

Srednja zdravstvena šola Celje

UPORABA SOLARIJA MED DIJAKI

Raziskovalna naloga

Avtorici:

Lucija Novak, 2. b

Ana Sajovic, 2. b

Mentor:

Peter Čepin Tovornik,

dipl. zn., dipl. san. inž.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2013

ZAHVALA

Najina raziskovalna naloga ne bi nastala brez pomoči nekaterih ljudi, ki so nam namenili svoj čas ter podali svoje ideje in nasvete.

Najprej bi se iskreno zahvalili najinemu mentorju, gospodu Petru Čepinu Tovorniku, ki nama je v času nastanka raziskovalne naloge dajal nasvete, naju usmerjal in vložil v to veliko svojega časa in truda. Zahvala gre tudi gospe Olgi Štancar za strokovni pregled naloge, gospe Maji Antonič za slovnični pregled naloge, gospe Nini Lobe Selič in gospodu Mateju Korenu za tehnično izvedbo, gospe Smilji Pevec za koordinatorsko raziskovalno dejavnost na šoli in ravnateljici, gospe Katji Pogelšek Žilavec, ki podpira mladinsko raziskovalno delo.

Da sva lahko izvedli empirični del, se zahvaljujema dijakom Srednje zdravstvene šole Celje in I. gimnazije v Celju, ki so izpolnili anketni vprašalnik. Za intervjuje se zahvaljujema gospe Janji Urankar, gospodu Milanu Dobovišku in gospe mag. Ani Benedičič.

KAZALO

KAZALO VSEBINE

ZAHVALA	2
KAZALO	3
KAZALO VSEBINE	3
KAZALO SLIK	4
KAZALO TABEL	4
KAZALO GRAFOV	6
POVZETEK	7
ABSTRACT	8
1 UVODNI DEL	9
1.1 UVOD	9
1.2 NAMEN IN CILJ RAZISKOVALNE NALOGE	9
1.3 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE	9
1.4 METODE DE LA	10
2 TEORETIČNI DEL	11
2.1 KAJ JE SOLARIJ?	11
2.2 VPLIVI UV-SEVANJA	11
2.4 NEVARNOSTI IZPOSTAVLJANJA UV SEVANJU	12
2.4.1 KOŽNI RAK.....	13
2.4.2 STARANJE KOŽE, POŠKODBE OČI.....	13
2.4.3 OBČUTLJIVOST KOŽE.....	14
2.4.4 NEVARNOSTI PRI OTROCIH	14
2.5 KDO NE SME NIKOLI UPORABLJATI SOLARIJA?	14
2.5.1 THERMANA LAŠKO	71
2.5.2 KOVA d. o. o.	75
3 EMPIRIČNI DEL	20
3.1 VZOREC	20
3.2 ČAS RAZISKAVE.....	20
3.3 OBDELAVA PODATKOV	21
3.4 REZULTATI RAZISKAVE.....	21
3.5 INTERVJUJI.....	71
3.5.1 INTERVJU Z GOSPO JANJO URANKAR.....	72
3.5.2 INTERVJU Z GOSPODOM MILANOM DOBOVIŠKOM.....	76
3.5.3 INTERVJU Z GOSPO ANO BENEDIČIČ	78
3.6 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA	81
4 ZAKLJUČNI DEL	84
4.1 UGOTOVITVE	84
4.2 ZAKLJUČEK.....	86
5 LITERATURA	87
6 PRILOGE	88

KAZALO SLIK

Slika 1: Solarij (Thermana Laško, 28. 2. 2013)	11
Slika 2: Kontrola meritev (Thermana Laško, 28. 2. 2013)	17
Slika 3: Prezračevalni sistem (Thermana Laško, 28. 2. 2013)	17
Slika 4: Varovalna očala (Thermana Laško, 28. 2. 2013)	18
Slika 5: Obvestilo o zdravstvenih tveganjih in omejitvah (Thermana Laško, 28. 2. 2013)	19
Slika 6: Skupinska slika (Thermana Laško, 28. 2. 2013)	72
Slika 7: Podjetje KOVA, d. o. o. (27. 2. 2013)	75
Slika 8: Intervjuvanje gospe Janje Urankar (28. 2. 2013)	74
Slika 9: Intervjuvanje gospoda Milana Doboviška (27. 2. 2013)	76
Slika 10: Skupinska slika po koncu intervjuja (27. 2. 2013)	77

KAZALO TABEL

Tabela 1: Ste že bili v solariju? (GIM)	22
Tabela 2: Ste že bili v solariju? (SZŠC-KT)	22
Tabela 3: Ste že bili v solariju? (SZŠC-ZN)	23
Tabela 4: Koliko ste bili stari, ko ste prvič obiskali solarij? (GIM)	24
Tabela 5: Koliko ste bili stari, ko ste prvič obiskali solarij? (SZŠC-KT)	24
Tabela 6: Koliko ste bili stari, ko ste prvič obiskali solarij? (SZŠC-ZN)	25
Tabela 7: Kako pogosto obiskujete solarij (povprečno)? (GIM)	26
Tabela 8: Kako pogosto obiskujete solarij? (SZŠC-KT)	26
Tabela 9: Kako pogosto obiskujete solarij (povprečno)? (SZŠC-ZN)	27
Tabela 10: Namen vašega/-ih obiska/-ov v solariju? (GIM)	28
Tabela 11: Namen vašega/-ih obiska/-ov v solariju? (SZŠC-KT)	28
Tabela 12: Namen vašega/-ih obiska/-ov v solariju? (SZŠC-ZN)	29
Tabela 13: Ste se pred prvo uporabo solarija posvetovali s svojim osebnim zdravnikom o učinkih le-tega na vaše zdravje? (GIM)	30
Tabela 14: Ste se pred prvo uporabo solarija posvetovali s svojim osebnim zdravnikom o učinkih le-tega na vaše zdravje? (SZŠC-KT)	31
Tabela 15: Ste se pred prvo uporabo solarija posvetovali s svojim osebnim zdravnikom o učinkih le-tega na vaše zdravje? (SZŠC-ZN)	31
Tabela 16: Ste v čakalnici, ko ste čakali na uporabo solarija, opazili oz. videli navodila za varno uporabo solarija? (GIM)	33
Tabela 17: Ste v čakalnici, ko ste čakali na uporabo solarija, opazili oz. videli navodila za varno uporabo solarija? (SZŠC-KT)	34
Tabela 18: Ste v čakalnici, ko ste čakali na uporabo solarija, opazili oz. videli navodila za varno uporabo solarija? (SZŠC-ZN)	34
Tabela 19: Ste pri uporabi solarija od upravitelja solarija dobili navodila o njegovi varni uporabi? (GIM)	36
Tabela 20: Ste pri uporabi solarija od upravitelja solarija dobili navodila o njegovi varni uporabi? (SZŠC-KT)	37

Tabela 21: Ste pri uporabi solarija od upravitelja solarija dobili navodila o njegovi varni uporabi? (SZŠC-ZN)	38
Tabela 22: Ste navodila, ki ste jih dobili pred uporabo solarija od upravljalca, upoštevali? (GIM)	40
Tabela 23: Ste navodila, ki ste jih dobili pred uporabo solarija od upravljalca, upoštevali? (SZŠC-KT)	40
Tabela 24: Ste navodila, ki ste jih dobili pred uporabo solarija od upravljalca, upoštevali? (SZŠC-ZN)	41
Tabela 25: Ste v času uporabe solarija uporabljali zaščitna očala? (GIM)	42
Tabela 26: Ste v času uporabe solarija uporabljali zaščitna očala? (SZŠC-KT)	42
Tabela 27: Ste v času uporabe solarija uporabljali zaščitna očala? (SZŠC-ZN)	43
Tabela 28: Kaj menite o higieni v solariju/jih, ki ste ga/jih obiskali? (GIM)	45
Tabela 29: Kaj menite o higieni v solariju/jih, ki ste ga/jih obiskali? (SZŠC-KT)	45
Tabela 30: Kaj menite o higieni v solariju/jih, ki ste ga/jih obiskali? (SZŠC-ZN) ..	46
Tabela 31: Kakšno je vaše mnenje o uporabi solarija? (GIM)	47
Tabela 32: Kakšno je vaše mnenje o uporabi solarija? (SZŠC-KT)	48
Tabela 33: Kakšno je vaše mnenje o uporabi solarija? (SZŠC-ZN)	49
Tabela 34: Menite, da ima uporaba solarija pozitivne učinke na zdravje ljudi? (GIM)	51
Tabela 35: Menite, da ima uporaba solarija pozitivne učinke na zdravje ljudi? (SZŠC-KT)	51
Tabela 36: Menite, da ima uporaba solarija pozitivne učinke na zdravje ljudi? (SZŠC-ZN)	52
Tabela 37: Napišite najhujšo posledico uporabe solarija. (GIM)	53
Tabela 38: Napišite najhujšo posledico uporabe solarija. (SZŠC-KT)	53
Tabela 39: Napišite najhujšo posledico uporabe solarija. (SZŠC-ZN)	54
Tabela 40: Menite, da imate dovolj informacij o vplivu solarija na vaše zdravje? (GIM)	55
Tabela 41: Menite, da imate dovolj informacij o vplivu solarija na vaše zdravje? (SZŠC-KT)	55
Tabela 42: Menite, da imate dovolj informacij o vplivu solarija na vaše zdravje (SZŠC-ZN)	56
Tabela 43: Kje ste pridobili največ informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi? (GIM)	57
Tabela 44: Kje ste pridobili največ informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi? (SZŠC-KT)	58
Tabela 45: Kje ste pridobili največ informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi? (SZŠC-ZN)	59
Tabela 46: Si želite pridobiti še več informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi in na kakšen način? (GIM)	61
Tabela 47: Si želite pridobiti še več informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi in na kakšen način? (SZŠC-KT)	61
Tabela 48: Si želite pridobiti še več informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi in na kakšen način? (SZŠC-ZN)	62
Tabela 49: Menite, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi? (GIM)	63

Tabela 50: Menite, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdrave ljudi? (SZŠC-KT)	63
Tabela 51: Menite, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdrave ljudi (SZŠC-ZN).....	64
Tabela 52: Menite, da bi bilo smiselno za mladino do 18. leta starosti prepovedali uporabo solarija in zakaj? (GIM)	65
Tabela 53: Menite, da bi bilo smiselno za mladino do 18. leta starosti prepovedali uporabo solarija in zakaj? (SZŠC-KT)	65
Tabela 54: Menite, da bi bilo smiselno za mladino do 18. leta starosti prepovedali uporabo solarija in zakaj? (SZŠC-ZN)	66
Tabela 55: Kakšen tip kože imate? (GIM)	67
Tabela 56: Kakšen tip kože imate? (SZŠC-KT)	68
Tabela 57: Kakšen tip kože imate? (SZŠC-ZN)	69

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Ste že bili v solariju?	23
Graf 2: Koliko ste bili stari, ko ste prvič obiskali solarij?	25
Graf 3: Kako pogosto obiskujete solarij (povprečno)?	27
Graf 4: Namen vašega/-ih obiska/-ov v solariju?	29
Graf 5: Ste se pred prvo uporabo solarija posvetovali s svojim osebnim zdravnikom o učinkih le-tega na vaše zdravje?	32
Graf 6: Ste v čakalnici, ko ste čakali na uporabo solarija, opazili oz. videli navodila za varno uporabo solarija?	35
Graf 7: Ste pri uporabi solarija od upravitelja solarija dobili navodila o njegovi varni uporabi?	39
Graf 8: Ste navodila, ki ste jih dobili pred uporabo solarija od upravljalca, upoštevali?	41
Graf 9: Ste v času uporabe solarija uporabljali zaščitna očala?	44
Graf 10: Kaj menite o higieni v solariju/jih, ki ste ga/jih obiskali?	46
Graf 11: Kakšno je vaše mnenje o uporabi solarija?	50
Graf 12: Menite, da ima uporaba solarija pozitivne učinke na zdravje ljudi? ..	52
Graf 13: Napišite najhujšo posledico uporabe solarija.....	54
Graf 14: Menite, da imate dovolj informacij o vplivu solarija na vaše zdravje?	56
Graf 15: Kje ste pridobili največ informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi? ...	60
Graf 16: Si želite pridobiti še več informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi in na kakšen način?	62
Graf 17: Menite, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi?	64
Graf 18: Menite, da bi bilo smiselno za mladino do 18. leta starosti prepovedali uporabo solarija in zakaj?	66
Graf 19: Kakšen tip kože imate?	70

POVZETEK

Namen raziskovalne naloge je bil ugotoviti, če so dijaki različnih srednjih šol v Celju že bili v solariju ter ali se zavedajo njihovih učinkov na zdravje. Cilj naloge pa je, da bi se dijaki zavedali negativnih učinkov solarijev na zdravje ljudi.

V teoretičnem delu je opisan vpliv UV sevanja ter učinek umetnega sevanja v solariju, nevarnosti, ki pretijo izpostavljanju UV sevanju ter kdo ne sme nikoli uporabljati solarija.

Osnova za empiričen del je bilo 334 anketnih vprašalnikov, ki so jih izpolnili dijaki 1. do 4. letnika Srednje zdravstvene šole Celje in I. gimnazije v Celju. Rezultati so pokazali, da večina dijakov še ni bila v solariju, tisti, ki so že bili, pa so šli zaradi porjavitve kože. Da imajo dijaki dovolj informacij o solarijih jih je mnenja največ v programu kozmetični tehnik, slednje so se tudi že največkrat sončile v solariju (23 %). Od 45 % do 58 % dijakov je mnenja, da je uporaba solarijev škodljiva in samo do 28 % dijakov si želi pridobiti še več informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi. Dobra polovica dijakov meni, da bi bilo smiselno za mladino do polnoletnosti prepovedati uporabo solarijev.

Ključne besede: dijak, solariji, zdravje, UV-sevanje, kožni rak.

ABSTRACT

The purpose of this research was to find out if the students of different secondary schools in Celje have already been in solarium and if they are aware of its health effects. The aim of the research is to make the students aware of the negative effects of tanning on human health.

In the theoretical part is described the effect of UV-radiation and the effect of artificial radiation in the solarium, threats induced by UV-radiation, and who should never use a solarium.

The basis for the empirical part was 334 questionnaires filled in by students from the first to the fourth class of Secondary school for nurses Celje and the students of I. grammar school Celje. The results showed that the majority of students have never been in a solarium and those who have been went there to become brown. Cosmetologists mean that students have enough information about solarium, they were there more often (23%). From 45% to 58% of students believe that the use of solarium is harmful and only up to 28% of students would like to obtain more information on the effects of solarium on human health. More than half of students think that it would make sense if the use of solarium will be forbidden for the youth until they become adults.

Keywords: student, solarium, health, UV-radiation, skin cancer.

1 UVODNI DEL

1.1 UVOD

Sonce je simbol življenja in energije, vendar smo večino leta prikrajšani za njegove blagodejne vplive na naše telo.

V želji, da bi porjaveli, bodisi zaradi modnih ali drugih razlogov, se prebivalci razvitih držav pogosto odločajo za uporabo solarijev. Ti so ljudem praviloma predstavljeni kot naprave, ki ljudem oddajajo neškodljivo sevanje, to pa naj bi omogočalo učinkovito in hitro porjavelost brez škodljivih posledic, torej varnejšo alternativo sončni svetlobi. Solariji uporabljajo posebne žarnice za porjavitev kože, ki oddajo ultravijolično sevanje (UV). Raziskave kažejo, da uporaba solarijev povzroča rakava obolenja kože in ima tudi druge škodljive vplive na zdravje. (Gajšek, 2009, str. 2)

1.2 NAMEN IN CILJ RAZISKOVALNE NALOGE

Namen raziskovalne naloge je bil ugotoviti, če so dijaki različnih srednjih šol v Celju že bili v solariju in kako pogosto uporabljajo solarije ter ali se zavedajo njihovih učinkov na zdravje.

Cilj raziskovalne naloge pa je, da bi se dijaki zavedali negativnih učinkov solarijev na zdravje ljudi.

1.3 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE

Na osnovi anketnega vprašalnika sva si zastavili 6 hipotez, in sicer:

1. hipoteza: Dijakinje gimnazije in zdravstvene nege uporabljajo solarij pogosteje kot dijaki.
2. hipoteza: Pogosteje so solarij obiskovali dijakinje kozmetičnega tehnika kot dijaki gimnazije in zdravstvene nege.
3. hipoteza: Najpogosteje so dijaki obiskali solarij zaradi porjavelosti.
4. hipoteza: Več kot polovica dijakov meni, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi.
5. hipoteza: Da solarij nima pozitivnih učinkov na zdravje ljudi, pogosteje menijo dijaki Srednje zdravstvene šole Celje kot dijaki I. gimnazije v Celju.
6. hipoteza: Več kot polovica dijakov posameznega programa želi pridobiti še več informacij o vplivih solarijev na zdravje ljudi.

1.4 METODE DE LA

Za raziskovalno nalogo sva uporabili:

- študij različne literature;
- metodo anketnega vprašalnika in
- metodo intervjuja.

Najino delo je potekalo po naslednjem vrstnem redu:

- najprej sva se z mentorjem dogovorili o izbrani temi,
- zastavili sva si namen in cilje raziskovalne naloge,
- preučili in uporabili sva literaturo za podlago izvedbe teoretičnega dela raziskovalne naloge,
- sestavili sva anketni vprašalnik s devetnajstimi vprašanji,
- postavili sva si 6 hipotez in določili ciljno skupino ljudi,
- nato sva pridobljene podatke analizirali, interpretirali ter jih podali v tabelah in grafih,
- na osnovi pridobljenih podatkov sva hipoteze potrdili oz. ovrgli.

Po izboru teme in opredelitvi raziskovalnega problema smo začeli zbirati literaturo, ki jo rabimo za razlaganje in reševanje zastavljenih hipotez. Najosnovnejša literatura so enciklopedije, učbeniki, slovarji in leksikoni. Po pogledu te literature je sledilo še zbiranje dosedanjih raziskav v strokovni literaturi in periodični publikacijah (časopisi, revije, zborniki itd).

Anketiranje je bilo izvedeno med dijaki Srednje zdravstvene šole Celje od prvega do četrtega letnika, programa zdravstvena nega in programa kozmetični tehnik, ter dijaki od 1. do 4. letnika I. gimnazije v Celju. V raziskavi je bila uporabljena deskriptivna (opisna) metoda raziskovalnega dela. Podatki so bili zbrani z anketnim vprašalnikom (priloga 1).

Anketni vprašalnik sestavlja 19 vprašanj, ki so razporejena po tematskih sklopih, in vsebuje vprašanja o pogostosti uporabe solarija, namen obiska v solariju, kje so dijaki pridobili informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi, kakšne so posledice njegove uporabe in tisti, ki so že bili v solariju, ali so upoštevali navodila za varno uporabo solarija. Eno vprašanje je bilo dihotočno z odgovorom da ali ne. Eno vprašanje je bilo odprtega tipa, kjer so lahko anketiranci napisali svoj odgovor. Dve vprašanji sta bila z večstransko izbiro, kjer so bili ponujeni trije odgovori. 10 vprašanj je bilo kombinacija zaprtega in odprtega tipa, kjer so bili pod vprašanjem navedeni dva do štiri odgovori, pod zadnjo alinejo pa so lahko anketiranci napisali sami svoj odgovor, če ga niso našli med navedenimi. Eno vprašanje je bilo z večstransko izbiro, kjer so bili ponujenih štirje odgovori ter eno vprašanje z večstransko izbiro, kjer je bilo ponujenih pet odgovorov. Tri vprašanja pa so bila kombinacija zaprtega in odprtega tipa, kjer je bilo možno odgovor še obrazložiti.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 KAJ JE SOLARIJ?

Solarij je naprava, ki vsebuje vir UV-sevanja (žarnice) in je namenjena umetnemu sončenju v kozmetične namene. Glede na moč UVA in UVB sevanja so solariji razdeljeni v štiri razrede. V kozmetične namene se uporabljajo le solariji III. razreda, pri katerih je vrednost gostote pretoka moči za vsako območje UVA in UVB-sevanja posebej manjša od $0,15 \text{ W/m}^2$. Obe vrsti sevanja lahko poškodujeta DNA v celicah kože. Da bi pospešili proces pridobivanja porjavelosti, so v zadnjih letih izdelali žarnice, ki proizvajajo višjo raven UVB. (Gajšek, 2009, str. 3, 4)

Slika 1: Solarij (Thermana Laško, 28. 2. 2013)

2.2 VPLIVI UV-SEVANJA

UVB-sevanje povzroča porjavelost ter sončne opekline, UVA-sevanje, ki ima daljšo valovno dolžino in prodira v globlje plasti kože, pa je odgovorno za pospešeno staranje kože in negativno vpliva na imunski sistem. Obe vrsti UV-sevanja povečujeta tveganje za razvoj malignega melanoma, (t. i. pigmentni ali črni kožni rak), običajnega epitelijskega (nemelanomskega) kožnega raka in nekaterih njegovih predstopenj (npr. aktinične keratoze). (Gajšek, 2009, str. 4)

Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) v svetu letno odkrijejo okoli 132.000 primerov malignih melanomov, najnevarnejše vrste kožnega raka, ter več kot dva milijona drugih vrst kožnega raka. Kožni rak predstavlja eno tretjino vseh primerov raka, ki jih diagnosticirajo v svetu. Večinoma je posledica čezmerne izpostavljenosti UV-sevanju. (Gajšek, 2009, str. 4)

UV-sevanje solarijev ima enake škodljive vplive na zdravje kot naravno oz. sončno UV-sevanje. Najbolj ogroženi so uporabniki s svetlo poltjo in mladostniki. (Gajšek, 2009, str. 4)

2.3 UČINEK UMETNEGA SEVANJA V SOLARIJU

Naravno UV-sevanje, ko doseže Zemljino površje, je sestavljeno iz približno 95 % UVA in 5 % UVB-sevanja. Solariji uporabljajo različne žarnice, nekatere oddajo več, druge manj UVB-sevanja. V preteklosti je bil trend usmerjen k zniževanju UVB in povečevanju UVA-sevanja, saj je prevladovalo mnenje, da UVB povečuje nevarnost za opekline in možnost nastanka kožnega raka. UV-sevanje obeh območij je bilo pozneje opredeljeno kot kancerogeno za ljudi. Zato se večina proizvajalcev solarija vrača na takšno razmerje UVA in UVB-sevanja, ki naj bi bilo čim bolj podobno naravnemu sevanju sonca. (Gajšek, 2009, str. 4, 5)

2.4 NEVARNOSTI IZPOSTAVLJANJA UV SEVANJU

Koža (cutis ali dermis v širšem pomenu besede) je, gledano kot celota, naš največji organ, saj pokriva skoraj celotno površino človeškega telesa, ki meri od 1,2 do 1,8 m². Predstavlja približno 16 % telesne teže, njena debelina pa je v poprečju okrog 2 mm. (Žgavec, 2002, str. 3)

Kožo sestavljajo tri plasti:

- Zunanja plast, imenovana povrhnjica ali epidermis: nenehno obnavljajoče se, luščiči epitelij, ki prekriva celotno površino telesa. Je najtanjša plast kože, ki nekoliko niha po različnih predelih telesa. Debelina epidermisa je 100 do 150 µm.
- Srednja plast, usnjica ali dermis: vezivno tkivo, ki ga sestavljajo celice in obsežno zunajcelično ogrodje. V dermisu so limfatični in krvni žilni spleti, ki so bistveni za oskrbovanje epidermisa s hranljivimi snovmi in kisikom. Dermis tvori več kot 90 % kožne mase.
- Spodnja plast, podkožje ali subkutis: sestavljen je iz različno velikih prostorov, ki jih pregrajuje vezno tkivo (septe), kjer so maščobne celice. V septah potekajo večje krvne in limfne žile ter živci. Debelina podkožja je zelo različna od lokacije ter prehranjenosti. Služi kot termoizolator, depo energije in mehanski blažilec ter omogoča premakljivost kože in podkožja. (Kristl, 2004)

Nevarnosti, ki nam pretijo zaradi izpostavljenosti solariju so kožni rak, staranje kože, poškodbe oči in drugi škodljivi vplivi na zdravje, občutljivost kože in nevarnosti pri otrocih.

2.4.1 KOŽNI RAK

Najbolj nevarna pozna posledica sončenja je kožni melanom. To je rak, ki nastane zaradi maligne alteracije pigmentnih celic (melanocitov). Večinoma se pojavlja na koži. Je najnevarnejši tumor v dermatologiji. Pojavi se lahko v kateremkoli organu, kjer so melanociti; večina melanomov se vendarle razvije v koži, kjer je število melanocitov neprimerno večje kakor v drugih tkivih. Navadno se pojavi na klinično nespremenjeni koži. Lahko se razvije zaradi maligne alteracije v melanocitnih nevusih (prirojenih in pridobljenih). (Bartenejev, 2009, str. 16-9)

Razvoj melanoma je povezan z izpostavljanjem sončnim žarkom; melanom je pogostejši pri t. i. "brutalnem" sončenju, ko gre za kratkotrajnejšo izpostavitvev brez zaščite, zaradi česar pride do opeklin (Rudolf in sod., 2005, str. 113)

Dejavniki tveganja za melanom (Hočevnar, 2009, str. 238):

- bela polt;
- starost (nad 14 let);
- število melanocitnih nevusov;
- večji kongenitalni nevusi (nad 15 cm);
- displastični nevusi;
- diagnosticiran melanom pri isti osebi;
- družinska anamneza melanoma (ožji sorodniki);
- diagnosticiran druge vrste rak kože – nemelanomski rak kože;
- kožni fototip I/II;
- sončne opekline (z mehurji) v otroštvu;
- intezivno intermitentno izpostavljenje sončnim žarkom;
- redno izpostavljanje UV-žarkom v solarijih do 30 leta;
- kronična fotokemoterapija;
- imunosupresivna stanja;
- genetske motnje (npr. xeroderma pigmentosum...).

2.4.2 STARANJE KOŽE, POŠKODBE OČI

Vsako izpostavljanje UV-sevanju, ne glede na vir, ima lahko za posledico strukturne poškodbe kože. Kratkoročno so te lahko posledica opeklin in posledičnega razvoja nepravilne obarvanosti kože, dolgoročno pa se kažejo kot pospešeno staranje kože na predelih, ki so soncu kronično izpostavljeni, t. i. fotostarjanje. Fotostarjanje kot posledica sprememb in propadanja vlaken kolagena v koži zaradi UV-sevanja, se izraža kot gubanje, izguba elastičnosti in stanjšanje kože, pomnožitev drobnih žil ter stopnjevanje lisavosti kože. (Gajšek, 2009, str. 8)

2.4.3 OBČUTLJIVOST KOŽE

Glede na občutljivost na sončno svetlobo oz. dovzetnost za sončne opekline razvrščamo kožo pri beli rasi na štiri (I-IV) fototipe. Ljudje s svetlejšim tipom kože težke porjavijo in jih sonce hitreje opeče. Osebe s tipom I imajo najsvetlejšo polt, ki tudi po večkratnem izpostavljanju UV-sevanju v solariju ali soncu ne bo porjavela. Namesto tega praviloma utrpijo opekline. A ravno ljudje s svetlejšo poltjo pogosteje uporabljajo solarije. (Gajšek, 2009, str. 9)

Prepoznavna svojega tipa kože kot neprimernega za solarij pogosto temelji bodisi na samodiagnozi ali, kar je najslabše, na slabih izkušnjah zaradi opeklin. Zato je osebe v solariju potrebno ozavestiti o potrebi pravilnega ugotavljanja fototipa kože in opozarjanja na negativne vplive UV sevanja. Najbolje je, da se uporabnik o individualno pričakovanem tveganju ob uporabi solarija in glede na svoj fototip kože posvetuje z zdravnikom. Čeprav je pri tipih kože II in več sončenje manj škodljivo, pa izpostavljenost UV-sevanju vseeno vodi do poškodb kože. (Gajšek, 2009, str. 9)

2.4.4 NEVARNOSTI PRI OTROCIH

Zaradi velike izpostavljenosti UV-sevanju v otroštvu in ne glede na število sončnih opeklin zaradi UV-sevanja se povečuje tveganje za pojav melanoma v poznejšem življenju. Zato je potrebno posebno pozornost posvetiti preprečevanju uporabe solarijev pri mladini do 18. leta starosti. (Gajšek, 2009, str. 9)

2.5 KDO NE SME NIKOLI UPORABLJATI SOLARIJA?

Osebe, ki ne bi smele uporabljati solarija, so:

- svetlolase osebe z zelo občutljivo kožo, ki počasi in slabo porjavi, na sončne žarke pa najpogosteje reagira z opeklinami (fototip kože I in II);
- osebe, mlajše od 18 let;
- osebe z velikim številom pigmentnih znamenj;
- pegaste osebe;
- osebe, ki so bile v otroštvu pogosto opečene;
- osebe, ki imajo predrakave ali rakave spremembe na koži;
- osebe, katerih koža je poškodovana zaradi izpostavljenosti soncu;
- naličene osebe, ker lahko kozmetični pripravki na koži povečajo občutljivost kože za UV-sevanje;
- osebe, ki jemljejo zdravila: potreben je posvet z zdravnikom, ki bo ocenil, ali je koža zaradi zdravila bolj občutljiva na UV sevanje;
- nosečnice in ženske med močnim menstrualnim ciklom;
- kdor ima bližnjega sorodnika, ki je zbolel za kožnim rakom. (Gajšek, 2009, str. 13)

2.6 KORISTNE INFORMACIJE ZA UPORABNIKE SOLARIJA

Osebe, ki se udeležijo obiska solarija, bi morale prebrati naslednje informacije:

- Potrebno je upoštevati vsa predpisana navodila za uporabo naprave in solarij uporabljati le v predpisanih časovnih mejah.
- Zaposleno osebje je dolžno predstaviti navodila uporabe, ne da bi jih o tem vprašali.
- Uporaba solarija ne sme trajati tako dolgo, da koža po uporabi postane rdečkasta. Posebno opozorilo velja tistim, ki prvič uporabljajo solarij in še nimajo nobenega tena kože. Časovna omejitev naj bo pet minut za fototipe kože II do IV.
- Večina bolezni, ki jih povzroča sevanje, je odvisna od prejetega sevanja skozi celo življenje. Zato je potrebno razporediti in omejiti obiske solarijev na največ 10-krat letno in obenem izvajati zaščitne ukrepe pri izpostavljanju soncu.
- Med uporabo solarija je vedno potrebno uporabljati zaščitna očala, ker zaprte oči med uporabo ne zagotavljajo zadostne zaščite pred močnim UV-sevanjem solarija.
- Osebe, ki jemljejo zdravila, se morajo pred uporabo solarija posvetovati s svojim zdravnikom. Nekateri farmacevtski izdelki povečajo občutljivost kože na svetlobo.
- Pred uporabo solarijev je potrebno odstraniti vse kozmetične izdelke. Izdelki za hitrejšo porjavitev se ne smejo uporabljati. Nekateri kozmetični izdelki povečajo občutljivost kože na svetlobo in zvečajo možnost opeklin.
- Kožnih bolezni ne smejo osebe same zdraviti z uporabo solarijev. Prej se je potrebno posvetovati s svojim zdravnikom, saj obstajajo posebne medicinske UV-naprave za zdravljenje tovrstnih bolezni.
- Potrebno je opazovanje svoje kože in posvet s svojim zdravnikom, če se pojavijo znaki draženja ali spreminjanja kožnih pigmentnih znamenj oz. morebitna rast, izginevanje in krvavitve. Možnost ozdravitve kožnega raka je mnogo večja, če bolezen prepoznamo in zdravimo v zgodnji fazi. (Gajšek, 2009, str. 13)

2.7 ZAKONSKA DOLOČILA GLEDE UPORABE SOLARIJA

Nadzor nad solariji se izvaja po Pravilniku (Pravilnik, 2013) o minimalnih sanitarno-zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higijenske nege in drugih podobnih dejavnosti.

Ta pravilnik v 1. členu splošnih določb določa minimalne sanitarno-zdravstvene pogoje, ki morajo biti zaradi varovanja zdravja ljudi izpolnjeni pri

izvajanju dejavnosti higienske nege, ki se nanaša na dejavnosti salonov za nego telesa (savne in kopeli, solariji, saloni za masažo in za vse druge postopke, ki se izvajajo v salonih za nego telesa).

Nosilci dejavnosti higienske nege so pri njihovem načrtovanju in opravljanju dolžni opravljati minimalno sanitarno-zdravstvene pogoje ter uporabo zdravju in okolju neškodljivih tehnologij, da zagotovijo najvišjo možno stopnjo varovanja zdravja uporabnikov storitev higienske nege.

Za izvajanje dejavnosti higienske nege je odgovorna pravna oseba, samostojni podjetnik oz. posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost iz prvega odstavka tega člena.

Posamezni pojmi v tem pravilniku imajo naslednji pomen:

- Eritemska doza je količina energije UV-sevanja, ki povzroča pordelost na koži.
- Solarij je naprava, ki vsebuje vir UV-sevanja, in je namenjena za izpostavljanje ljudi temu sevanju, z namenom kozmetičnega sončenja oz. porjavitve kože.
- Solariji tretjega razreda so solariji, ki izpolnjujejo zahteve predpisov, ki obravnavajo navedeno opremo in veljavnih standardov iz družine SIST EN za to področje.

V 2. poglavju c točke tega pravilnika so navedeni posebni pogoji v 24., 25., 26., in 27. členu, ki se nanašajo na uporabo solarija, in sicer:

24. člen (tehnične zahteve za solarije):

- 1) Za namene kozmetičnega sončenja se uporabljajo le solariji tretjega razreda.
- 2) Nosilec dejavnosti mora zagotavljati tehnično brezhiben solarij, ki je redno vzdrževan in servisiran v skladu z navodili proizvajalca, vključno z redno menjavo sijalk in o tem voditi dokumentacijo.
- 3) Nosilec dejavnosti mora vsaka tri leta izvesti meritve UV-sevanja solarijev pri pravni oz. fizični osebi, ki ima akreditacijo za izvajanje meritev optičnega sevanja.
- 4) Solariji morajo biti opremljeni s števcem delovnih ur, časomerom sevanja, hladilnim sistemom, prezračevalnim sistemom in avtomatskim izklopnim sistemom.
- 5) Solarije je treba opremiti z dodatnimi zasloni oz. jih v prostoru razporediti tako, da se prepreči neželjeno izpostavljanje UV-sevanju.
- 6) Uporaba avtomatskih solarijev je dovoljena le ob nadzoru osebja.

Slika 2: Kontrola meritev (Thermana Laško, 28. 2. 2013)

Slika 3: Prezračevalni sistem (Thermana Laško, 28. 2. 2013)

25. člen (varovalna očala):

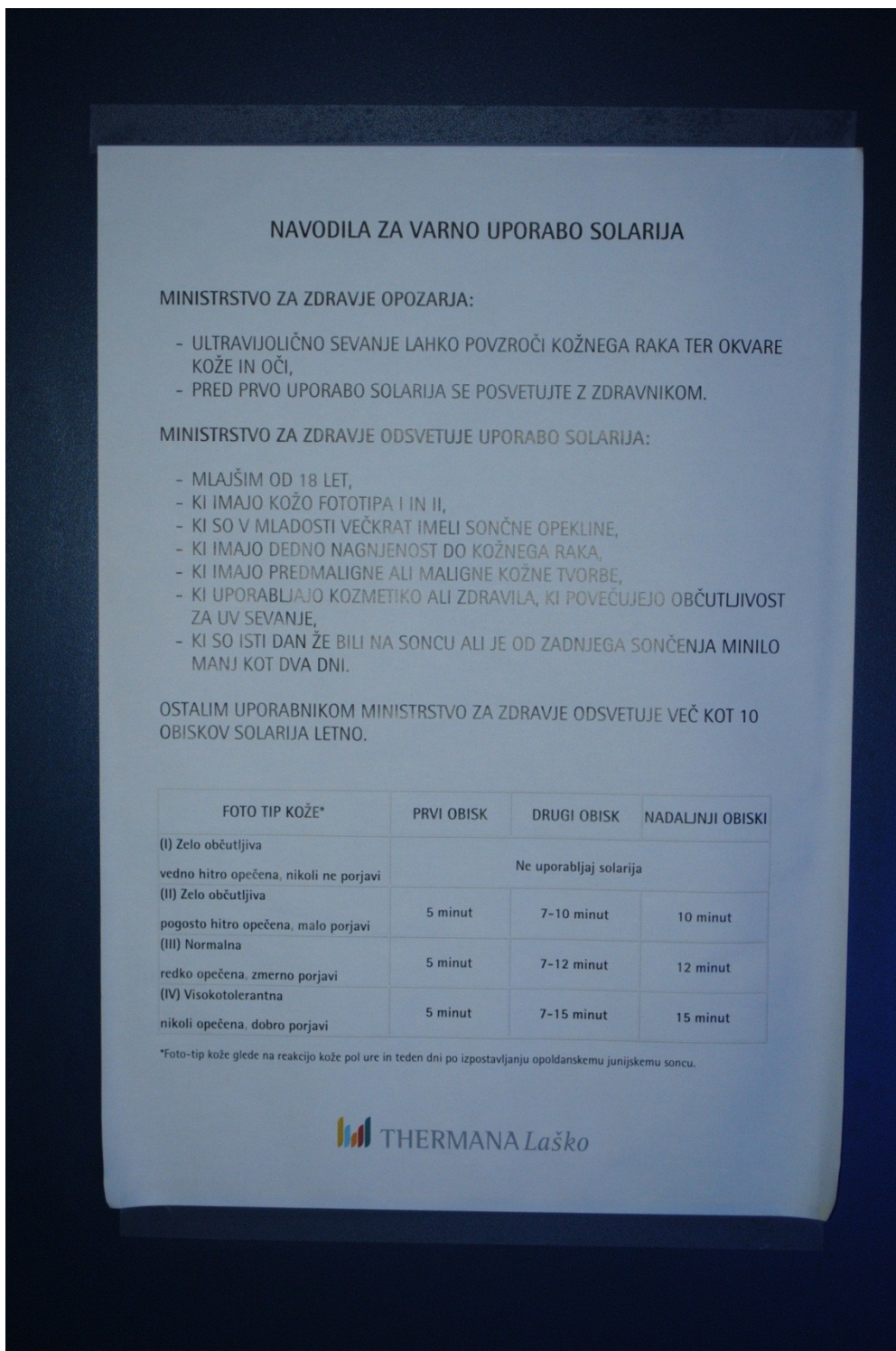
- 1) V času izpostavljenosti UV-sevanjem mora nosilec dejavnosti zagotoviti uporabnikom uporabo ustreznih očal, ki izpolnjujejo zahteve predpisov s področja osebne varovalne opreme in veljavnih standardov Republike Slovenije za to področje.
- 2) Ob uporabi varovalnih očal za večkratno uporabo, morajo biti ta čista in razkužena po vsaki uporabi.

Slika 4: Varovalna očala (Thermana Laško, 28. 2. 2013)

26. člen (obvestila o zdravstvenih tveganjih in omejitvah)

- 1) V čakalnici in v prostoru solarija mora biti na vidnem mestu nameščeno najmanj formata A3, na katerem so z velikimi tiskanimi, dobro vidnimi in čitljivimi črkami dana navodila za varno uporabo solarija, opozorilo o tveganjih za zdravje ter navodila o omejitvah glede uporabe solarija iz Priloge 1, ki je sestavni del pravilnika.
- 2) Na vidnem mestu v čakalnici mora biti nameščena tudi tabela posameznih fototipov kože in navedba eritemske doze oz. časa izpostavljenosti UV-sevanju, ki se priporoča za posamezni fototip kože.

Slika 5: Obvestilo o zdravstvenih tveganjih in omejitvah (Thermana Laško, 28. 2. 2013)

27. člen (zdravstvene trditve)

Pri uporabi solarijev za kozmetične namene so prepovedane zdravstvene trditve o pozitivnih učinkih izpostavljanja UV-sevanja v solariju na zdravje ljudi.

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 VZOREC

Osnova za obdelavo podatkov je bilo 334 anketnih vprašalnikov, ki so jih izpolnili dijaki Srednje zdravstvene šole Celje in I. gimnazije v Celju.

Dijaki srednje zdravstvene šole Celje (v nadaljevanju tudi dijaki SZŠC ali SZŠC) so izpolnili 230 anketnih vprašalnikov, od tega:

- dijaki programa zdravstvena nega (v nadaljevanju tudi dijaki SZŠC-ZN, SZŠC-ZN ali ZN) so izpolnili 117 anketnih vprašalnikov; od tega dijaki:
 - 1. letnika: 30;
 - 2. letnika: 30;
 - 3. letnika: 29;
 - 4. letnika: 28.

- dijaki programa kozmetični tehnik (v nadaljevanju dijaki SZŠC-KT, SZŠC-KT ali KT) so izpolnili 113 anketnih vprašalnikov, od tega dijaki:
 - 1. letnika: 28;
 - 2. letnika: 28;
 - 3. letnika: 25;
 - 4. letnika: 32.

Dijaki I. gimnazije v Celju (v nadaljevanju tudi dijaki gimnazije, Gimnazija ali GIM) so izpolnili 104 anketne vprašalnike; od tega dijaki:

- 1. letnika: 30;
- 2. letnika: 27;
- 3. letnika: 20;
- 4. letnika: 27.

3.2 ČAS RAZISKAVE

Anketiranje dijakov je na SZŠC potekalo od 27. 11. 2012 do 10. 1. 2013, in sicer v programu ZN od 27. 11. 2012 do 29. 11. 2012. V 1. letniku 27. 11. 2012, v 2., 3. in 4. letniku pa 29. 11. 2012, v programu KT od 1. do 4. letnika pa 10. 1. 2013.

Na GIM je anketiranje potekalo od 2. 12. 2012 do 4. 1. 2013, in sicer v 1. letniku 4. 1. 2013, v 2. letniku 3. 12. 2012, v 3. letniku 2. 12. 2012 in v 4. letniku 5. 12. 2012.

3.3 OBDELAVA PODATKOV

Izpolnjene anketne vprašalnike sva razdelili po šolah, letnikih in po spolu. Podatke sva predstavili v številkah in tudi v odstotkih ter jih prikazali v tabelah in grafih. Pri tem sva uporabili programa Microsoft Office Word in Microsoft Office Excel.

3.4 REZULTATI RAZISKAVE

Na naslednjih straneh so predstavljeni podatki z anketnega vprašalnika v tabelah in grafih za vsako vprašanje posebej.

1. Ste že bili v solariju?

Tabela 1: Ste že bili v solariju? (GIM)

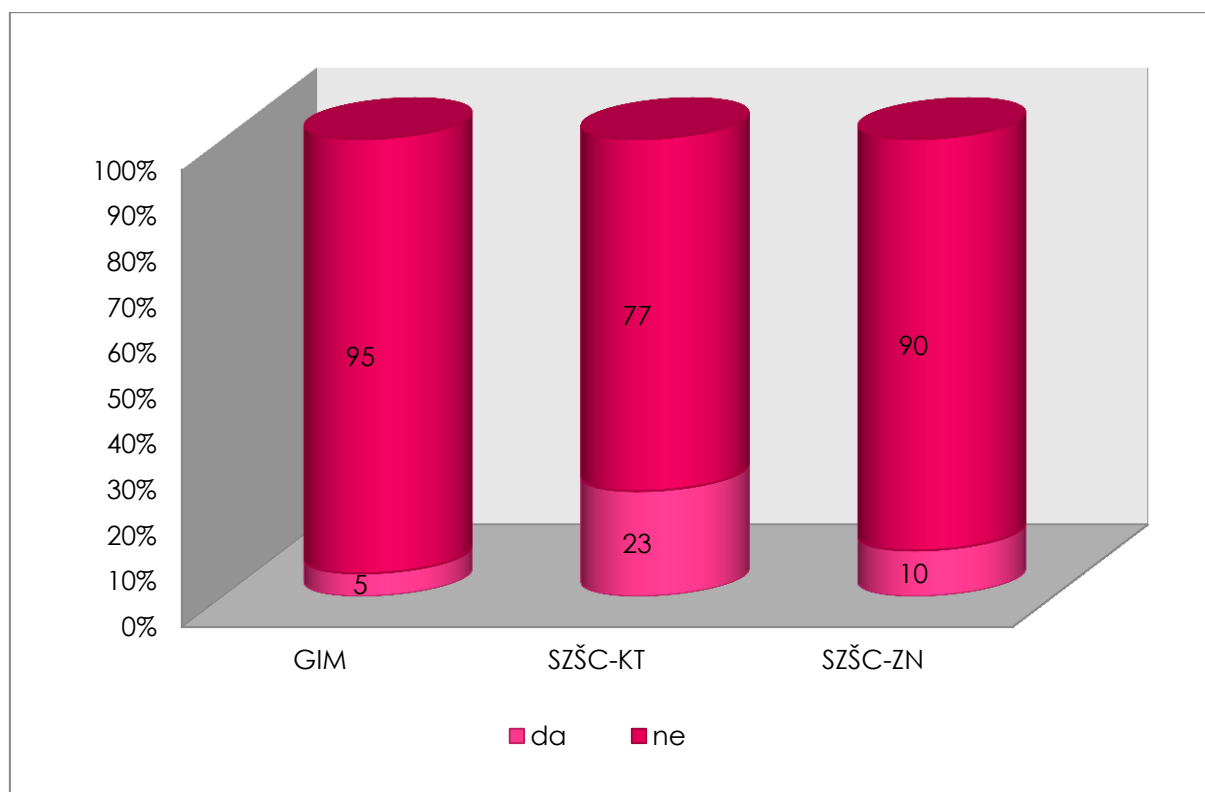
Odgovori:	a) da		b) ne	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	1	7	14	93
Ženske	2	13	13	87
Skupaj	3	10	27	90
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	0	0	6	100
Ženske	2	10	19	90
Skupaj	2	7	25	93
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	0	0	9	100
Ženske	0	0	11	100
Skupaj	0	0	20	100
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	0	0	6	100
Ženske	0	0	21	100
Skupaj	0	0	27	100
Skupaj	5	5	99	95

Tabela 2: Ste že bili v solariju? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) da		b) ne	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	2	7	26	93
Skupaj	2	7	26	93
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	7	25	21	75
Skupaj	7	25	21	75
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	3	12	22	88
Skupaj	3	12	22	88
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	14	44	18	56
Skupaj	14	44	18	56
Skupaj	26	23	87	77

Tabela 3: Ste že bili v solariju? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) da		b) ne	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	1	11	8	89
Ženske	2	10	19	90
Skupaj	3	10	27	90
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	1	10	9	90
Ženske	3	15	17	85
Skupaj	4	13	26	87
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	1	12	7	88
Ženske	1	5	20	95
Skupaj	2	7	27	93
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	0	0	10	100
Ženske	3	17	15	83
Skupaj	3	11	25	89
Skupaj	12	10	105	90

Graf 1: Ste že bili v solariju?

Največ (23 %) dijakinj, ki je že bila v solariju, je iz programa kozmetični tehnik.

2. Koliko ste bili stari, ko ste prvič obiskali solarij?

Tabela 4: Koliko ste bili stari, ko ste prvič obiskali solarij? (GIM)

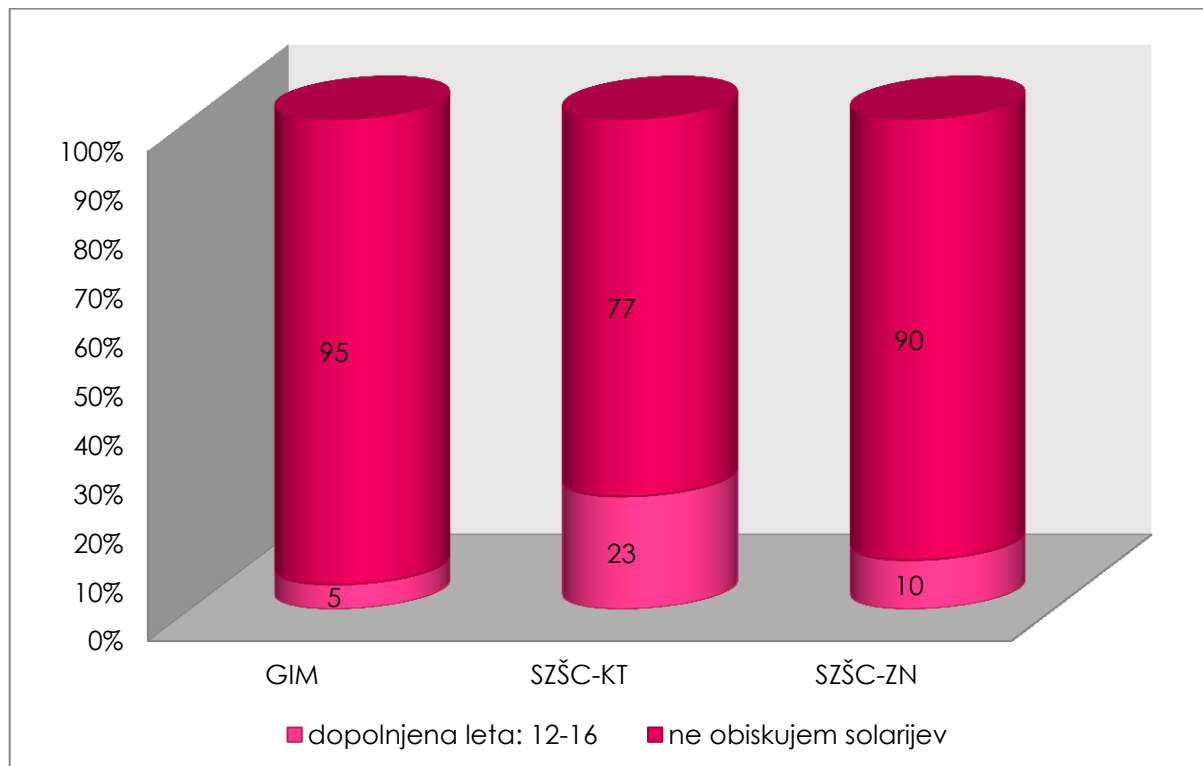
Odgovori:	a) dopolnjena leta: 12-16		b) ne obiskujem solarijev	
	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik				
Moški	1	7	14	93
Ženske	2	13	13	87
Skupaj	3	10	27	90
2. letnik				
Moški	0	0	6	100
Ženske	2	10	19	90
Skupaj	2	7	25	93
3. letnik				
Moški	0	0	9	100
Ženske	0	0	11	100
Skupaj	0	0	20	100
4. letnik				
Moški	0	0	6	100
Ženske	0	0	21	100
Skupaj	0	0	27	100
Skupaj	5	5	99	95

Tabela 5: Koliko ste bili stari, ko ste prvič obiskali solarij? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) dopolnjeno leto: 12-16		b) ne obiskujem solarijev	
	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik				
Ženske	2	7	26	93
Skupaj	2	7	26	93
2. letnik				
Ženske	7	25	21	75
Skupaj	7	25	21	75
3. letnik				
Ženske	3	12	22	88
Skupaj	3	12	22	88
4. letnik				
Ženske	14	44	18	56
Skupaj	14	44	18	56
Skupaj	26	23	87	77

Tabela 6: Koliko ste bili stari, ko ste prvič obiskali solarij? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) dopolnjeno leto: 12-16		b) ne obiskujem solarijev	
	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik				
Moški	1	11	8	89
Ženske	2	10	19	90
Skupaj	3	10	27	90
2. letnik				
Moški	1	10	9	90
Ženske	3	15	17	85
Skupaj	4	13	26	87
3. letnik				
Moški	1	12	7	88
Ženske	1	5	20	95
Skupaj	2	7	27	93
4. letnik				
Moški	0	0	10	100
Ženske	3	17	15	83
Skupaj	3	11	25	89
Skupaj	12	10	105	90

Graf 2: Koliko ste bili stari, ko ste prvič obiskali solarij?

Prvič so dijaki obiskali solarij med 12. in 16. letom starosti.

3. Kako pogosto obiskujete solarij (povprečno)?

Tabela 7: Kako pogosto obiskujete solarij (povprečno)? (GIM)

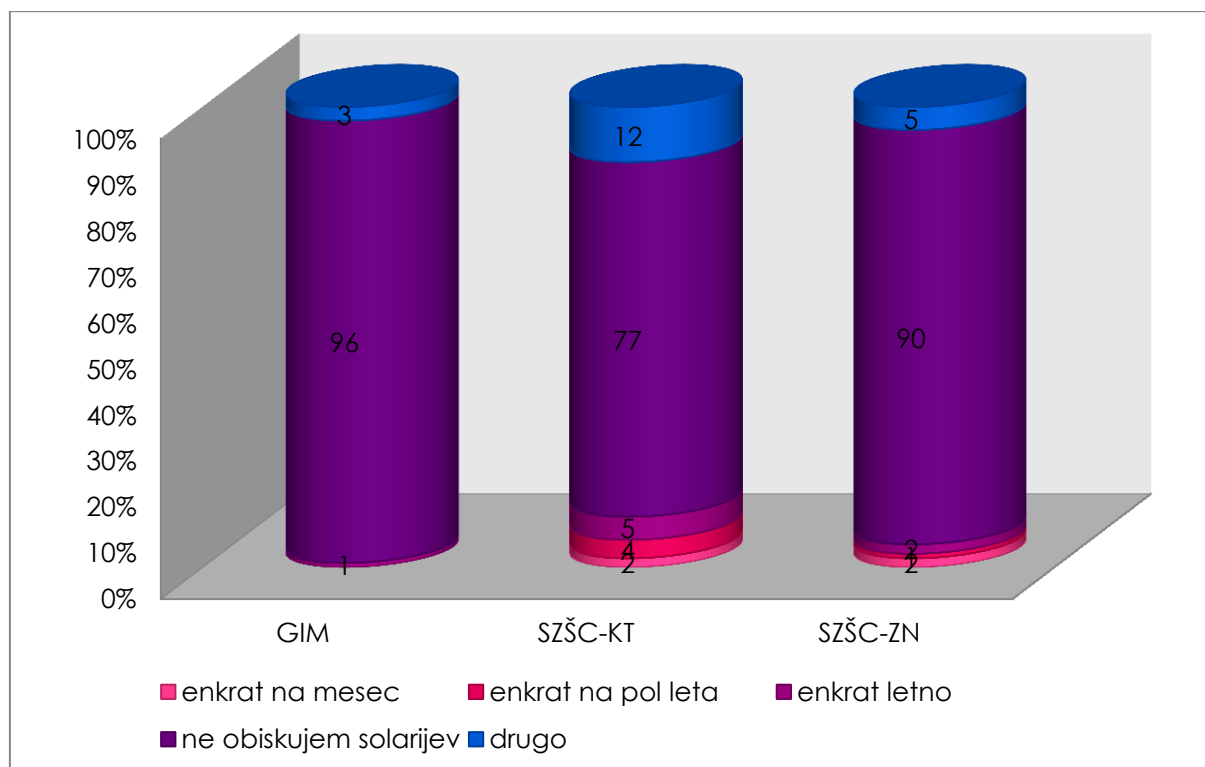
Odgovori:	a) enkrat na mesec		b) enkrat na pol leta		c) enkrat letno		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	15	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	0	0	13	87	2	13
Skupaj	0	0	0	0	0	0	28	93	2	7
2. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	6	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	1	5	19	90	1	5
Skupaj	0	0	0	0	1	4	25	92	1	4
3. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	9	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	0	0	11	100	0	0
Skupaj	0	0	0	0	0	0	20	100	0	0
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	6	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	0	0	21	100	0	0
Skupaj	0	0	0	0	0	0	27	100	0	0
Skupaj	0	0	0	0	1	1	100	96	3	3

Tabela 8: Kako pogosto obiskujete solarij? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) enkrat na mesec		b) enkrat na pol leta		c) enkrat letno		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Ženske	0	0	1	4	1	4	26	92	0	0
Skupaj	0	0	1	4	1	4	26	92	0	0
2. letnik										
Ženske	0	0	2	7	1	4	21	75	4	14
Skupaj	0	0	2	7	1	4	21	75	4	14
3. letnik										
Ženske	0	0	0	0	0	0	22	88	3	12
Skupaj	0	0	0	0	0	0	22	88	3	12
4. letnik										
Ženske	2	6	2	6	4	13	18	56	6	19
Skupaj	2	6	2	6	4	13	18	56	6	19
Skupaj	2	2	5	4	6	5	87	77	13	12

Tabela 9: Kako pogosto obiskujete solarij (povprečno)? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) enkrat na mesec		b) enkrat na pol leta		c) enkrat letno		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%
1. letnik										
Moški	0	0	1	11	0	0	8	89	0	0
Ženske	0	0	0	0	1	5	19	90	1	5
Skupaj	0	0	1	3	1	3	27	91	1	3
2. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	10	100	0	0
Ženske	1	5	0	0	1	5	17	85	1	5
Skupaj	1	3	0	0	1	3	27	91	1	3
3. letnik										
Moški	1	12	0	0	0	0	7	88	0	0
Ženske	0	0	0	0	0	0	20	95	1	5
Skupaj	1	3	0	0	0	0	27	94	1	3
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	10	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	0	0	15	83	3	17
Skupaj	0	0	0	0	0	0	25	89	3	11
Skupaj	2	2	1	1	2	2	106	90	6	5

Graf 3: Kako pogosto obiskujete solarij (povprečno)?

Dijaki, ki so že bili v solariju, le-tega najpogosteje obiskujejo enkrat letno.

4. Namen vašega/-ih obiska/-ov v solariju?

Tabela 10: Namen vašega/-ih obiska/-ov v solariju? (GIM)

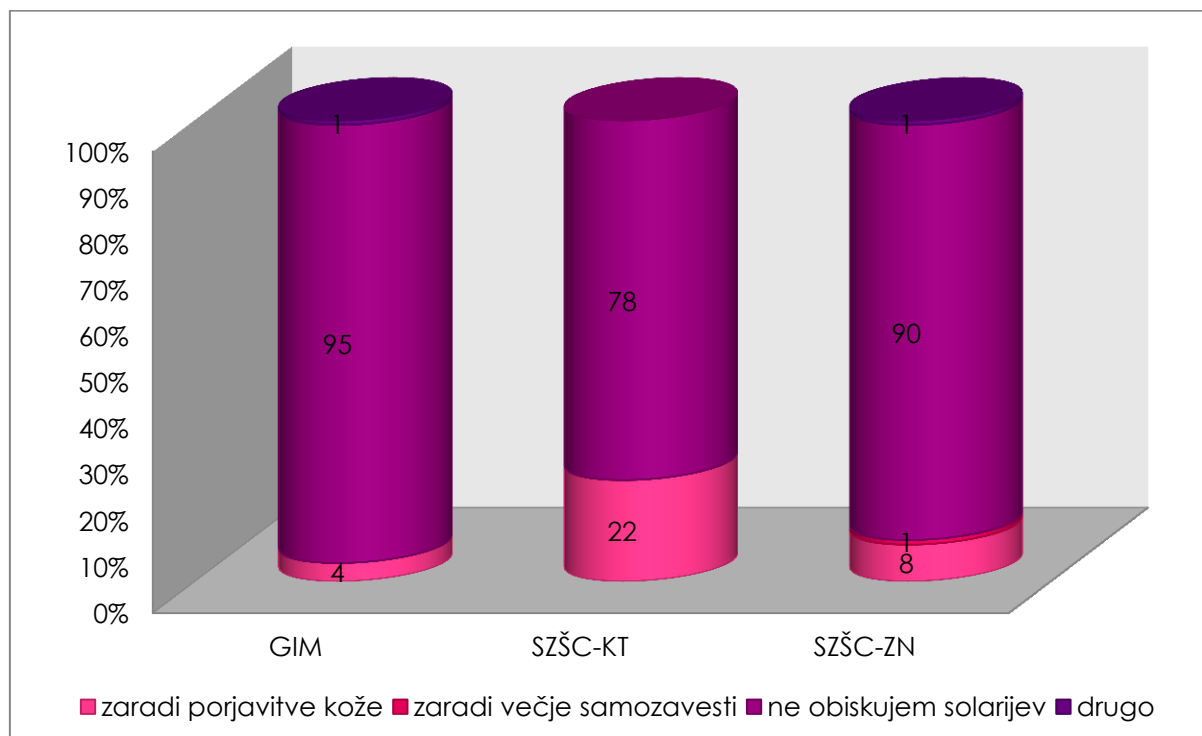
Odgovori:	a) zaradi porjavite kože		b) zaradi večje samozavesti		c) ne obiskujem solarijev		d) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik								
Moški	0	0	0	0	14	93	1	7
Ženske	2	13	0	0	13	87	0	0
Skupaj	2	7	0	0	27	90	1	3
2. letnik								
Moški	0	0	0	0	6	100	0	0
Ženske	2	10	0	0	19	90	0	0
Skupaj	2	7	0	0	25	93	0	0
3. letnik								
Moški	0	0	0	0	9	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	11	100	0	0
Skupaj	0	0	0	0	20	100	0	0
4. letnik								
Moški	0	0	0	0	6	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	21	100	0	0
Skupaj	0	0	0	0	27	100	0	0
Skupaj	4	4	0	0	99	95	1	1

Tabela 11: Namen vašega/-ih obiska/-ov v solariju? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) zaradi porjavitve kože		b) zaradi večje samozavesti		c) ne obiskujem solarijev		d) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik								
Ženske	2	7	0	0	26	93	0	0
Skupaj	2	7	0	0	26	93	0	0
2. letnik								
Ženske	7	25	0	0	21	75	0	0
Skupaj	7	25	0	0	21	75	0	0
3. letnik								
Ženske	3	12	0	0	22	88	0	0
Skupaj	3	12	0	0	22	88	0	0
4. letnik								
Ženske	13	41	0	0	19	59	0	0
Skupaj	13	41	0	0	19	59	0	0
Skupaj	25	22	0	0	88	78	0	0

Tabela 12: Namen vašega/-ih obiska/-ov v solariju? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) zaradi porjavitve kože		b) zaradi večje samozavesti		c) ne obiskujem solarijev		d) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik								
Moški	1	11	0	0	8	89	0	0
Ženske	2	10	0	0	19	90	0	0
Skupaj	3	10	0	0	27	90	0	0
2. letnik								
Moški	0	0	0	0	10	100	0	0
Ženske	3	15	0	0	17	85	0	0
Skupaj	3	10	0	0	27	90	0	0
3. letnik								
Moški	0	0	1	12	7	88	0	0
Ženske	1	5	0	0	20	95	0	0
Skupaj	1	3	1	3	27	94	0	0
4. letnik								
Moški	0	0	0	0	10	100	0	0
Ženske	2	11	0	0	15	83	1	6
Skupaj	2	7	0	0	25	89	1	4
Skupaj	9	8	1	1	106	90	1	1

Graf 4: Namen vašega/-ih obiska/-ov v solariju?

Tisti dijaki, ki so že obiskali solarij, so ga v največjem odstotku zaradi porjavitve kože. Pod drugo so napisali, da zaradi radovednosti.

5. Ste se pred prvo uporabo solarija posvetovali s svojim osebnim zdravnikom o učinkih le-tega na vaše zdravje?

Tabela 13: Ste se pred prvo uporabo solarija posvetovali s svojim osebnim zdravnikom o učinkih le-tega na vaše zdravje? (GIM)

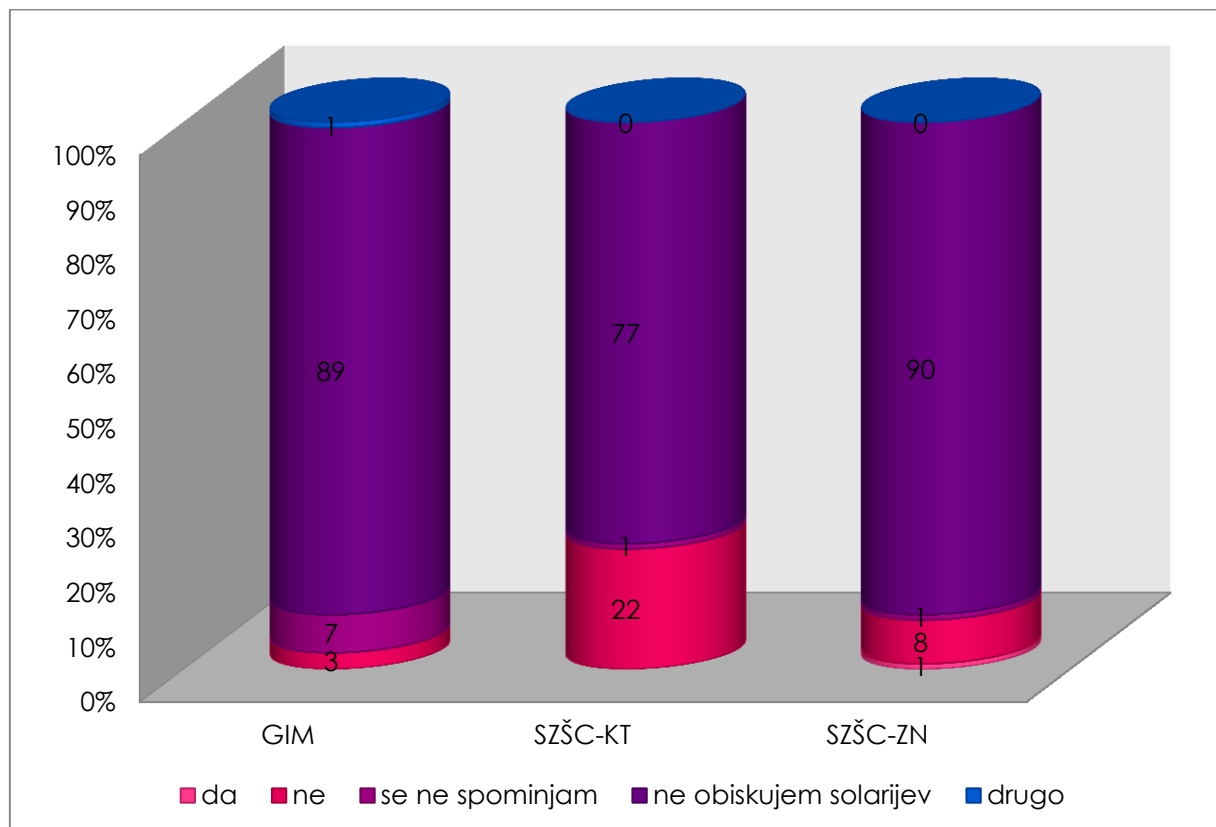
Odgovori:	a) da		b) ne		c) se ne spominjam		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	0	0	1	7	0	0	14	93	0	0
Ženske	0	0	1	7	0	0	14	93	0	0
Skupaj	0	0	2	7	0	0	28	93	0	0
2. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	6	100	0	0
Ženske	0	0	1	5	1	5	19	90	0	0
Skupaj	0	0	1	4	1	4	25	92	0	0
3. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	9	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	6	55	4	36	1	9
Skupaj	0	0	0	0	6	30	13	65	1	5
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	6	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	0	0	21	100	0	0
Skupaj	0	0	0	0	0	0	27	100	0	0
Skupaj	0	0	3	3	7	7	93	89	1	1

Tabela 14: Ste se pred prvo uporabo solarija posvetovali s svojim osebnim zdravnikom o učinkih le-tega na vaše zdravje? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) da		b) ne		c) se ne spominjam		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Ženske	0	0	2	7	0	0	26	93	0	0
Skupaj	0	0	2	7	0	0	26	93	0	0
2. letnik										
Ženske	0	0	7	25	0	0	21	75	0	0
Skupaj	0	0	7	25	0	0	21	75	0	0
3. letnik										
Ženske	0	0	3	12	0	0	22	88	0	0
Skupaj	0	0	3	12	0	0	22	88	0	0
4. letnik										
Ženske	0	0	13	41	1	3	18	56	0	0
Skupaj	0	0	13	41	1	3	18	56	0	0
Skupaj	0	0	25	22	1	1	87	77	0	0

Tabela 15: Ste se pred prvo uporabo solarija posvetovali s svojim osebnim zdravnikom o učinkih le-tega na vaše zdravje? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) da		b) ne		c) se ne spominjam		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	1	11	0	0	0	0	8	89	0	0
Ženske	0	0	1	5	1	5	19	90	0	0
Skupaj	1	3	1	3	1	3	27	91	0	0
2. letnik										
Moški	0	0	1	10	0	0	9	90	0	0
Ženske	0	0	3	15	0	0	17	85	0	0
Skupaj	0	0	4	13	0	0	26	87	0	0
3. letnik										
Moški	0	0	1	12	0	0	7	88	0	0
Ženske	0	0	1	5	0	0	20	95	0	0
Skupaj	0	0	2	7	0	0	27	93	0	0
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	10	100	0	0
Ženske	0	0	3	17	0	0	15	83	0	0
Skupaj	0	0	3	11	0	0	25	89	0	0
Skupaj	1	1	10	8	1	1	105	90	0	0

Graf 5: Ste se pred prvo uporabo solarija posvetovali s svojim osebnim zdravnikom o učinkih le-tega na vaše zdravje?

Dijaki, ki so že bili v solariju, se v večini primerov pred prvo uporabo solarija niso posvetovali s svojim osebnim zdravnikom glede uporabe le-tega. Samo en dijak programa ZN se je posvetoval s svojim zdravnikom.

6. Ste v čakalnici, ko ste čakali na uporabo solarija, opazili oz. videli navodila za varno uporabo solarija?

Tabela 16: Ste v čakalnici, ko ste čakali na uporabo solarija, opazili oz. videli navodila za varno uporabo solarija? (GIM)

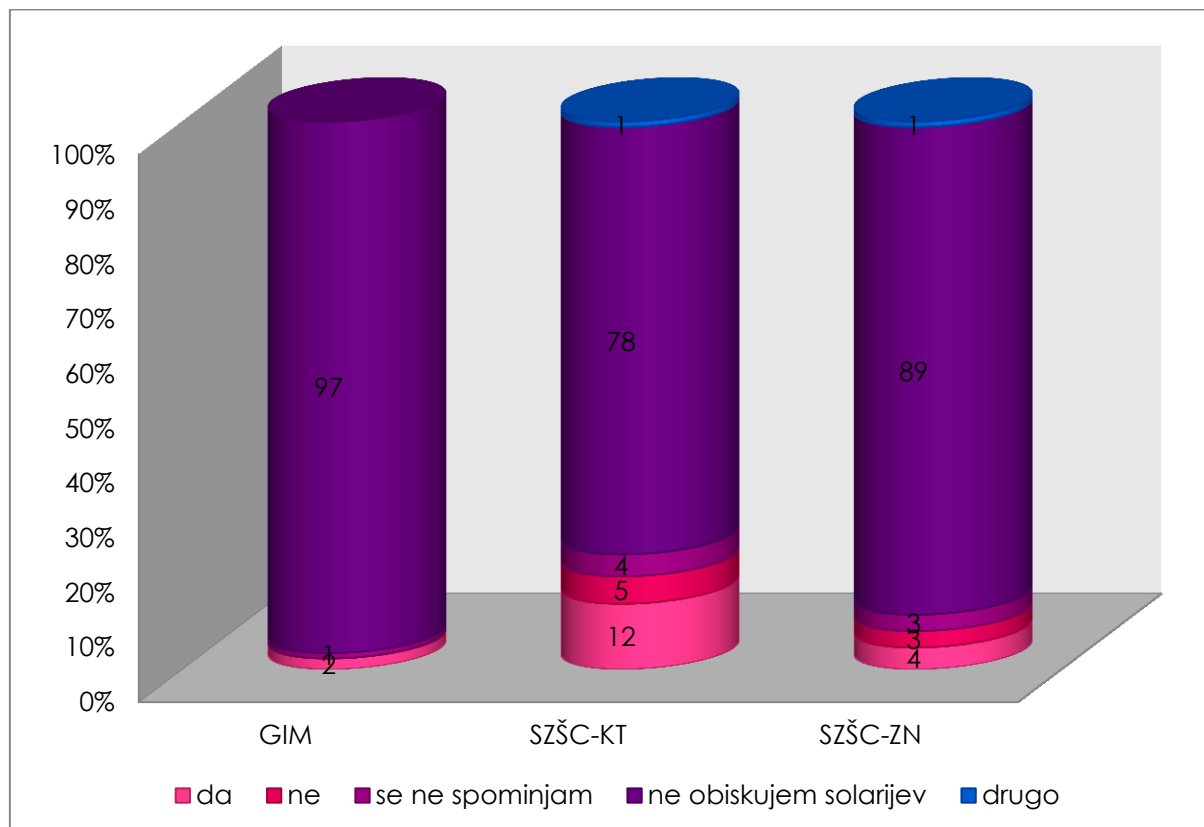
Odgovori:	a) da		b) ne		c) se ne spominjam		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	15	100	0	0
Ženske	1	7	0	0	0	0	14	93	0	0
Skupaj	1	3	0	0	0	0	29	97	0	0
2. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	6	100	0	0
Ženske	1	5	0	0	1	5	19	90	0	0
Skupaj	1	4	0	0	1	4	25	92	0	0
3. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	9	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	0	0	11	100	0	0
Skupaj	0	0	0	0	0	0	20	100	0	0
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	6	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	0	0	21	100	0	0
Skupaj	0	0	0	0	0	0	27	100	0	0
Skupaj	2	2	0	0	1	1	101	97	0	0

Tabela 17: Ste v čakalnici, ko ste čakali na uporabo solarija, opazili oz. videli navodila za varno uporabo solarija? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) da		b) ne		c) se ne spominjam		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Ženske	1	4	1	4	0	0	26	92	0	0
Skupaj	1	4	1	4	0	0	26	92	0	0
2. letnik										
Ženske	3	11	3	11	0	0	21	75	1	3
Skupaj	3	11	3	11	0	0	21	75	1	3
3. letnik										
Ženske	1	4	1	4	1	4	22	88	0	0
Skupaj	1	4	1	4	1	4	22	88	0	0
4. letnik										
Ženske	8	25	3	9	3	9	18	57	0	0
Skupaj	8	25	3	9	3	9	18	57	0	0
Skupaj	13	12	5	5	4	4	87	78	1	1

Tabela 18: Ste v čakalnici, ko ste čakali na uporabo solarija, opazili oz. videli navodila za varno uporabo solarija? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) da		b) ne		c) se ne spominjam		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	8	89	1	11
Ženske	0	0	1	5	1	5	19	90	0	0
Skupaj	0	0	1	3	1	3	27	91	1	3
2. letnik										
Moški	0	0	0	0	1	10	9	90	0	0
Ženske	1	5	1	5	1	5	17	85	0	0
Skupaj	1	3	1	3	2	7	26	87	0	0
3. letnik										
Moški	1	12	0	0	0	0	7	88	0	0
Ženske	0	0	1	5	0	0	20	95	0	0
Skupaj	1	3	1	3	0	0	27	94	0	0
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	10	100	0	0
Ženske	3	17	0	0	0	0	15	83	0	0
Skupaj	3	11	0	0	0	0	25	89	0	0
Skupaj	5	4	3	3	3	3	105	89	1	1

Graf 6: Ste v čakalnici, ko ste čakali na uporabo solarija, opazili oz. videli navodila za varno uporabo solarija?

Dijaki vseh programov, ki so že bili v solariju, so v čakalnici videli navodila za varno uporabo solarija.

7. Ste pri uporabi solarija od upravitelja solarija dobili navodila o njegovi varni uporabi?

Tabela 19: Ste pri uporabi solarija od upravitelja solarija dobili navodila o njegovi varni uporabi? (GIM)

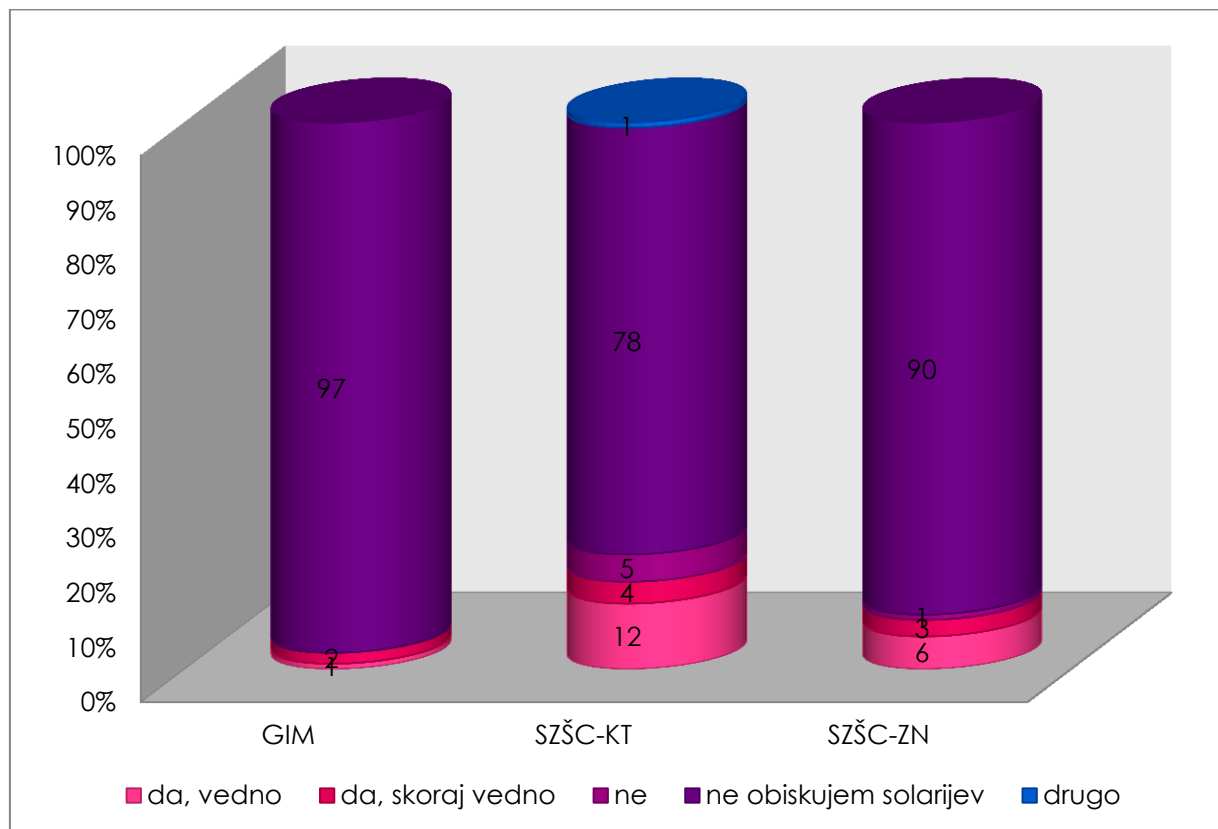
Odgovori:	a) da, vedno		b) da, skoraj vedno		c) ne		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	15	100	0	0
Ženske	1	7	0	0	0	0	14	93	0	0
Skupaj	1	3	0	0	0	0	29	97	0	0
2. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	6	100	0	0
Ženske	0	0	2	10	0	0	19	90	0	0
Skupaj	0	0	2	7	0	0	25	93	0	0
3. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	9	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	0	0	11	100	0	0
Skupaj	0	0	0	0	0	0	20	100	0	0
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	6	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	0	0	21	100	0	0
Skupaj	0	0	0	0	0	0	27	100	0	0
Skupaj	1	1	2	2	0	0	101	97	0	0

Tabela 20: Ste pri uporabi solarija od upravitelja solarija dobili navodila o njegovi varni uporabi? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) da, vedno		b) da, skoraj vedno		c) ne		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Ženske	2	7	0	0	0	0	26	93	0	0
Skupaj	2	7	0	0	0	0	26	93	0	0
2. letnik										
Ženske	2	7	2	11	2	7	21	75	0	0
Skupaj	2	7	2	11	2	7	21	75	0	0
3. letnik										
Ženske	1	4	0	0	1	4	22	88	1	4
Skupaj	1	4	0	0	1	4	22	88	1	4
4. letnik										
Ženske	8	25	3	9	3	9	18	57	0	0
Skupaj	8	25	3	9	3	9	18	57	0	0
Skupaj	13	12	5	4	6	5	87	78	1	1

Tabela 21: Ste pri uporabi solarija od upravitelja solarija dobili navodila o njegovi varni uporabi? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) da, vedno		b) da, skoraj vedno		c) ne		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	1	11	0	0	0	0	8	89	0	0
Ženske	2	10	0	0	0	0	19	90	0	0
Skupaj	3	10	0	0	0	0	27	90	0	0
2. letnik										
Moški	0	0	0	0	1	10	9	90	0	0
Ženske	0	0	3	15	0	0	17	85	0	0
Skupaj	0	0	3	10	1	3	26	87	0	0
3. letnik										
Moški	1	12	0	0	0	0	7	88	0	0
Ženske	1	5	0	0	0	0	20	95	0	0
Skupaj	2	7	0	0	0	0	27	93	0	0
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	10	100	0	0
Ženske	2	11	1	6	0	0	15	83	0	0
Skupaj	2	7	1	4	0	0	25	89	0	0
Skupaj	7	6	4	3	1	1	105	90	0	0

Graf 7: Ste pri uporabi solarija od upravitelja solarija dobili navodila o njegovi varni uporabi?

Dijaki so vedno oz. skoraj vedno dobili od upravitelja solarija navodila o njegovi varni uporabi. Največ (5 %) dijakov programa KT pa meni, da niso dobili navodil.

8. Ste navodila, ki ste jih dobili pred uporabo solarija od upravljalca, upoštevali?

Tabela 22: Ste navodila, ki ste jih dobili pred uporabo solarija od upravljalca, upoštevali? (GIM)

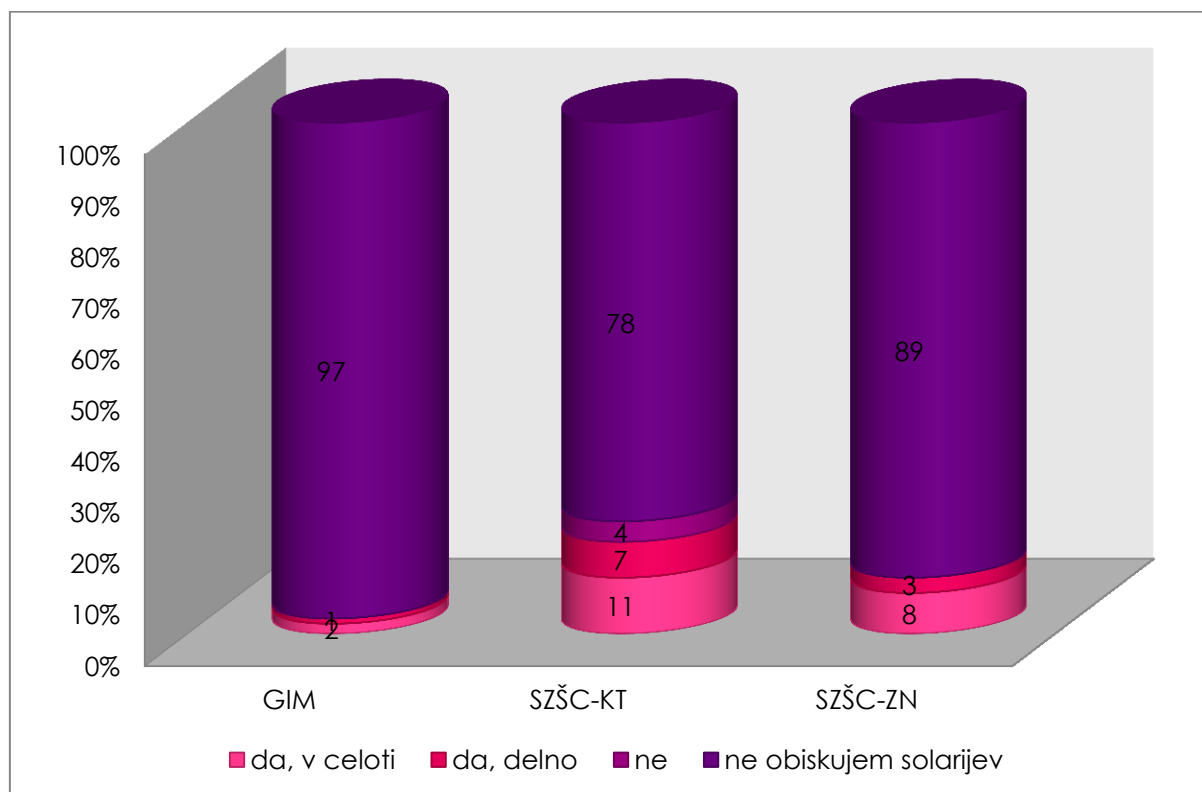
Odgovori:	a) da, v celoti		b) da, delno		c) ne		d) ne obiskujem solarijev	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik								
Moški	0	0	0	0	0	0	15	100
Ženske	0	0	1	7	0	0	14	93
Skupaj	0	0	1	3	0	0	29	97
2. letnik								
Moški	0	0	0	0	0	0	6	100
Ženske	2	10	0	0	0	0	19	90
Skupaj	2	7	0	0	0	0	25	93
3. letnik								
Moški	0	0	0	0	0	0	9	100
Ženske	0	0	0	0	0	0	11	100
Skupaj	0	0	0	0	0	0	20	100
4. letnik								
Moški	0	0	0	0	0	0	6	100
Ženske	0	0	0	0	0	0	21	100
Skupaj	0	0	0	0	0	0	27	100
Skupaj	2	2	1	1	0	0	101	97

Tabela 23: Ste navodila, ki ste jih dobili pred uporabo solarija od upravljalca, upoštevali? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) da, v celoti		b) da, delno		c) ne		d) ne obiskujem solarijev	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik								
Ženske	1	4	1	4	0	0	26	92
Skupaj	1	4	1	4	0	0	26	92
2. letnik								
Ženske	2	7	4	14	1	4	21	75
Skupaj	2	7	4	14	1	4	21	75
3. letnik								
Ženske	2	8	1	4	0	0	22	88
Skupaj	2	8	1	4	0	0	22	88
4. letnik								
Ženske	8	25	3	9	3	9	18	57
Skupaj	8	25	3	9	3	9	18	57
Skupaj	13	11	9	7	4	4	87	78

Tabela 24: Ste navodila, ki ste jih dobili pred uporabo solarija od upravljalca, upoštevali? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) da, v celoti		b) da, delno		c) ne		d) ne obiskujem solarijev	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik								
Moški	1	11	0	0	0	0	8	89
Ženske	2	10	0	0	0	0	19	90
Skupaj	3	10	0	0	0	0	27	90
2. letnik								
Moški	0	0	1	10	0	0	9	90
Ženske	2	10	1	5	0	0	17	85
Skupaj	2	7	2	7	0	0	26	86
3. letnik								
Moški	1	12	0	0	0	0	7	88
Ženske	1	5	0	0	0	0	20	95
Skupaj	2	7	0	0	0	0	27	93
4. letnik								
Moški	0	0	0	0	0	0	10	100
Ženske	2	11	1	6	0	0	15	83
Skupaj	2	7	1	4	0	0	25	89
Skupaj	9	8	3	3	0	0	105	89

Graf 8: Ste navodila, ki ste jih dobili pred uporabo solarija od upravljalca, upoštevali?

Dijaki so navodila upravljalca v največjem odstotku upoštevali. 4 % dijakov programa KT pa navodil ni upoštevala.

9. Ste v času uporabe solarija uporabljali zaščitna očala?

Tabela 25: Ste v času uporabe solarija uporabljali zaščitna očala? (GIM)

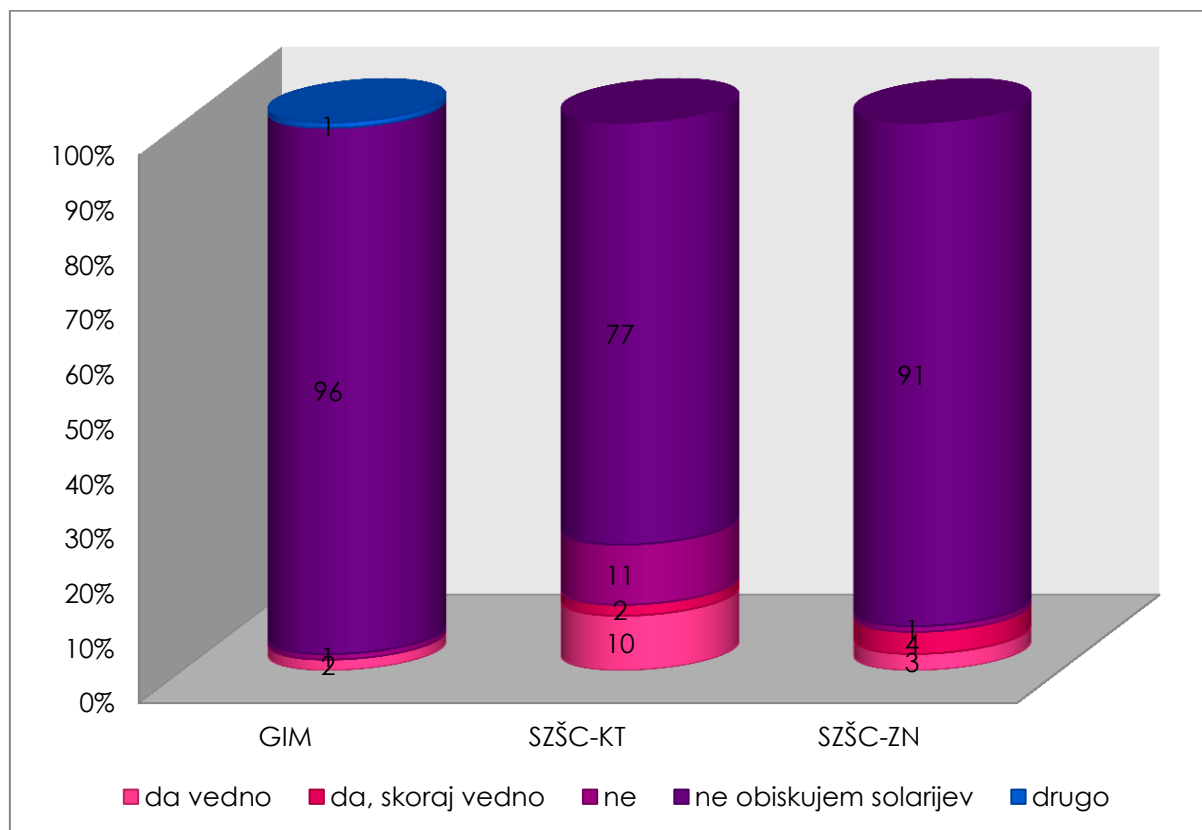
Odgovori:	a) da, vedno		b) da, skoraj vedno		c) ne		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	15	100	0	0
Ženske	1	7	0	0	0	0	13	86	1	7
Skupaj	1	3	0	0	0	0	28	94	1	3
2. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	6	100	0	0
Ženske	1	5	0	0	1	5	19	90	0	0
Skupaj	1	4	0	0	1	4	25	92	0	0
3. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	9	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	0	0	11	100	0	0
Skupaj	0	0	0	0	0	0	20	100	0	0
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	6	100	0	0
Ženske	0	0	0	0	0	0	21	100	0	0
Skupaj	0	0	0	0	0	0	27	100	0	0
Skupaj	2	2	0	0	1	1	100	96	1	1

Tabela 26: Ste v času uporabe solarija uporabljali zaščitna očala? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) da, vedno		b) da, skoraj vedno		c) ne		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Ženske	0	0	1	4	1	4	26	92	0	0
Skupaj	0	0	1	4	1	4	26	92	0	0
2. letnik										
Ženske	4	14	0	0	3	11	21	75	0	0
Skupaj	4	14	0	0	3	11	21	75	0	0
3. letnik										
Ženske	1	4	1	4	1	4	22	88	0	0
Skupaj	1	4	1	4	1	4	22	88	0	0
4. letnik										
Ženske	6	19	1	3	7	22	18	56	0	0
Skupaj	6	19	1	3	7	22	18	56	0	0
Skupaj	11	10	3	2	12	11	87	77	0	0

Tabela 27: Ste v času uporabe solarija uporabljali zaščitna očala? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) da, vedno		b) da, skoraj vedno		c) ne		d) ne obiskujem solarijev		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	0	0	1	11	0	0	8	89	0	0
Ženske	1	5	1	5	0	0	19	90	0	0
Skupaj	1	3	2	7	0	0	27	90	0	0
2. letnik										
Moški	0	0	1	10	0	0	9	90	0	0
Ženske	1	5	1	5	1	5	17	85	0	0
Skupaj	1	3	2	7	1	3	26	87	0	0
3. letnik										
Moški	1	12	0	0	0	0	7	88	0	0
Ženske	0	0	1	5	0	0	20	95	0	0
Skupaj	1	3	1	3	0	0	27	94	0	0
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	10	100	0	0
Ženske	1	6	0	0	2	11	15	83	0	0
Skupaj	1	4	0	0	2	7	25	89	0	0
Skupaj	4	3	5	4	3	2	105	91	0	0

Graf 9: Ste v času uporabe solarija uporabljali zaščitna očala?

Vsi dijaki niso uporabljali zaščitnih očal pri uporabi solarija. Največ takšnih dijakov je v programu KT (11 %).

10. Kaj menite o higieni v solariju/jih, ki ste ga/jih obiskali?

Tabela 28: Kaj menite o higieni v solariju/jih, ki ste ga/jih obiskali? (GIM)

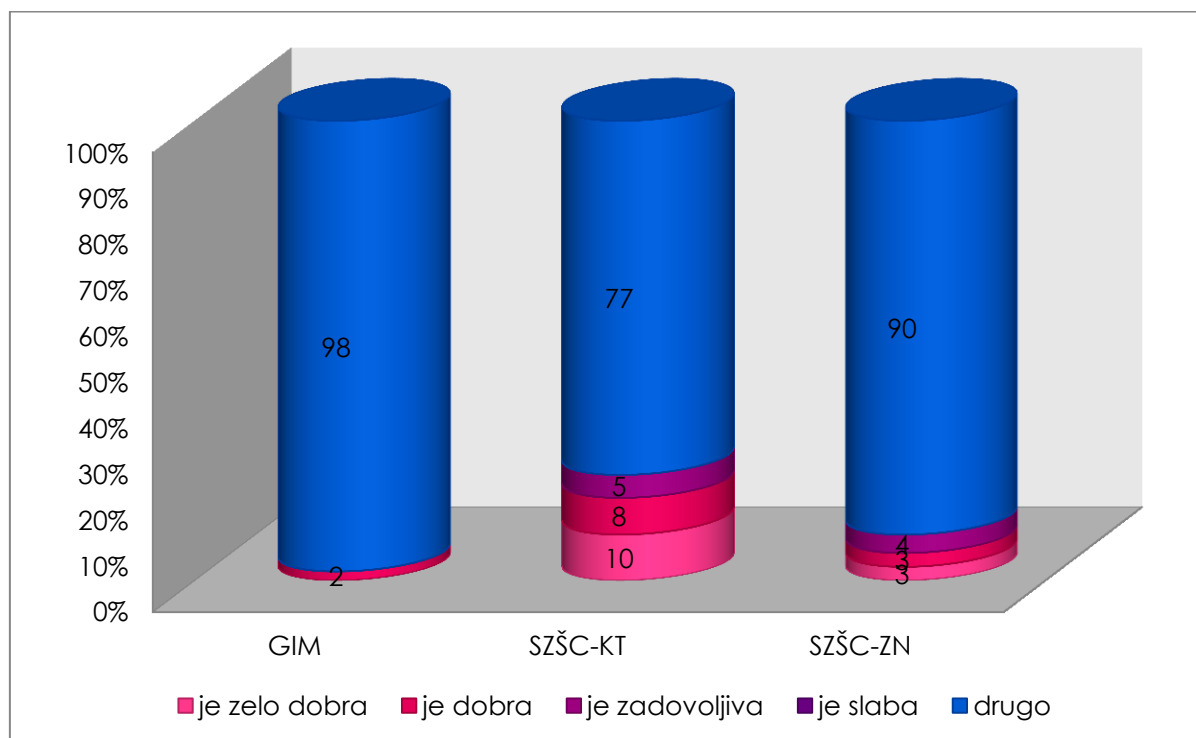
Odgovori:	a) je zelo dobra		b) je dobra		c) je zadovoljiva		d) je slaba		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	0	0	15	100
Ženske	0	0	0	0	0	0	0	0	15	100
Skupaj	0	0	0	0	0	0	0	0	15	100
2. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Ženske	0	0	2	10	0	0	0	0	19	90
Skupaj	0	0	2	7	0	0	0	0	25	93
3. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	0	0	9	100
Ženske	0	0	0	0	0	0	0	0	11	100
Skupaj	0	0	0	0	0	0	0	0	20	100
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Ženske	0	0	0	0	0	0	0	0	21	100
Skupaj	0	0	0	0	0	0	0	0	27	100
Skupaj	0	0	2	2	0	0	0	0	102	98

Tabela 29: Kaj menite o higieni v solariju/jih, ki ste ga/jih obiskali? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) je zelo dobra		b) je dobra		c) je zadovoljiva		d) je slaba		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Ženske	1	4	1	4	0	0	0	0	26	92
Skupaj	1	4	1	4	0	0	0	0	26	92
2. letnik										
Ženske	0	0	4	14	3	11	0	0	21	75
Skupaj	0	0	4	14	3	11	0	0	21	75
3. letnik										
Ženske	1	4	1	4	1	4	0	0	22	88
Skupaj	1	4	1	4	1	4	0	0	22	88
4. letnik										
Ženske	9	29	3	9	2	6	0	0	18	56
Skupaj	9	29	3	9	2	6	0	0	18	56
Skupaj	11	10	9	8	6	5	0	0	87	77

Tabela 30: Kaj menite o higieni v solariju/jih, ki ste ga/jih obiskali? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) je zelo dobra		b) je dobra		c) je zadovoljiva		d) je slaba		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	0	0	1	11	0	0	0	0	8	89
Ženske	1	5	0	0	1	5	0	0	19	90
Skupaj	1	3	1	3	1	3	0	0	27	90
2. letnik										
Moški	1	10	0	0	0	0	0	0	9	90
Ženske	0	0	2	10	1	5	0	0	17	85
Skupaj	1	3	2	7	1	3	0	0	26	87
3. letnik										
Moški	0	0	0	0	1	12	0	0	7	88
Ženske	0	0	1	5	0	0	0	0	20	95
Skupaj	0	0	1	4	1	4	0	0	27	92
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	0	0	0	0	10	100
Ženske	2	11	0	0	1	6	0	0	15	83
Skupaj	2	7	0	0	1	4	0	0	25	89
Skupaj	4	3	4	3	4	4	0	0	105	90

Graf 10: Kaj menite o higieni v solariju/jih, ki ste ga/jih obiskali?

Največ dijakov, ki je že obiskala solarij, je mnenja, da je higiena v njih dobra (GIM), zelo dobra (KT) in zadovoljiva (ZN).

11. Kakšno je vaše mnenje o uporabi solarija?

Tabela 31: Kakšno je vaše mnenje o uporabi solarija? (GIM)

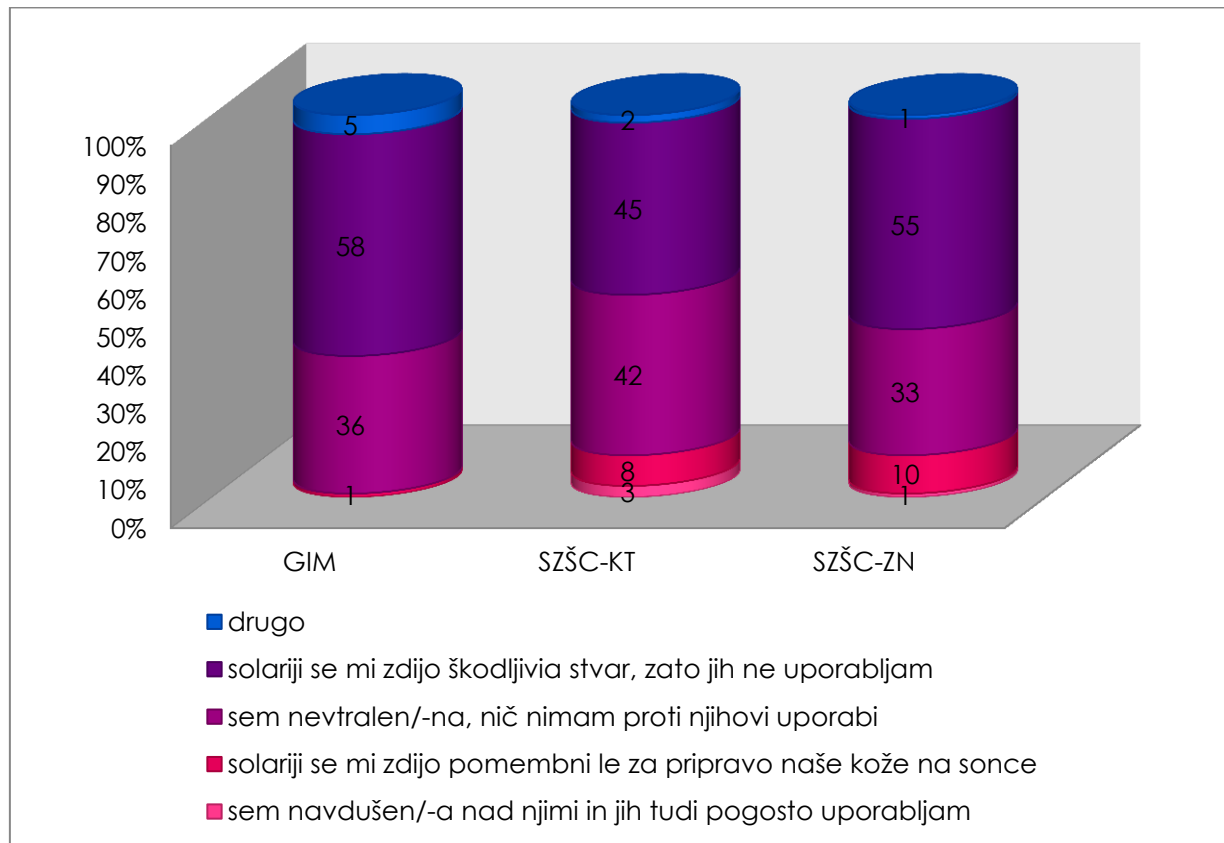
Odgovori:	a) sem navdušen/-a nad njimi in jih tudi pogosto obiskujem		b) solariji se mi zdijo pomembni le za pripravo naše kože na poletno sonce		c) sem nevtralen/-na, nič nimam proti njihovi uporabi		d) solarij se mi zdi škodljiva stvar, zato jih ne obiskujem		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	0	0	0	0	6	40	8	53	1	7
Ženske	0	0	1	7	4	26	8	53	2	14
Skupaj	0	0	1	3	10	33	16	54	3	10
2. letnik										
Moški	0	0	0	0	1	17	5	83	0	0
Ženske	0	0	0	0	10	48	11	52	0	0
Skupaj	0	0	0	0	11	41	16	59	0	0
3. letnik										
Moški	0	0	0	0	4	44	4	44	1	12
Ženske	0	0	0	0	6	55	4	36	1	9
Skupaj	0	0	0	0	10	50	8	40	2	10
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	3	50	3	50	0	0
Ženske	0	0	0	0	3	14	18	86	0	0
Skupaj	0	0	0	0	6	22	21	78	0	0
Skupaj	0	0	1	1	37	36	59	58	5	5

Tabela 32: Kakšno je vaše mnenje o uporabi solarija? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) sem navdušen/-a nad njimi in jih tudi pogosto obiskujem		b) solariji se mi zdijo pomembni le za pripravo naše kože na poletno sonce		c) sem nevtralen/-na, nič nimam proti njihovi uporabi		d) solarij se mi zdi škodljiva stvar, zato jih ne obiskujem		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Ženske	0	0	2	7	11	39	15	54	0	0
Skupaj	0	0	2	7	11	39	15	54	0	0
2. letnik										
Ženske	0	0	2	7	17	60	8	29	1	4
Skupaj	0	0	2	7	17	60	8	29	1	4
3. letnik										
Ženske	0	0	2	8	10	40	12	48	1	4
Skupaj	0	0	2	8	10	40	12	48	1	4
4. letnik										
Ženske	4	13	3	9	9	28	16	50	0	0
Skupaj	4	13	3	9	9	28	16	50	0	0
Skupaj	4	3	9	8	47	42	51	45	2	2

Tabela 33: Kakšno je vaše mnenje o uporabi solarija? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) sem navdušen/-a nad njimi in jih tudi pogosto obiskujem		b) solariji se mi zdijo pomembni le za pripravo naše kože na poletno sonce		c) sem nevtralen/-na, nič nimam proti njihovi uporabi		d) solarij se mi zdi škodljiva stvar, zato jih ne obiskujem		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	0	0	0	0	5	56	4	44	0	0
Ženske	0	0	3	14	6	29	11	52	1	5
Skupaj	0	0	3	10	11	37	15	50	1	3
2. letnik										
Moški	0	0	0	0	3	30	7	70	0	0
Ženske	0	0	3	15	5	25	12	60	0	0
Skupaj	0	0	3	10	8	27	19	63	0	0
3. letnik										
Moški	0	0	1	12	3	38	4	50	0	0
Ženske	0	0	3	14	6	29	12	57	0	0
Skupaj	0	0	4	14	9	31	16	55	0	0
4. letnik										
Moški	0	0	0	0	3	30	7	70	0	0
Ženske	1	6	2	11	8	44	7	39	0	0
Skupaj	1	4	2	7	11	39	14	50	0	0
Skupaj	1	1	12	10	39	33	64	55	1	1

Graf 11: Kakšno je vaše mnenje o uporabi solarija?

Dijaki menijo, da so solariji škodljivi, zato jih ne uporabljajo. Takšnega mnenja je največ dijakov GIM (56 %), najmanj pa dijakov SZŠC, programa KT (45 %).

12. Menite, da ima uporaba solarija pozitivne učinke na zdravje ljudi?

Tabela 34: Menite, da ima uporaba solarija pozitivne učinke na zdravje ljudi? (GIM)

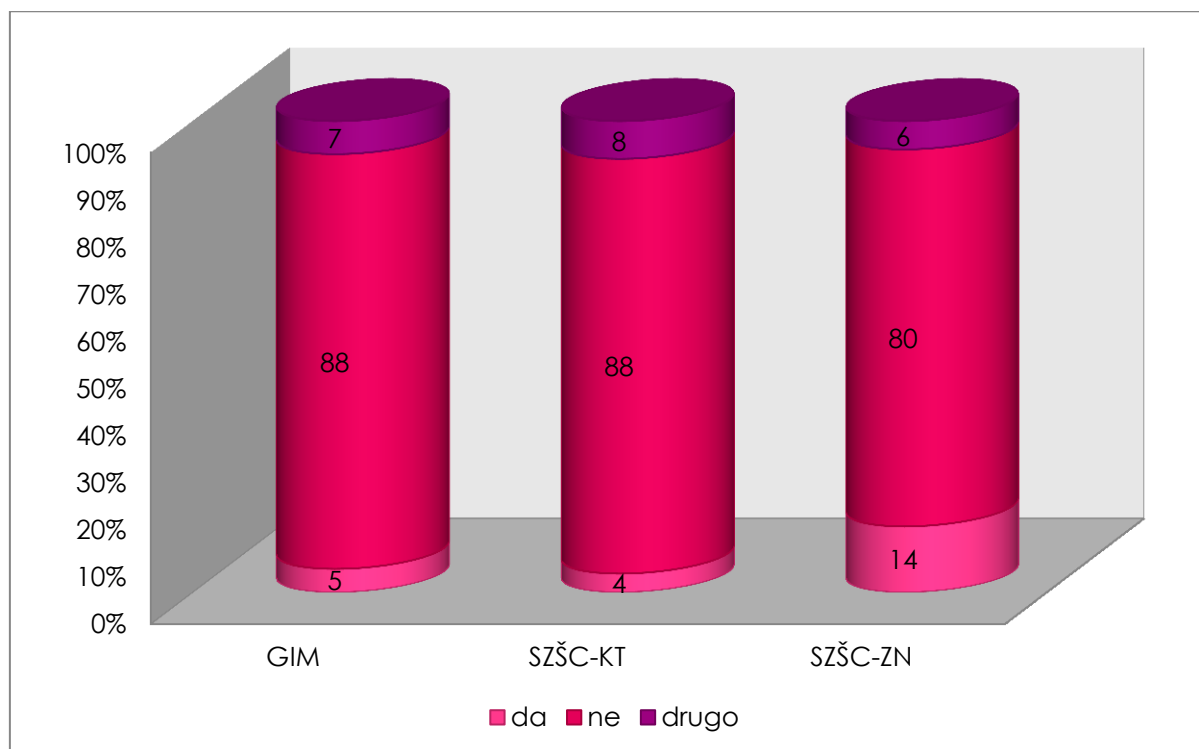
Odgovori:	a) da		b) ne		c) drugo	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	1	7	12	80	2	13
Ženske	1	7	13	86	1	7
Skupaj	2	7	25	83	3	10
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	0	0	6	100	0	0
Ženske	1	5	20	95	0	0
Skupaj	1	4	26	96	0	0
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	0	0	7	78	2	22
Ženske	0	0	10	91	1	9
Skupaj	0	0	17	85	3	15
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	1	17	5	83	0	0
Ženske	1	5	18	86	2	9
Skupaj	2	7	23	86	2	7
Skupaj	5	5	91	88	8	7

Tabela 35: Menite, da ima uporaba solarija pozitivne učinke na zdravje ljudi? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) da		b) ne		c) drugo	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	0	0	25	89	3	11
Skupaj	0	0	25	89	3	11
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	0	0	26	93	2	7
Skupaj	0	0	26	93	2	7
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	0	0	23	92	2	8
Skupaj	0	0	23	92	2	8
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	5	16	25	78	2	6
Skupaj	5	16	25	78	2	6
Skupaj	5	4	99	88	9	8

Tabela 36: Menite, da ima uporaba solarija pozitivne učinke na zdravje ljudi? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) da		b) ne		c) drugo	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	0	0	7	78	2	22
Ženske	3	14	17	81	1	5
Skupaj	3	10	24	80	3	10
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	0	0	10	100	0	0
Ženske	3	15	15	75	2	10
Skupaj	3	10	25	83	2	7
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	2	25	6	75	0	0
Ženske	3	14	17	81	1	5
Skupaj	5	17	23	80	1	3
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	2	20	8	80	0	0
Ženske	3	17	14	78	1	5
Skupaj	5	18	22	78	1	4
Skupaj	16	14	94	80	7	6

Graf 12: Menite, da ima uporaba solarija pozitivne učinke na zdravje ljudi?

Velika večina dijakov posameznega programa meni, da uporaba solarija nima pozitivnih učinkov na zdravje ljudi. Največ (14 %), ki mislijo drugače, je med dijaki SZŠC, programa ZN.

13. Napišite najhujšo posledico uporabe solarija.

Tabela 37: Napišite najhujšo posledico uporabe solarija. (GIM)

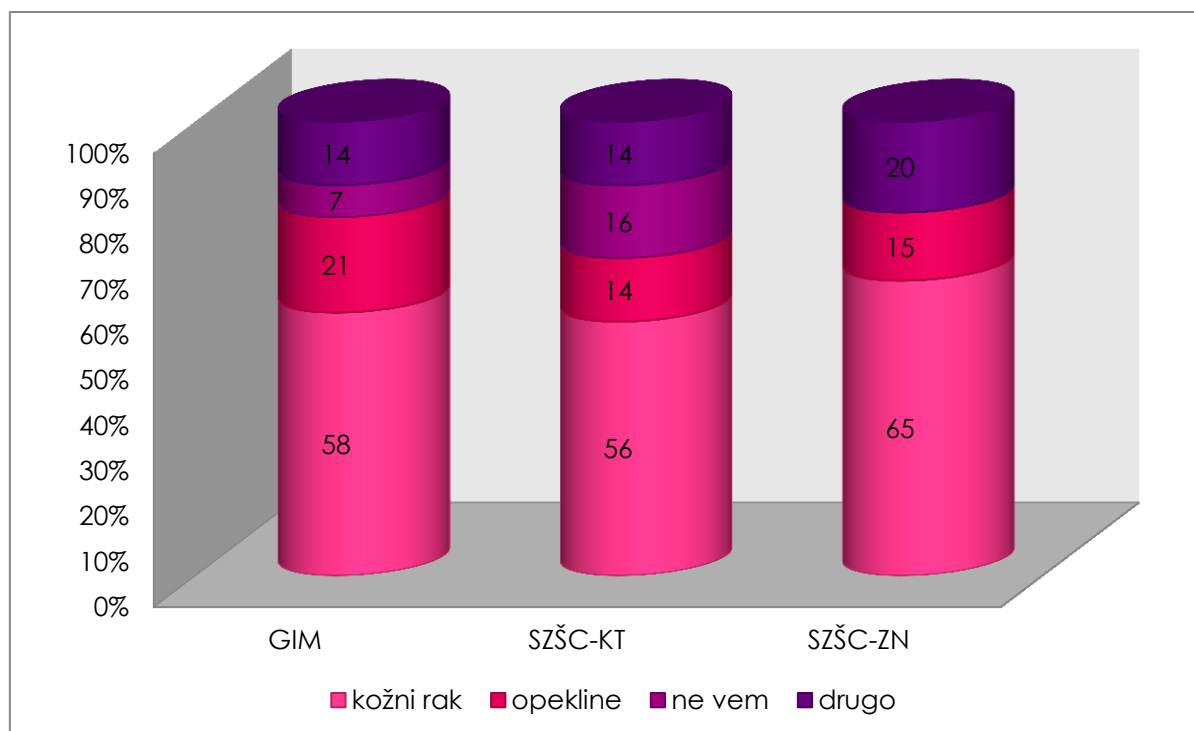
Odgovori:	kožni rak		opekline		ne vem		drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik								
Moški	7	47	4	26	1	7	3	20
Ženske	7	47	4	26	2	13	2	14
Skupaj	14	47	8	27	3	10	5	16
2. letnik								
Moški	5	83	1	17	0	0	0	0
Ženske	10	47	8	38	0	0	3	15
Skupaj	15	56	9	33	0	0	3	11
3. letnik								
Moški	4	45	1	11	3	33	1	11
Ženske	8	73	1	9	0	0	2	18
Skupaj	12	60	2	10	3	15	3	15
4. letnik								
Moški	4	67	2	33	0	0	0	0
Ženske	15	71	1	5	1	5	4	19
Skupaj	19	70	3	11	1	4	4	15
Skupaj	60	58	22	21	7	7	15	14

Tabela 38: Napišite najhujšo posledico uporabe solarija. (SZŠC-KT)

Odgovori:	kožni rak		opekline		ne vem		drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik								
Ženske	16	57	1	4	8	28	3	11
Skupaj	16	57	1	4	8	28	3	11
2. letnik								
Ženske	17	60	3	11	4	14	4	15
Skupaj	17	60	3	11	4	14	4	15
3. letnik								
Ženske	15	60	3	12	6	24	1	4
Skupaj	15	60	3	12	6	24	1	4
4. letnik								
Ženske	15	47	9	28	0	0	8	25
Skupaj	15	47	9	28	0	0	8	25
Skupaj	63	56	16	14	18	16	16	14

Tabela 39: Napišite najhujšo posledico uporabe solarija. (SZŠC-ZN)

Odgovori:	kožni rak		opekline		ne vem		drugo	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	6	67	0	0	0	0	3	33
Ženske	11	52	5	24	0	0	5	24
Skupaj	17	56	5	17	0	0	8	27
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	6	60	1	10	0	0	3	30
Ženske	15	75	2	10	0	0	3	15
Skupaj	21	70	3	10	0	0	6	20
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	2	25	2	25	0	0	4	50
Ženske	18	86	3	14	0	0	0	0
Skupaj	20	69	5	17	0	0	4	14
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	4	40	1	10	0	0	5	50
Ženske	14	78	4	22	0	0	0	0
Skupaj	18	64	5	18	0	0	5	18
Skupaj	76	65	18	15	0	0	23	20

Graf 13: Napišite najhujšo posledico uporabe solarija.

Več kot polovica dijakov posameznega programa je kot najhujšo posledico uporabe solarija napisala kožni rak, sledijo pa opekline.

14. Menite, da imate dovolj informacij o vplivu solarija na vaše zdravje?

Tabela 40: Menite, da imate dovolj informacij o vplivu solarija na vaše zdravje? (GIM)

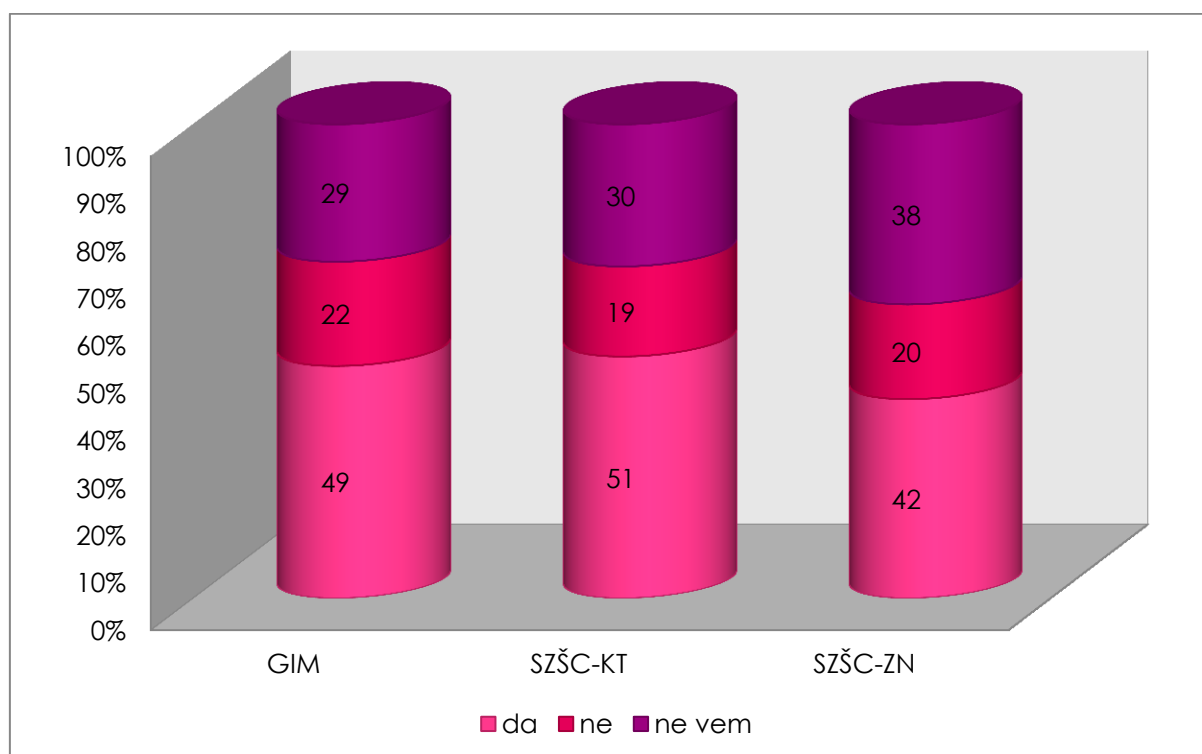
Odgovori:	a) da		b) ne		c) ne vem	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	5	33	5	33	5	34
Ženske	8	53	4	27	3	20
Skupaj	13	43	9	30	8	27
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	4	67	0	0	2	33
Ženske	13	62	4	19	4	19
Skupaj	17	63	4	15	6	22
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	5	56	3	33	1	11
Ženske	2	18	1	9	8	73
Skupaj	7	35	4	20	9	45
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	2	33	2	33	2	34
Ženske	12	57	4	19	5	24
Skupaj	14	52	6	22	7	26
Skupaj	51	49	23	22	30	29

Tabela 41: Menite, da imate dovolj informacij o vplivu solarija na vaše zdravje? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) da		b) ne		c) ne vem	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	11	39	4	14	13	47
Skupaj	11	39	4	14	13	47
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	7	25	9	32	12	43
Skupaj	7	25	9	32	12	43
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	15	60	5	20	5	20
Skupaj	15	60	5	20	5	20
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	25	78	4	13	3	9
Skupaj	25	78	4	13	3	9
Skupaj	58	51	22	19	33	30

Tabela 42: Menite, da imate dovolj informacij o vplivu solarija na vaše zdravje (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) da		b) ne		c) ne vem	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik						
Moški	2	22	2	22	5	56
Ženske	6	29	4	19	11	52
Skupaj	8	27	6	20	16	53
2. letnik						
Moški	4	40	3	30	3	30
Ženske	11	55	3	15	6	30
Skupaj	15	50	6	20	9	30
3. letnik						
Moški	4	50	3	38	1	12
Ženske	14	67	4	19	3	14
Skupaj	18	62	7	24	4	14
4. letnik						
Moški	2	20	3	30	5	50
Ženske	6	33	3	17	9	50
Skupaj	8	29	6	21	14	50
Skupaj	49	42	25	20	43	38

Graf 14: Menite, da imate dovolj informacij o vplivu solarija na vaše zdravje?

Dijakov, ki menijo, da imajo dovolj informacij o vplivu solarija na zdravje, je med dijakinjami programa KT (51 %), najmanj pa med dijaki programa ZN (42 %).

15. Kje ste pridobili največ informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi?

Tabela 43: Kje ste pridobili največ informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi? (GIM)

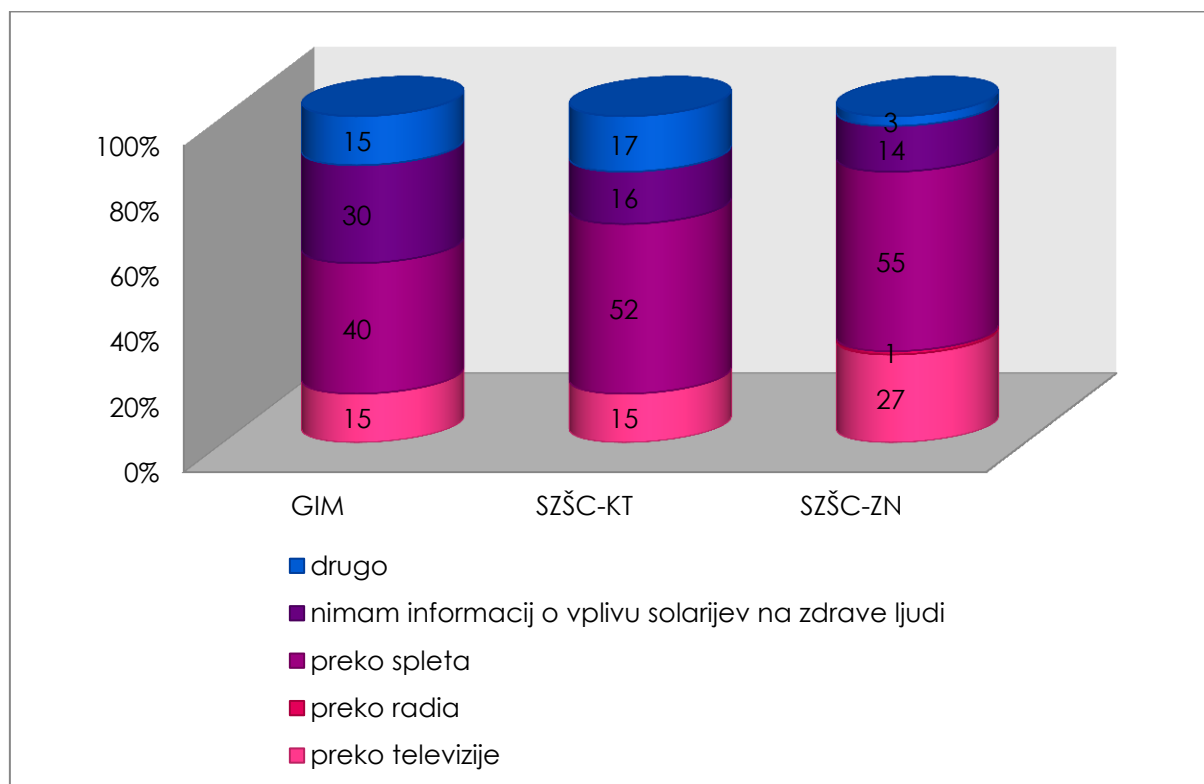
Odgovori:	a) preko televizije		b) preko radia		c) preko spleta		d) nimam informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	4	27	0	0	2	13	6	40	3	20
Ženske	4	27	0	0	5	33	3	20	3	20
Skupaj	8	27	0	0	7	23	9	30	6	20
2. letnik										
Moški	2	33	0	0	2	33	0	0	2	34
Ženske	10	47	0	0	8	33	2	10	1	5
Skupaj	12	44	0	0	10	37	2	8	3	11
3. letnik										
Moški	1	11	0	0	3	33	3	33	2	23
Ženske	1	9	1	9	4	36	5	46	0	0
Skupaj	2	10	1	5	7	35	8	40	2	10
4. letnik										
Moški	1	17	0	0	3	50	2	33	0	0
Ženske	3	14	0	0	8	38	6	29	4	19
Skupaj	4	15	0	0	11	40	8	30	4	15
Skupaj	26	25	1	1	35	34	27	26	15	14

Tabela 44: Kje ste pridobili največ informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) preko televizije		b) preko radia		c) preko spleta		d) nimam informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Ženske	10	36	0	0	7	25	7	25	4	14
Skupaj	10	36	0	0	7	25	7	25	4	14
2. letnik										
Ženske	2	7	0	0	17	61	6	21	3	11
Skupaj	2	7	0	0	17	61	6	21	3	11
3. letnik										
Ženske	2	8	0	0	17	68	3	12	3	12
Skupaj	2	8	0	0	17	68	3	12	3	12
4. letnik										
Ženske	3	9	0	0	18	56	2	6	9	29
Skupaj	3	9	0	0	18	56	2	6	9	29
Skupaj	17	15	0	0	59	52	18	16	19	17

Tabela 45: Kje ste pridobili največ informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) preko televizije		b) preko radia		c) preko spleta		d) nimam informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi		e) drugo	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	3	33	0	0	4	45	1	11	1	11
Ženske	6	29	1	5	7	33	4	19	3	14
Skupaj	9	30	1	3	11	37	5	17	4	13
2. letnik										
Moški	3	30	0	0	3	30	4	40	0	0
Ženske	6	30	0	0	14	70	0	0	0	0
Skupaj	9	30	0	0	17	57	4	13	0	0
3. letnik										
Moški	2	25	0	0	3	37	3	38	0	0
Ženske	5	24	0	0	16	76	0	0	0	0
Skupaj	7	24	0	0	19	65	3	11	0	0
4. letnik										
Moški	3	30	0	0	5	50	2	20	0	0
Ženske	3	17	0	0	13	72	2	11	0	0
Skupaj	6	21	0	0	18	64	4	15	0	0
Skupaj	31	27	1	1	65	55	16	14	4	3

Graf 15: Kje ste pridobili največ informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi?

Dijaki vseh programov so pridobili največ informacij o vplivu solarijev na zdravje ljudi preko spleta, nato sledi preko televizije. Pod drugo so napisali, da so informacije pridobili preko letakov in brošur ter v šoli.

16. Si želite pridobiti še več informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi in na kakšen način?

Tabela 46: Si želite pridobiti še več informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi in na kakšen način? (GIM)

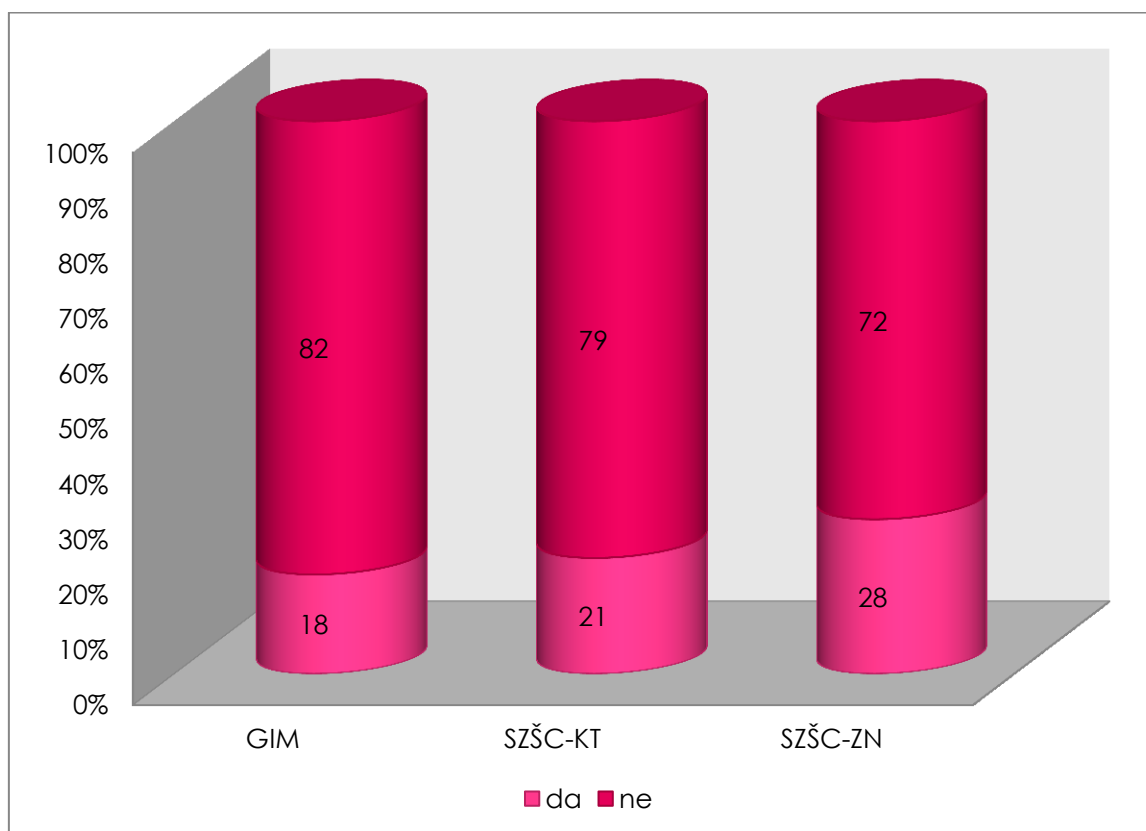
Odgovori:	a) da		b) ne	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	2	14	13	86
Ženske	2	14	13	86
Skupaj	4	13	26	87
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	1	17	5	83
Ženske	6	29	15	71
Skupaj	7	26	20	74
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	2	22	7	87
Ženske	2	18	9	82
Skupaj	4	20	16	80
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	0	0	6	100
Ženske	4	19	17	81
Skupaj	4	15	23	85
Skupaj	19	18	85	82

Tabela 47: Si želite pridobiti še več informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi in na kakšen način? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) da		b) ne	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	6	21	22	79
Skupaj	6	21	22	79
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	5	18	23	82
Skupaj	5	18	23	82
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	7	28	18	72
Skupaj	7	28	18	72
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	6	19	26	81
Skupaj	6	19	26	81
Skupaj	24	21	89	79

Tabela 48: Si želite pridobiti še več informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi in na kakšen način? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) da		b) ne	
	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik				
Moški	1	11	8	89
Ženske	10	48	11	52
Skupaj	11	37	19	63
2. letnik				
Moški	1	10	9	90
Ženske	9	45	11	55
Skupaj	10	33	20	67
3. letnik				
Moški	2	25	6	75
Ženske	5	24	16	76
Skupaj	7	24	22	76
4. letnik				
Moški	0	0	10	100
Ženske	5	28	13	72
Skupaj	5	18	23	82
Skupaj	33	28	84	72

Graf 16: Si želite pridobiti še več informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi in na kakšen način?

Večina dijakov posameznega programa si ne želi pridobiti še več informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi.

17. Menite, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi?

Tabela 49: Menite, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi? (GIM)

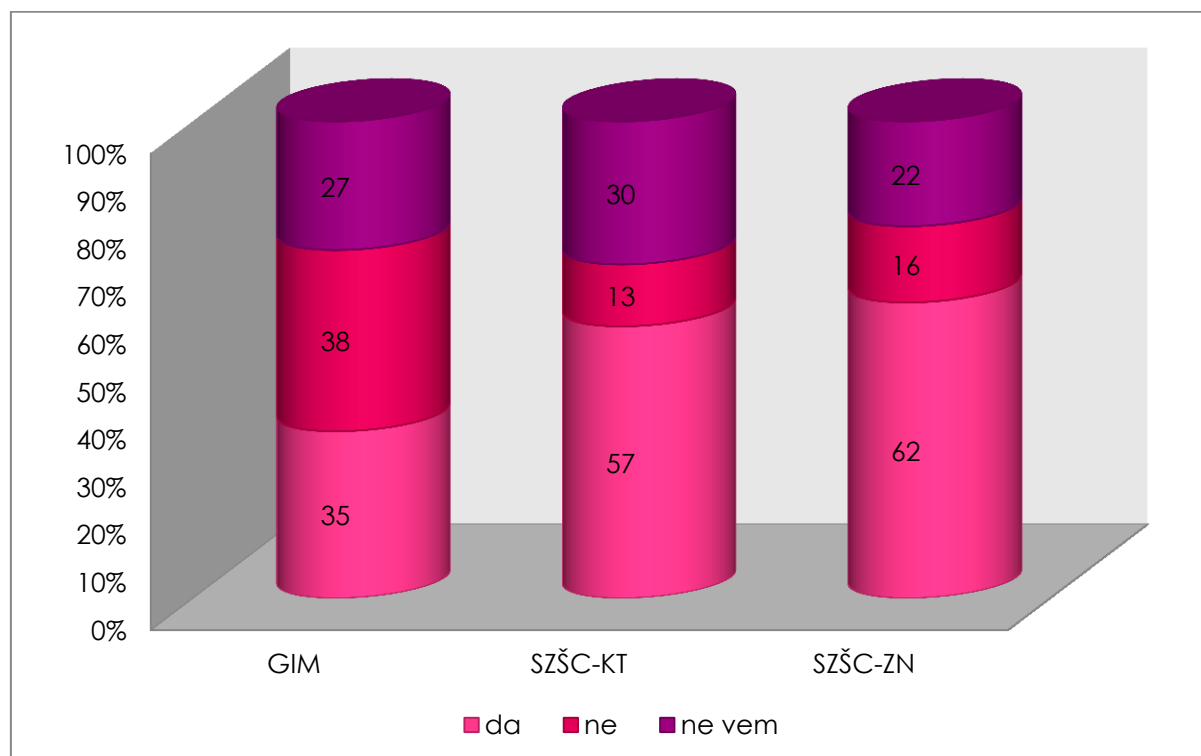
Odgovori:	a) da		b) ne		c) ne vem	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik						
Moški	4	27	7	46	4	27
Ženske	5	33	5	33	5	34
Skupaj	9	30	12	40	9	30
2. letnik						
Moški	2	33	3	50	1	17
Ženske	10	48	8	38	3	14
Skupaj	12	44	11	41	4	15
3. letnik						
Moški	3	33	5	56	1	11
Ženske	2	18	4	36	5	46
Skupaj	5	25	9	45	6	30
4. letnik						
Moški	2	33	1	17	3	50
Ženske	8	38	7	33	6	29
Skupaj	10	37	8	30	9	33
Skupaj	36	35	40	38	28	27

Tabela 50: Menite, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) da		b) ne		c) ne vem	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik						
Ženske	11	39	4	14	13	47
Skupaj	11	39	4	14	13	47
2. letnik						
Ženske	14	50	2	7	12	43
Skupaj	14	50	2	7	12	43
3. letnik						
Ženske	18	72	1	4	6	24
Skupaj	18	72	1	4	6	24
4. letnik						
Ženske	21	66	8	25	3	9
Skupaj	21	66	8	25	3	9
Skupaj	64	57	15	13	34	30

Tabela 51: Menite, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) da		b) ne		c) ne vem	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik						
Moški	4	45	2	22	3	33
Ženske	9	43	4	19	8	38
Skupaj	13	43	6	20	11	37
2. letnik						
Moški	6	60	1	10	3	30
Ženske	15	75	3	15	2	10
Skupaj	21	70	4	13	5	17
3. letnik						
Moški	3	37	2	25	3	38
Ženske	17	81	2	9	2	10
Skupaj	20	69	4	14	5	17
4. letnik						
Moški	7	70	3	30	0	0
Ženske	11	61	2	11	5	28
Skupaj	18	64	5	18	5	18
Skupaj	72	62	19	16	26	22

Graf 17: Menite, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi?

Da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarijev na zdravje ljudi, jih je največ (57 %) med dijaki programa KT, najmanj pa med dijaki GIM (35 %).

18. Menite, da bi bilo smiselno za mladino do 18. leta starosti prepovedati uporabo solarija?

Tabela 52: Menite, da bi bilo smiselno za mladino do 18. leta starosti prepovedati uporabo solarija? (GIM)

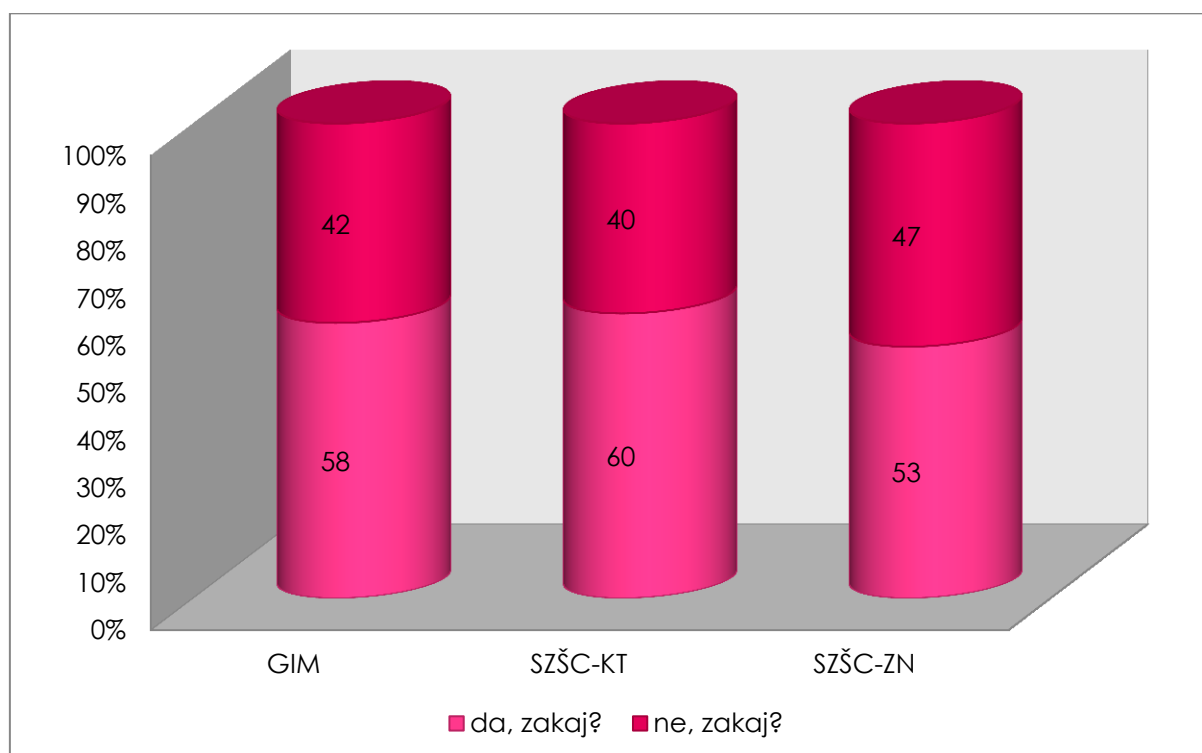
Odgovori:	a) da		b) ne	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	8	53	7	47
Ženske	5	34	10	66
Skupaj	13	43	17	57
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	3	50	3	50
Ženske	15	71	6	29
Skupaj	18	67	9	33
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	3	33	6	67
Ženske	8	73	3	27
Skupaj	11	55	9	45
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Moški	3	50	3	50
Ženske	15	71	6	29
Skupaj	18	67	9	33
Skupaj	60	58	44	42

Tabela 53: Menite, da bi bilo smiselno za mladino do 18. leta starosti prepovedati uporabo solarija? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) da		b) ne	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	13	47	15	53
Skupaj	13	47	15	53
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	18	64	10	36
Skupaj	18	64	10	36
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	15	60	10	40
Skupaj	15	60	10	40
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%
Ženske	22	69	10	31
Skupaj	22	69	10	31
Skupaj	68	60	45	40

Tabela 54: Menite, da bi bilo smiselno za mladino do 18. leta starosti prepovedati uporabo solarija? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) d		b) ne	
	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik				
Moški	5	56	4	44
Ženske	12	57	9	43
Skupaj	17	57	13	43
2. letnik				
Moški	5	50	5	50
Ženske	9	45	11	55
Skupaj	14	47	16	53
3. letnik				
Moški	4	50	4	50
Ženske	12	57	9	43
Skupaj	16	55	13	45
4. letnik				
Moški	2	20	8	80
Ženske	13	72	5	28
Skupaj	15	54	13	46
Skupaj	62	53	55	47

Graf 18: Menite, da bi bilo smiselno za mladino do 18. leta starosti prepovedati uporabo solarija?

Dobra polovica dijakov posameznega programa je mnenja, da bi bilo smiselno za mladino do polnoletnosti prepovedati uporabo solarijev.

19. Kakšen tip kože imate?

Tabela 55: Kakšen tip kože imate? (GIM)

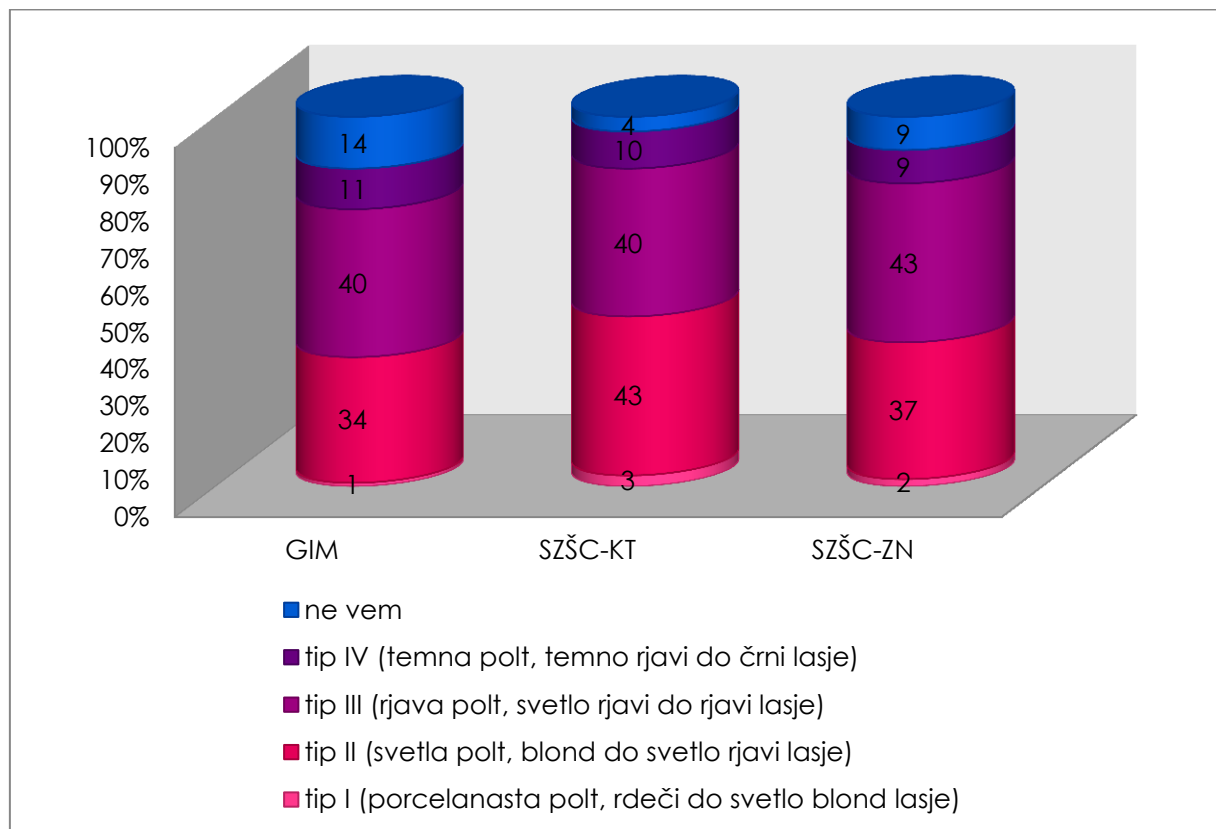
Odgovori:	a) tip I (porcelanasta polt, rdeči do svetlo blond lasje)		b) tip II (svetla polt, blond do svetlo rjavi lasje)		c) tip III (rjava polt, svetlorjavi do rjavi lasje)		d) tip IV (temna polt, temno rjavi do črni lasje)		e) ne vem	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	0	0	0	0	9	60	2	13	4	27
Ženske	0	0	6	40	6	40	1	7	2	13
Skupaj	0	0	6	20	15	50	3	10	6	20
2. letnik										
Moški	0	0	2	33	3	50	1	17	0	0
Ženske	0	0	8	38	7	33	4	19	2	10
Skupaj	0	0	10	37	10	37	5	19	2	7
3. letnik										
Moški	0	0	4	44	4	44	1	12	0	0
Ženske	0	0	6	55	0	0	0	0	5	45
Skupaj	0	0	10	50	4	20	1	5	5	25
4. letnik										
Moški	0	0	1	17	4	66	0	0	1	17
Ženske	1	5	8	38	8	38	3	14	1	5
Skupaj	1	4	9	33	12	44	3	11	2	5
Skupaj	1	1	35	34	41	40	12	11	15	14

Tabela 56: Kakšen tip kože imate? (SZŠC-KT)

Odgovori:	a) tip I (porcelanasta polt, rdeči do svetloblon lasje)		b) tip II (svetla polt, blond do svetlo rjavi lasje)		c) tip III (rjava polt, svetlorjavi do rjavi lasje)		d) tip IV (temna polt, temnorjavi do črni lasje)		e) ne vem	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Ženske	1	3	9	32	13	47	3	11	2	7
Skupaj	1	3	9	32	13	47	3	11	2	7
2. letnik										
Ženske	1	4	13	46	12	43	2	7	0	0
Skupaj	1	4	13	46	12	43	2	7	0	0
3. letnik										
Ženske	2	8	12	48	7	28	3	12	1	4
Skupaj	2	8	12	48	7	28	3	12	1	4
4. letnik										
Ženske	0	0	15	47	12	38	3	9	2	6
Skupaj	0	0	15	47	12	38	3	9	2	6
Skupaj	4	3	49	43	44	40	11	10	5	4

Tabela 57: Kakšen tip kože imate? (SZŠC-ZN)

Odgovori:	a) tip I (porcelanasta polt, rdeči do svetloblond lasje)		b) tip II (svetla polt, blond do svetlo rjavi lasje)		c) tip III (rjava polt, svetlorjavi do rjavi lasje)		d) tip IV (temna polt, temnorjavi do črni lasje)		e) ne vem	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
Moški	0	0	2	22	4	45	0	0	3	33
Ženske	0	0	8	38	8	38	2	10	3	14
Skupaj	0	0	10	33	12	40	2	7	6	20
2. letnik										
Moški	0	0	5	50	4	40	1	10	0	0
Ženske	0	0	5	25	13	65	2	10	0	0
Skupaj	0	0	10	33	17	57	3	10	0	0
3. letnik										
Moški	0	0	3	38	4	50	1	12	0	0
Ženske	1	5	8	38	8	38	3	14	1	5
Skupaj	1	3	11	38	12	42	4	14	1	3
4. letnik										
Moški	0	0	3	30	3	30	1	10	3	30
Ženske	1	6	9	50	6	33	1	6	1	5
Skupaj	1	4	12	43	9	32	2	7	4	14
Skupaj	2	2	43	37	50	43	11	9	11	9

Graf 19: Kakšen tip kože imate?

Dijaki posameznega programa imajo najpogostejši tip kože tip III, zatem sledi tip II.

3.5 TERENSKO DELO

Za podkrepitev raziskovalne naloge sva bili tudi na terenu. Obiskali sva Thermano Laško, kjer sva si ogledali solarij in pridobile informacije o le-tem. Obiskali sva tudi podjetje KOVA d. o. o., kjer so nama predstavili informacije o usposabljanju osebja, ki dela s solarijem.

3.5.1 THERMANA LAŠKO

Tople vrelce so ljudje v Laškem poznali že dolgo, saj je tam sneg hitro skopnel, pa tudi preproste kotanje so si ljudje občasno skopali in ogradili s protjem. Med gradbenimi deli za sedanje toplice so naleteli na trdnejše zidove, ki bi utegnili biti iz časov, ko je cvetela antična Celeia. (Thermana Laško, 2013)

Leta 1818 je o njih v graškem časopisu poročal dr. Riedel, ki je nameril 35 °C in napovedal postavitev toplic. Nekaj let kasneje je med gradnjo ceste vrelce zasledil lokalni inženir Bilof, ki pa za njihovo izkoriščanje ni imel sredstev. Vrelcev se je sistematično lotil med gradnjo železniške proge šele inženir Rödel. Od septembra 1852, ko je zemljišče kupil, do maja 1854, ko je slovesno odprl kopališče, je minilo komaj 20 mesecev. Trije vrelci so dobili imena: cesarjev, Francev in Jožefov vrelc. Kopališče je dobilo ime *Kaiser Franz Josef Bad*. Poleg stavbe z bazenom je Rödel preuredil bližnji mlin ter zgradil razkošno vilo. Leta 1857 je kopališče kupil dunajski profesor in svetovljan dr. Stein, ki je v zdravilišče privabil tudi dunajsko družbeno smetano. V ta namen je kopališko poslopje nadgradil, prizidal plesno dvorano in zasadil park. Poskrbel je tudi za družabno življenje gostov. Žal je kopališče zašlo v krizo in dr. Stein ga je moral prodati. Ugled je kopališču povrnili šele kasnejši lastnik Gunkel, ki ga je temeljito prenovil in leta 1882 zgradil lastno električno centralo na vodni pogon, prvo na slovenskih tleh, ki je razsvetljevala večino objektov in celo park. V povezavi s pivovarno so začeli z varjenjem termalnega piva. V času prve svetovne vojne je kopališče opravljalo vlogo vojaškega lazareta. Po vojni je bilo imetje precej uničeno, kopališče pa leta 1923 delno obnovljeno. Kasneje je prišlo v last Pokojninskega zavoda Slovenije in dalje Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. (Thermana Laško, 2013)

Oktobra 1953 je bilo zdravilišče registrirano kot zavod za medicinsko rehabilitacijo. Nadaljnji razvoj je sledil predvsem potrebam zdravstvene službe in je bil v veliki meri plod sodelovanja z ortopedsko, kasneje nevrološko, travmatološko in nevrokirurško kliniko v Ljubljani, regionalnimi bolnišnicami in zdravstvenimi domovi po vsej Sloveniji. (Thermana Laško, 2013)

Družba Thermana, nekdanje Zdravilišče Laško, včasih poznano kot Center za medicinsko rehabilitacijo, danes pa s svojo bogato tradicijo eno pomembnejših slovenskih zdravilišč in turistični center, ki v svoji ponudbi uveljavlja kakovost bivanja, kulturo zdravega načina življenja in je posebej

namenjeno ljudem, ki imajo težave z gibanjem ali bi se tem težavam želeli izogniti. To so terme za vse generacije. (Thermana Laško, 2013)

Slika 6: Skupinska slika (Thermana Laško, 28. 2. 2013)

3.5.2 INTERVJU Z GOSPO JANJO URANKAR

Dne 21. 2. 2013 sva skupaj z mentorjem odšli v Thermano Laško, kjer nas je prijazno sprejela gospa Janja Urankar. Skupaj smo šli po prostorih Wellnesa in tako prispeli do solarija. Obrazložila nam je, kako deluje, pokazala vse pripomočke, skratka vse, kar potrebujejo po pravilniku. Postavili sva ji 12 vprašanj.

1) Se nam lahko za začetek predstavite in kakšno vlogo opravljate v zdravilišču?

Moje ime je Janja Urankar, sem vodja programa Wellnes, kar pomeni, da skrbim za vse tisto, kar pod Wellnes spada – bazeni, savne, masaže, nege telesa.

2) Kdo izvaja meritve optičnega sevanja solarijev, kako pogosto in kako poteka?

Izvajajo jih na 3 leta, izvaja jih tisti, ki ima posebno licenco za to. Same meritve so bile pri nas enkrat leta 2011, naslednje bodo leta 2014. Sam postopek traja

približno pol ure, solarij mora predhodno delovati 10 minut. Kaj točno delajo oni, niti ne vem, zraven imajo neko aparaturo in z njo izmerijo sevanje žarnic.

3) Katere informacije posredujete stranki glede solarija, ki je pri vas prvič in kakšne tisti, ki je že bila večkrat?

Tisti, ki je pri nas prvič, povemo, da solarij ni nekaj, kar bi bilo zdravilno in da je glede na njen tip kože pomembno koliko časa je v solariju. Odvisno je tudi od modela solarija – v enem si lahko max. 5 minut, v drugem max. 10 minut. Veliko je odvisno tudi od stranke, zato mora receptor poznati tip kože. Nato se stranko pelje do solarija, kjer se pokaže, kako solarij funkcionira, pokaže se navodilo, pokaže se, kako se solarij očisti, pokaže se, kje so očala in kako se uporabljajo, skratka vse od A do Ž. Tistemu, ki je pa bil že večkrat pri nas in je že stalna stranka, se pa na recepciji da žeton in gre sam noter.

4) Menite, da je sončenje v solariju nevarno in komu ga odsvetujete?

Tudi tukaj je vse vezano na tip kože – če je nekdo zelo občutljiv ali alergičen, se mora za obisk odločiti sam. Priporočali ga ne bomo nekomu, ki ima težave s kožo. Je pa tudi ta stvar individualna. Poznam primer iz prakse, ko je imela stranka alergijo na sonce in je pred morjem šla nekajkrat v solarij, in se je ta alergija zmanjšala oz. je sploh ni bilo. Ne bom zdaj rekla, da je solarij super ali pa zelo nevaren. To je stvar vsakega posameznika.

5) Kako pripravite kožo stranki pred uporabo solarija?

Stranki kože ne pripravljamo.

6) Ali se je pred uporabo solarija priporočljivo posvetovati z osebnim zdravnikom?

V primeru kakršnihkoli posebnosti da.

7) Ali poznate kakšno stranko, ki je zbolela za kožnim rakom zaradi uporabe solarija?

Ne, nismo se še srečali s tem.

8) Omenili ste inšpekcijski nadzor – katere vrste inšpekcije vas kontrolirajo, kako pogosto in kakšni so izidi?

To so zdravstveni inšpektorji, ponavadi pride inšpektorica, ki pregleda vse kozmetične prostore, vse v zvezi z nego telesa in nego obraza. Ona preveri tudi solarije. To je zdravstvena inšpektorica iz območne enote iz Celja in pride enkrat na leto. Glede izidov pa, moram reči, da je bilo do zdaj vse v redu. Inšpektor pride nenapovedano in pregleda, če ima solarij certifikat, če je ustrezno navodilo zraven, če so zraven očala.

9) Kdo pa skrbi za vzdrževanje in čistočo v solariju?

Na začetku in koncu dneva vedno za solarij poskrbi receptorka, se pravi, da pregleda, če je vse v redu. Kar se pa tiče prostora, v katerem je solarij, čisti čistilka. Sam solarij pa na začetku in na koncu očisti receptorka, vmes, ko pa se stranke vrstijo, pa za solarij poskrbi vsak sam.

10) Kakšna je povprečna udeležba strank na dan – številčno in starostno?

Statistike glede starosti ne vodimo, lahko pa povem, da so ponavadi stranke v srednjih letih od 30 do 50 let. Če so kakšni posebni dogodki, npr. maturantski plesi, takrat pridejo tudi mladi, niso pa to nikoli otroci, tem bi obisk odstvefovali. Če pa govorimo o samih številkah, je bilo leta 2010 povprečno 17 strank na dan, leta 2011 je ta številka že upadla na 5, leta 2012 pa komaj 4 stranke na dan. Padec pripisujem medijem, ki govorijo negativno o solarijih, in navodilom kako moramo že mi sami opozarjati z raznimi navodili, kako je dejansko solarij škodljiv in neprimeren.

11) Kje pa hranite dokumentacijo in kaj zajema ta dokumentacija?

V dokumentaciji je vse od inšpekcijskih pregledov do meritev ravno zato, da če pride inšpektor, lahko vse preveri. Shranjeno imamo pa tudi kopijo potrdila o usposobljenosti osebja, ki ga dobi vsak, ki uspešno opravi usposabljanje. To vse hranimo v arhivu.

12) Kakšna je vaša odgovornost do stranke, če je kaj narobe?

Primeri, v katerem bi bilo s stranko kaj narobe, še nikoli nismo meli, in upam, da ga tudi ne bomo imeli. Glede na to, da je solarij zadeva, ki jo stranka uporablja na lastno odgovornost, mislim, da ne bi bili mi krivi, če bi prišlo do kakšne neprijetnosti. Nisem pa čisto prepričana o tem.

Slika 7: Intervjuvanje gospe Janje Urankar (28. 2. 2013)

3.5.3 KOVA d. o. o.

Podjetje KOVA d. o. o. je pričelo svojo poslovno pot že pred daljnimi 15 let. Družbo sta 1. 12. 1990 ustanovila lastnika Milan Dobovišek in Drago Rezec. Prva naloga družbe je bilo organiziranje in izvajanje kompletnih strokovnih nalog s področju varstva pri delu. V to dejavnost spadajo pregledi in preizkusi delovne opreme, meritve fizikalnih in kemičnih parametrov na delovnih mestih, usposabljanje iz varnosti pri delu, izdelava izjave o varnosti z oceno tveganja in pogodbeno vodenje varnosti pri delu v pogodbenih podjetjih. Kakovost, nenehne izboljšave, razvoj in zadovoljstvo odjemalcev so temeljna načela družbe KOVA d. o. o, kar dokazuje pridobljen certifikat kakovost, izdan skladno s standardom SIST EN ISO 9001 v letu 1996. Sistem kakovosti je usklajen tudi z izdajo standarda v letu 2000. (Dobovišek, 2013)

Zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu so v letu 2003 prenesli še v rudarsko okolje, kjer so izdelovali splošne akte o varnosti in zdravja pri delu za izvajalce rudarskih del v kamnolomih, glinokopih, gramoznicah in solinah. (Dobovišek, 2013)

Slika 8: Podjetje KOVA, d. o. o. (27. 2. 2013)

3.5.4 INTERVJU Z GOSPODOM MILANOM DOBOVIŠKOM

Dne 27. 2. 2013 sva se po pouku skupaj z mentorjem odpravili v podjetje Kova d. o. o., kjer sva opravili intervju z gospodom Milanom Doboviškom.

1) Ali se nam lahko na kratko predstavite in kakšno delo opravljate?

Moje ime je Milan Dobovišek, v podjetju Kova opravljam delo direktorja. Podjetje se ukvarja z osnovno dejavnostjo zdravja pri delu, požarno varnostjo, ekologijo. Ker pa to, o čemer se bomo danes pogovarjali, tudi spada v to področje, smo se tudi za to registrirali.

2) Kako ste prišli do tega, da lahko opravljate usposabljanja delavcev, ki delajo v solariju?

Usposabljanja delavcev, ki delajo v solarijih, izvajamo na osnovi dovoljenja Ministrstva za zdravje RS-a, sicer pa uporabljamo dovoljenja Ministrstva za delo RS-a.

Slika 9: Intervjuvanje gospoda Milana Doboviška (27. 2. 2013)

3) Nam lahko predstavite program usposabljanja?

Samo usposabljanje za delo s solariji poteka v 2 delih (Priloga 2): tehnični in zdravstveni del. Tehnični del pokrivamo sami, v tem delu se pogovarjamo

predvsem o napravah, o nekih omejitvah, ki so prišla leta 2010 in so zapisana v Pravilniku. Te, ki delajo v solarijih, opozorimo na nevarnosti solarija. Seznanimo jih, na kakšna sevanje se deli. V drugem delu, zdravstvenem delu, pa kakšne poškodbe nastanejo pri nepravilni uporabi solarija.

4) Se izvaja kakšen nadzor glede znanja po koncu usposabljanja ter kasneje pri ljudeh, ki so že opravili usposabljanje?

Seveda. Vsi udeleženci tega programa pišejo pisni test. Tisti, ki so že naredili program, morajo vsaki 2 leti obvezno opraviti preizkus znanja (Priloga 3).

5) Kdo izvaja predavanja, kako dolgo trajajo in koliko udeležencev imate v skupini?

Pri nas tehnični del izvaja Milan Srna, v zdravstvenem delu pa doktor, ki se ukvarja s to tematiko. Mi sodelujemo z dr. Benedičičevo. Maksimalna skupina je 20 oseb, vendar je težko dobiti takšno skupino. Pri nas jih je ponavadi od 10 do 15. Predavanje traja 8 ur, 4 ure tehnični del in 4 ure zdravstveni del.

6) Kje hranite dokumentacijo in koliko časa?

Dokumentacijo hranimo v arhivu podjetja, približno 6 let.

Slika 10: Skupinska slika po koncu intervjuja (27. 2. 2013)

7) Kakšno je vaše stališče do solarija?

Negativno. Mi se s temi sevanji srečujemo, ne samo pri solarijih tudi drugje – gradbeni delavci, ki so celo poletje na soncu, že tukaj se pojavljajo bolezni zaradi UV-žarkov sonca.

8) Kdaj ste prišli prvič v stik s solarijem?

Prvič sem ga videl leta 1980, ko smo bili na smušanju na Rogli, ko je v enem delu savne stal solarij.

3.5.5 INTERVJU Z GOSPO ANO BENEDIČIČ

Intervju z gospo mag. Ano Benedičič, dr. med., spec. je bil izveden 7. 3. 2013 na dermatovenerološkem oddelku Splošne bolnišnice Celje, kjer sva ji postavili 6 vprašanj. Z intervjujem sva med drugim želeli ugotoviti, kakšno je stališče dermatologov do solarijev.

1) Ali se nam lahko na kratko predstavite in kakšno delo opravljate?

Sem dermatolog, delam v Splošni bolnišnici Celje na dermatološkem oddelku s klinično dermatologijo. Z estetiko se pri nas ne ukvarjamo.

2) Nam lahko opišete vsebine, ki jih predavate ljudem, ki se ukvarjajo oz. imajo stik s solarijem?

Sem so me povabili predvsem kot strokovnjaka, ki se razume na posledice UV-sevanja in moja vloga v tem okviru je predvsem opozorilna, ki je potrebna tako delavcem v solarijih kot tudi strankam. Kajti vemo, da je UV-sevanje pravzaprav samo škodljivo in lahko povzroča kratkoročne in predvsem pa odložene škodljive učinke. Tega se morajo tako zaposleni kot uporabniki zavedati, zato, ker "pozitivni" učinek je pravzaprav samo neka estetska, po modnih smernicah, zaželjena sprememba, ki pa že dolgo ne velja več za zdravstveno sprejemljivo spremembo in se je ob tem potrebno tudi zavedati, da tisto, kar gledate na reklamah, ni več zagorelost solarijev ali zagorelost od sonca, ampak so to spremembe tena kože pod vplivom kozmetičnih izdelkov in za to ne potrebujete obsevanja in izpostavljanja UV-sevanjem.

3) Kakšna je razlika med UV-sevanjem in solarijem?

Solarij seva UV-sevanje, s tem, da solariji, ki so pri nas dovoljeni, sevajo pretežno UVA-sevanje, se pravi dolgo valovno sevanje UV-spektra, ki ne povzroča opeklin. Tega pa zato, ker je dolgovalovno in gre bistveno globlje v kožo, v ustnico in zelo stara kožo, zato nekaj minut oz. 15 minut solarija pravzaprav pomeni dozo UVA-sevanja, ki ga dosežemo, če se ves dan izpostavimo naravnemu soncu, zato je solarij v okviru UVA-sevanja bistveno bolj nevaren od sonca.

4) Kakšno je stališče dermatologov glede uporabe solarija in zakaj?

Stališče dermatološke stroke je popolnoma odklonilno do solarijev. In mi bi, če bi bilo možno, prepovedali solarije, ampak tako kot pulmologi ne morejo prepovedati kajenja, tako tudi mi ne moremo prepovedati solarijev, če se ljudje zavestno sami odločijo, da bodo škodovali svoji koži.

5) Kaj bi bilo potrebno narediti in seveda kaj se je že naredilo, da bi se mladi zavedali učinkov UV-sevanja in vpliva solarija na zdravje ljudi?

Mislím, da je bilo v letu 2010, ko je bil sprejet nek pravilnik, ki uvaja določene spremembe in v okviru katerega je zahtevano, da se ne reklamira za zdravje pozitivnih učinkov solarija, ker jih ni, in da je dolžen tudi izvajalec opozoriti stranko, kdaj so tveganja še večja kot običajno. Tukaj gre predvsem za mlajše osebe, za osebe z zelo svetlo na soncu občutljivo poltjo, za osebe, ki so že imele kožnega raka ali kakšne druge bolezenske spremembe na koži recimo, ki pomenijo oviro pigmentacije npr. pomanjkanje pigmenta.

6) Ali poznate kakšno osebo, ki je že imela kožnega raka zaradi solarija?

To je nemogoče reči, ker se bolj kot UV-sevanju v solariju izpostavljamó samo v naravnem okolju.

Od petdesetega leta preteklega stoletja ali pa mogoče še prej so ljudje to sprejeli kot modni trend "zdrave, porjavele kože" in vemo, da se ljudje radi izpostavljamó soncu in vse te stvari oz. učinki se kopičijo ter kožni rak nikoli ne nastane pod vplivom enega izpostavljanja, ampak je posledica učinkov, ki se akumulirajo, pri čemer je zelo pomembno, da se zavedamo, da niso samo opekliška UVB-kratkovalovna UV-sevanja škodljiva.

Ena izmed pogostih oblik kožnega raka je monocelični karcinom, ki se pojavlja pod vplivom komulativnega izpostavljanja UV-sevanju, se pravi na daljši rok in to je zelo pogosti rak pri ljudeh, ki so zaposleni na prostem ali pa ob prostem času delajo dela na prostem.

Potem je tudi zelo pogosta vrsta kožnega raka podobno kot pri melanomu, se pravi tako kot pri pigmentnemu kožnemu raku. Za vzorec izpostavljanja ni to dolgoletno izpostavljanje soncu, ampak občasno intenzivno. Ta vzorec je značilen za ljudi, ki večinoma delajo v zaprtih prostorih in gredo v času dopusta na izlet na morje, kjer se intenzivno izpostavljamó soncu. Ta tip izpostavljanja intenzivnega občasnega sončenja pa vzpodbuja razvoj melanoma.

Kot posledica škodljivosti, ki nastajajo ob izpostavljanju solarijev, pridejo sem in tja samo ljudje, ki so opečeni, če solarij ni bil pravilno vzdrževan, ker solarij deloma, poleg pretežnega UVA-sevanja, ima tudi majhen delež UVB-sevanja in brez tega ljudje ne bi bili zadosti porjaveli, ne bi bilo zadosti zadovoljnih strank in če solarij ni dovolj dobro vzdrževan in če žarnice sevajo tega sevanja več, se lahko tudi opečejo.

Potem poznamo ljudi, ki so bili v solarijih, ki niso bili dovolj natančno očiščeni, dobili razne okužbe, ki se pojavljajo zaradi vpliva UV-sevanja, ki ima močno imunosupresivno delovanje, se pravi da zavira imunski sistem pri ljudeh npr. z labialnim herpesom. Vemo, da je to doživljenjska okužba, ki tli v možganskih ganglijih in ob padcu imunosti pripotuje virus, ki se razmnoži v živčnem gangliju po živcu do površine in tam povzroči mehurčast izpuščaj in to je zelo pogosto pri intenzivnem izpostavljanju tako naravnemu soncu kot tudi solariju.

Seveda poznamo tudi ljudi, ki niso uporabljali zaščitnih očal, zato se jim vname očesna roženica, podobno kot v naravi snežna slepota, če ne uporabljamo sončnih očal.

Če ljudje niso bili pozorni in so v času uporabe solarija uporabljali nekatera zdravila, ki povzročajo občutljivost kože, lahko takrat pride do vnetja. To so bolj tisti učinki, ki jih lahko direktno povežemo s solarijem. Razvoj kožnega raka je povezan predvsem s komulativnim in občasno intenzivnim izpostavljanjem.

3.6 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA

Solarij je naprava, ki jo po navadi uporabljamo za porjavitev kože. Ker pa je UV-sevanje škodljivo za naše telo, je tudi uporaba solarija škodljiva.

V solariju je bilo največ dijakinj programa KT, sledijo dijaki programa ZN in dijaki GIM. Med dijaki GIM je solarij obiskalo največ dijakov 1. letnika, v programu KT dijakinj 4. letnika in v programu ZN dijakov 2. letnika. Najnižja starost tistih, ki so že uporabljali solarij, je bila 12 let.

Solarij dijaki najpogosteje obiskujejo 1-krat letno, večina zaradi porjavitve kože. Mag. Benedičič je v intervjuju povedala, da solarij nima koristnih učinkov na zdravje ljudi, takšno je stališče tudi dermatologov, ki bi solarije prepovedali, če bi jih lahko. Prav tako je med drugim izpostavila tudi, da ljudje s svetlo poltjo ne smejo uporabljati solarija oz. so le-ti pod večjim tveganjem za nastanek rakavega obolenja, pa vendar prav ti ljudje v največji meri uporabljajo solarij kot podlago za nadaljnje sončenje. Tudi pravilnik, ki pokriva področje solarijev, v 27. členu določa, da so pri uporabi solarijev za kozmetične namene prepovedane zdravstvene trditve o pozitivnih učinkih izpostavljanju UV-sevanju v solarijih na zdravje ljudi.

Tisti, ki so že uporabljali solarij, se pred prvo uporabo niso posvetovali z osebnim zdravnikom.

Večina tistih dijakov, ki je že bila v solariju, je v čakalnici videla navodila za varno uporabo solarija. Ta navodila morajo biti v čakalnici in v prostoru solarija na vidnem mestu najmanj v formatu A3, na katerem so z velikimi tiskanimi, dobro vidnimi in čitljivimi črkami dana navodila za varno uporabo solarija, opozorilo o tveganjih za zdravje in navodila o omejitvah glede uporabe solarija (1. odstavek 26. člena). Takšna navodila so v Thermani Laško na vratih solarija (slika 5).

Večina dijakov, ki je že uporabljala solarij, je pred prvo uporabo dobila navodila o njegovi varni uporabi. Največ dijakov, ki teh navodil niso dobili, je pri dijakinjah KT. Le-te tudi odgovarjajo, da navodil niso upoštevale. V Thermani Laško po pogovoru z go. Urancar dobi vsaka stranka, ki pride prvič k njim, natančna navodila glede varne uporabe solarija, stalne stranke pa gredo same v solarij.

V času uporabe solarija je potrebno uporabljati zaščitna očala, ki po pravilniku (5. člen) morajo izpolnjevati zahteve predpisov s področja osebne varovalne opreme in veljavnih standardov Republike Slovenije za to področje. Če gre za večkratno uporabo očal, morajo le-ta biti čista in razkužena po vsaki uporabi (2. odstavek 5. člena). Kdo skrbi za čiščenje in razkuževanje v pravilniku, ni točno določeno. V Thermani Laško za to poskrbi vsaka stranka zase po uporabi.

Dijakov se uporaba solarija zdi škodljiva, zato ga večina ne obiskuje, zatem pa sledijo tisti, ki so nevtralni in nimajo nič proti njegovi uporabi. Takšnih je največ pri dijakinjah KT.

Dijaki menijo v 80 % in več, da uporaba solarijev nima pozitivnih učinkov na zdravje ljudi. Takšnega mišljenja je največ dijakinj KT, ki po drugi strani tudi najpogosteje uporabljajo solarij. Negativno mnenje o solariju imajo dijaki vseh programov v 2. letniku. Negativno mnenje o solariju sta v intervjuju izrekla tudi g. Milan Dobovišek in mag. Ana Benedičič.

Kot najpogostejšo posledico uporabe solarijev so dijaki vseh programov napisali, da je to kožni rak, sledijo pa opekline.

Največ dijakinj KT ima dovolj informacij o vplivu solarija na njihovo zdravje, sledijo dijaki GIM in nato dijaki ZN. Znotraj posameznega programa je takšnega mnenja največ dijakov GIM 2. letnik, pri dijakinjah KT 4. letnik in pri dijakih ZN 3. letnik.

Največ dijakov, ki nimajo informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi, je med dijakih GIM. Tisti, ki pa poznajo vpliv, so le-te informacije najpogosteje pridobili preko spleta. Nekoč so uporabo solarija promovirali samo v pozitivnem smislu, ko pa je bil sprejet pravilnik, ki določa, da so prepovedane trditve o pozitivnih učinkih na zdravje, se je število ljudi, ki bi uporabljali solarij, zmanjšalo. O bistvenem zmanjšanju uporabnikov solarija v Thermani Laško je spregovorila tudi ga. Urankar, ki pravi, da se je gledano povprečno uporaba solarija iz leta 2010, ki je znašala 17 ljudi na dan, v letu 2012 zmanjšala na 4 uporabnike dnevno.

Večina dijakov ne želi pridobiti dodatnih informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi. Tistih, ki pa si to želijo, je največ med dijakinjami KT.

Več kot polovica dijakov KT in ZN meni, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi, 38 % dijakov GIM pa, da ne. Da je večji odstotek ravno pri dijakih KT in ZN je verjetno zato, ker se izobražujejo za zdravstveni poklic in tako pričakujejo tudi informacije iz tega področja.

Več kot polovica vseh dijakov posameznega programa meni, da bi bilo smiselno za mladino do 18. leta starosti prepovedati uporabo solarija. Kot razloge so navedli, da imajo še občutljivo kožo, kot glavni razlog pa, da je to škodljivo za naše zdravje. Iz teh podatkov se vidi, da se dijaki zavedajo negativnih posledic uporabe solarija.

Za uporabo solarija je pomemben tudi tip kože, ki ga večina anketiranih dijakov tudi pozna. Tistih, ki ga ne poznajo, je največ med dijaki GIM. V 2. odstavku 26. člena pravilnika je tudi določeno, da mora biti v čakalnici na vidnem mestu nameščena tabela posameznih fototipov kože in navedba časa izpostavljenosti UV sevanja, ki se priporoča za posamezen tip kože.

Ravno zaradi tega, ker je od tipa kože odvisna izpostavljenost UV-sevanju, bi se morali pred prvo uporabo solarija posvetovati z osebnim zdravnikom.

Iz rezultatov anketnega vprašalnika je razvidno, da so dijaki kritični do uporabe solarija, zato ga večina ne uporablja. Zavedajo pa se tudi, da njegova uporaba lahko pripelje do pojava kožnega raka in drugih negativnih posledic za zdravje. Da pa bi še bolj ozavestili ta problem, pa je potrebno ves čas poudarjati negativne posledice uporabe solarija, ne samo v obliki predavanj, ampak tudi s pomočjo slikovnega materiala in izpovedi ljudi, ki so zaradi (pre)pogostega izpostavljanja soncu in solarija utrpeli negativne posledice le-tega.

4 ZAKLJUČNI DEL

4.1 UGOTOVITVE

V nadaljevanju sledi analiza predhodno zastavljenih hipotez na osnovi ugotovitev iz anketnega vprašalnika, in sicer:

1. hipoteza: Dijakinje gimnazije in zdravstvene nege uporabljajo solarij pogosteje kot dijaki.

Dijakinje GIM so uporabljale solarij pogosteje kot dijaki, in sicer dijakinje 1. letnika 13 %, 2. letnika 10 %, v 3. in 4. letniku pa od dijakov še nihče ni uporabljal solarija. Dijakinje ZN 1. letnika so uporabljale solarij v 10 %, 2. letnika v 15 %, 3. letnika v 5 % in 4. letnika v 17. %. Ker so dijaki 3. letnika ZN v 12 % (torej za 7 % več kot dijakinje) uporabljali solarij, **hipoteza ni potrjena.**

2. hipoteza: Pogosteje so solarij obiskovali dijakinje kozmetičnega tehnika kot dijaki gimnazije in zdravstvene nege.

Dijakinje kozmetičnega tehnika so že v 23 % obiskale solarij, dijaki gimnazije v 5 % in dijaki zdravstvene nege v 10 %. Ker so dijakinje kozmetičnega tehnika pogosteje obiskale solarij kot dijaki gimnazije in zdravstvene nege, je **hipoteza potrjena.**

3. hipoteza: Najpogosteje so dijaki obiskali solarij zaradi porjavelosti.

Dijaki gimnazije so najpogosteje obiskali solarij zaradi porjavelosti v 4 %, dijakinje kozmetičnega tehnika v 22 % in dijaki zdravstvene nege v 11 %. Ker so vsi tisti dijaki, ki si že obiskali solarij, le-tega uporabljali najpogosteje zaradi porjavelosti kože, je **hipoteza potrjena.**

4. hipoteza: Več kot polovica dijakov meni, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi.

Da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi meni 35 % dijakov gimnazije, 57 % dijakinj kozmetičnega tehnika in 62 % dijakov zdravstvene nege. Ker dijaki gimnazije menijo samo v 35 %, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi, **hipoteza ni potrjena.**

5. hipoteza: Da solarij nima pozitivnih učinkov na zdravje ljudi pogosteje menijo dijaki Srednje zdravstvene šole Celje kot dijaki I. gimnazije v Celju.

Da solarij nima pozitivnih učinkov na zdravje ljudi dijaki Srednje zdravstvene šole Celje menijo v 88 % (dijakinje kozmetičnega tehnika) in v 80 % (dijaki zdravstvene nege), dijaki I. gimnazije v Celju pa v 88 %. Ker dijaki zdravstvene nege menijo redkeje, da solarij nima pozitivnih učinkov na zdravje ljudi, od dijakov gimnazije, **hipoteza ni potrjena.**

6. hipoteza: Več kot polovica dijakov posameznega programa želi pridobiti še več informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi.

Še več informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi si želi pridobiti 18 % dijakov gimnazije, 21 % dijakinj kozmetičnega tehnika in 28 % dijakov zdravstvene nege. Ker si več kot polovica dijakov posameznega programa ne želi pridobiti še več informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi, **hipoteza ni potrjena.**

4.2 ZAKLJUČEK

Sonce je povsem navadna zvezda, prav tako kot toliko drugih na našem nebu, vendar je za nas zelo pomembna. Oddaja toploto, zaradi njega je omogočeno življenje na Zemlji. Poleg tega, da oddaja toploto, pa oddaja tudi svetlobo, s tem pa tudi UV-žarke, ki so lahko zelo nevarni za našo kožo. Te žarke nekateri izkoriščajo tudi za modne muhe in s tem porjavijo svojo kožo. Ko se nezaščiteni sončijo, s tem škodujejo svoji koži. To je možno le poleti, zato so ustvarili napravo za porjavitev – solarij. Solarij na prvi pogled deluje kot neškodljiva naprava, vendar je to zmotno mišljenje. V letih odkar obstaja solarij, so raziskave pokazale, da je bilo odkritih zelo veliko vrst kožnega raka, ravno zaradi UV-sevanja. Zakaj bi hodili v solariji in s tem dodatno škodovali koži? Veliko ljudi bi se lahko to vprašalo. Mladi si želijo biti rjavi in bi naredili vse, da to dosežejo, zato so nas kar pretresli rezultati iz anketnega vprašalnika, da nekatere dijakinje hodijo vsak teden v solarij. Ali se ne zavedajo posledic?

Dobra stran medijev je, da ozavešča ljudi o solariju. Solarij je v zadnjih letih prišel na slab glas - ljudje so postali ozaveščeni o posledicah in negativnih učinkih solarija. Obisk ljudi v solariju je zato upadel, tako da lastniki solarijev postopoma le-te zapirajo.

Ko sva analizirali anketni vprašalnik, sva bili kar presenečeni nad pogostostjo obiskov dijakov v solariju. Dijakinje kozmetičnega tehnika so najpogostejše obiskovalke solarija, pa čeprav v praksi delajo z njim in bi se morale zavedati posledic. Ali ni smešno, da prav fisti ljudje, ki se zavedajo negativnih učinkov, najbolj uporabljajo škodljivo napravo? Pravimo, da pri mladih razum in čustva ne ubirajo istih strun. Vpliv medijev, marketinga, lepotnih ikon je premočen, da bi se lahko mladi temu uprli.

Z raziskovalno nalogo sva se veliko naučili, mislim, da sva obe opustili misel, da bi kdaj šli v solarij. V prihodnje želiva čim boljše svetovati ljudem, naj opustijo to misel, in pazijo na svojo kožo ter da so ponosni na svojo polt, kakršna koli že je.

5 LITERATURA

Bartenejev, I. *Sončni žarki in njihov vpliv na kožo*. Okno: glasilo Društva onkoloških bolnikov Slovenije, 2002; 16 (1): 16.

Dobovišek, M. *Arhiv KOVA d. o. o.*

Hočevar, M. *Kožni rak*. In: Novakovič, S., Hočevar, M., Jezeršek Novakovič, B., Strojan, P., Žgajnar, J. *Onkologija*. Ljubljana. Mladinska knjiga; 2009: 238.

Kristl, J. *Sodoben pogled na kožo in dogajanje v njej*. Ljubljana: Fakulteta za farmacijo. 2004.

Rudolf, Z., Bartenejev, I., Hočevar, M., Strojan, P., Ocvirk, J., Snoj, M. *Priporočila za obravnavo bolnikov z malignim melanomom*. In: Miljkovič, J., Bartenejev, I., Marko, P. B., Belič, M., Godič, A., Prelog, I. in sod. *Dermatološki dnevi, strokovno srečanje z mednarodno udeležbo III*, 2005; Nov 2011-12, Maribor: Splošna bolnišnica: 113.

Thermana Laško. Pridobljeno iz:

<http://www.thermana.si/o-podjetju/zgodovina> (10. 3. 2013).

Žgavec, B. *Vpliv UV-B žarkov na kožo*. Vita 2007; VIII (59): 3.

6 PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik

Priloga 2: Program usposabljanja osebja v solarijih

Priloga 3: Potrdilo o usposabljanju osebja v solarijih

Priloga 4: Vprašalnik za bolnike z neoplazijo kože

ANKETNI VPRAŠALNIK

Pozdravljeni!

Sva Lucija Novak in Ana Sajovic, dijakinji 2. b razreda Srednje zdravstvene šole Celje. Pripravljava raziskovalno nalogo z naslovom Uporaba solarija med dijaki. S to nalogo želiva ugotoviti, ali dijaki uporabljajo solarij in kako pogosto ter če se zavedajo negativnih učinkov na zdravje. Kljub temu da je vprašalnik anonimen, Vas prosimo, da na vprašanja odgovarjate tako, kot v resnici mislite ali čutite, saj bova le tako lahko prišli do zanesljivih, objektivnih in veljavnih rezultatov. **Pri vsakem vprašanju je možen samo en odgovor.** Hvala za sodelovanje.

Datum izpolnjevanja anketnega vprašalnika (napišite): _____

Šola (napišite): _____

Spol (obkrožite): Ž M

Letnik: a) prvi b) drugi c) tretji d) četrti

1. Ste že bili v solariju?

- a) Da b) Ne

2. Koliko ste bili stari, ko ste prvič obiskali solarij?

- a) Dopolnjena leta (napišite): _____
b) Ne obiskujem solarijev

3. Kako pogosto obiskujete solarij (povprečno)?

- a) Enkrat na mesec
b) Enkrat na pol leta
c) Enkrat letno
d) Ne obiskujem solarijev
e) Drugo (napišite): _____

4. Namen vašega/-ih obiska/-ov v solariju?

- a) Zaradi porjavitve kože
b) Zaradi večje samozavesti
c) Ne obiskujem solarijev
d) Drugo (napišite): _____

5. Ste se pred prvo uporabo solarija posvetovali s svojim osebnim zdravnikom o učinkih le-tega na vaše zdravje?

- a) Da
b) Ne
c) Se ne spominjam
d) Ne obiskujem solarijev
e) Drugo (napišite): _____

6. Ste v čakalnici, ko ste čakali na uporabo solarija, opazili oz. videli navodila za varno uporabo solarija?

- a) Da
- b) Ne
- c) Se ne spominjam
- d) Ne obiskujem solarijev
- e) Drugo (napišite): _____

7. Ste pri uporabi solarija od upravitelja solarija dobili navodila o njegovi varni uporabi?

- a) Da, vedno
- b) Da, skoraj vedno
- c) Ne
- d) Ne obiskujem solarijev
- e) Drugo (napišite): _____

8. Ste navodila, ki ste jih dobili pred uporabo solarija od upravljalca, upoštevali?

- a) Da, v celoti
- b) Da, delno
- c) Ne
- d) Ne obiskujem solarijev

9. Ste v času uporabe solarija uporabljali zaščitna očala?

- a) Da, vedno
- b) Da, skoraj vedno
- c) Ne
- d) Ne obiskujem solarijev
- e) Drugo (napišite): _____

10. Kaj menite o higieni v solariju/jih, ki ste ga/jih obiskali?

- a) Je zelo dobra
- b) Je dobra
- c) Je zadovoljiva
- d) Je slaba
- e) Drugo (napišite): _____

11. Kakšno je vaše mnenje o uporabi solarija?

- a) Sem navdušen/-a nad njimi in jih tudi pogosto obiskujem
- b) Solariji se mi zdijo pomembni le za pripravo naše kože na poletno sonce
- c) Sem nevtralen/-na, nič nimam proti njihovi uporabi
- d) Solarij se mi zdi škodljiva stvar, zato jih ne obiskujem
- e) Drugo (napišite): _____

12. Menite, da ima uporaba solarija pozitivne učinke na zdravje ljudi?
a) Da
b) Ne
c) Drugo (napišite): _____
13. Napišite najhujšo posledico uporabe solarija. _____
14. Menite, da imate dovolj informacij o vplivu solarija na vaše zdravje?
a) Da b) Ne c) Ne vem
15. Kje ste pridobili največ informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi?
a) Preko televizije b) Preko radia c) Preko spleta
d) Nimam informacij o vplivu solarija na zdravje ljudi
e) Drugo (napišite): _____
16. Si želite pridobiti še več informacij o vplivih solarija na zdravje ljudi in na kakšen način?
a) Da, na kakšen način (napišite): _____
b) Ne
17. Menite, da bi morala šola posredovati informacije o vplivu solarija na zdravje ljudi?
a) Da b) Ne c) Ne vem
18. Menite, da bi bilo smiselno za mladino do 18. leta starosti prepovedati uporabo solarija in zakaj?
a) Da
b) Ne
19. Kakšen tip kože imate?
a) Tip I (porcelanasta polt, rdeči do svetloblond lasje)
b) Tip II (svetla polt, blond do svetlo rjavi lasje)
c) Tip III (rjava polt, svetlorjavi do rjavi lasje)
d) Tip IV (temna polt, temnorjavi do črni lasje)
e) Ne vem

Družba za izvajanje kompletnega varstva pri delu
Teharska cesta 4, 3000 Celje; tel: 03 4282310, fax:03 4282321, e-mail: info@kova.si

šifra: IZ O 1/10
datum: 24.6.2010
izdaja: 1
Stran 1/12

PROGRAM USPOSABLJANJA OSEBJA V SOLARIJIH

Izdelan na podlagi 18. člena Pravilnika o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti.

I. NAMEN

Namen usposabljanja je, da nosilci dejavnosti salonov za nego telesa s solariji zagotovijo, da s solarijem upravljajo osebe, ki so ustrezno seznanjene in usposobljene o delovanju solarijev, UV sevanju, bioloških učinkih, zdravstvenih tveganjih, tipih kože, dozah izpostavljenosti in ukrepi za varovanje pred sevanjem.

II. PROGRAM

TEMA	Predavatelj	Število šolskih ur
1. DELOVANJE SOLARIJEV, Opis solarijev, Viri nevarnosti optičnih sevanj Vir UV sevanja Umetni viri UV sevanja Razvrstitev solarijev - razredi Solariji razreda III.	Mag. Milan Srna	1,5
2. UV SEVANJE, Optična sevanja; Ultravijolična svetloba (UV) , Dolgovalovno UVA (315-400 nm) Srednjevalovno UVB (280-315 nm) Kratkovalovno UVC (100-280 nm); Škodljivi vplivi UV sevanja	Mag. Milan Srna	

<p>3. BIOLOŠKI UČINKI,</p> <p>Direktni in posredni učinki UV sevanja na kožo Klinično izražanje učinkov UV sevanja na kožo -Zgodnje škodljive posledice izpostavljanja kože UV sevanju (sončne opekline kože, fototoksične in fotoalergijske reakcije, ipd.)</p> <p>-Odložene in pozne škodljive posledice izpostavljanja UV sevanju (pospešeno staranje kože, motnje pigmentacije kože, kožni rak ipd.)</p> <p>Poškodbe oči</p>	<p>mag. Ana Benedičič</p>	
<p>4. ZDRAVSTVENA TVEGANJA</p> <p>Splošno o zdravstvenih tveganjih in omejitvah -melanocitna pigmentna znamenja -kožne bolezni, ki so ovira za uporabo solarija (avtoimunske bolezni, porfirije, vitiligo ipd.) -zdravila, ki povečajo občutljivost kože za UV sevanje</p> <p>Navodila za varno uporabo solarija</p>	<p>mag. Ana Benedičič</p>	<p>2,5</p>
<p>5. TIPI KOŽE,</p> <p>ŠEST TIPOV KOŽE (po Fitzpatricku):</p> <ul style="list-style-type: none"> - koža, ki je ob izpostavljanju UV svetlobi vedno opečena ter nikoli ne porjavi - koža, ki je ob izpostavljanju UV svetlobi vedno opečena in le včasih potemni - koža, ki je ob izpostavljanju UV svetlobi včasih opečena in vedno potemni - koža, ki ob izpostavljanju UV svetlobi vedno potemni in je le redko opečena - koža, ki je vedno nekoliko pigmentirana - temna polt 	<p>mag. Ana Benedičič</p>	

<p>6. DOZE IZPOSTAVLJENOSTI.</p> <ul style="list-style-type: none"> - UV indeks - Minimalna eritemska doza (MED) - Povprečna vrednost UVA, UVB v naravnem okolju glede na letni čas - Dnevna doza (UV na delovnem mestu za delavce, ki delajo z viri UV) 	<p>mag. Ana Benedičič</p>	
<p>7. UKREPI ZA VAROVANJE PRED SEVANJEM</p> <ul style="list-style-type: none"> - Splošne tehnične zahteve; Varnostne zahteve , oznake, ES-Izjava o skladnosti , listine - Uporaba solarijev in varnostna opozorila - Ukrepi za varovanje pred sevanjem; organizacijski, delovna oprema, osebna varovalna oprema, preventivni zdravstveni pregledi 	<p>Marjetka Vakselj</p>	<p>1,5</p>
<p>Preverjanje usposobljenosti - pisno</p>		<p>30 min</p>

Povzetki predavanj:

Delovanje solarijev in UV sevanje

Solariji so naprave, ki so namenjene umetnemu sončenju. Vir sevanja so žarnice, ki sevajo UV svetlobo.

UV svetlobe oz. sevanja ne zaznamo tako kot vidno svetlobo temveč so učinki delovanja lahko po krajšem ali daljšem času odražajo v posledicah na koži in očeh.

Ultravijolična (UV) svetloba, je elektromagnetno sevanje z valovno dolžino krajše, kot je vidna svetloba, vendar več kot x-žarki, v območju od 10 nm do 400 nm, in energije od 3 eV do 124 eV elektronvoltov (energija fotona).

Latinska predpona »ultra« pomeni »preko«, UV svetloba je v sončni svetlobi oddajajo jo tudi električni oblaki in posebne luči, lahko povzroči kemične reakcije, fluorescenco .

UV ima veliko drugih vplivov, tako koristne, pri zdravljenju različnih bolezni, zlasti tiste, ki vplivajo na kožo, ubijanje bakterij in drugih mikroorganizmov- sterilizacija v medicini, kot škodljive UV sončne opekline,

UV ultravijolično sevanje je optično sevanje z valovnimi dolžinami med 100 nm in 400 nm se deli na UVA - aging (315-400 nm), UVB - burning (280-315 nm) in UVC- cytotoxic (100-280 nm);

Po moči UV-A in UV-B sevanja so solariji razdeljeni v štiri razrede solarijev , ki jih opredeljuje standard:

SIST EN 60335-2-27:1997 - „Varnost gospodinjskih aparatov in podobnih električnih naprav – del 2–27:Zlasti zahteve za naprave za izpostavljanje kože ultravijoličnemu in infrardečemu sevanju“in sicer:

- Naprave tipa UV 1 so tiste, ki oddajajo UV-svetlobo tako, da se biološki učinek doseže s sevanjem, ki ima valovne dolžine daljše od 320 nm in za katerega je značilno relativno visoko obsevanje ($\geq 0,15 \text{ Wm}^{-2}$) v razponu od 320 nm do 400 nm. Sevanje pri valovnih dolžinah manjših od 320 nm je omejeno na $0,5 \text{ mWm}^{-2}$.
- Naprave tipa UV 2 so tiste, ki oddajajo UV-svetlobo tako, da se biološki učinek doseže s sevanjem, ki ima valovne dolžine v območju UV-A in UV-B ter za katerega je značilno relativno visoko obsevanje ($\geq 0,15 \text{ Wm}^{-2}$) v razponu od 320 nm do 400 nm. Obsevanje pri valovnih dolžinah manjših od 320 nm je omejeno na $0,5\text{--}150 \text{ mWm}^{-2}$.
- **Naprave tipa UV 3 so tiste, ki oddajajo UV-svetlobo tako, da se biološki učinek doseže s sevanjem, ki ima valovne dolžine v območju UV-A in UV-B in za katerega je značilno omejeno obsevanje ($\leq 0,15 \text{ Wm}^{-2}$) v vsakem pasu UV-svetlobe.**
- Naprave tipa UV 4 so tiste, ki oddajajo UV-svetlobo tako, da se biološki učinek v glavnem doseže s sevanjem, ki ima valovne dolžine krajše od 320 nm (pri obsevanju, močnejšem od $0,15 \text{ Wm}^{-2}$ in v območju valovnih dolžin 320–400 nm, obsevanje pa je omejeno na $0,15 \text{ Wm}^{-2}$).

Škodljivi vplivi UV sevanja;

Dolgovalovni UVA (315-400 nm) nevarnost nastanka kožnega raka, srednjevalovni UVB (280-315 nm) pozročajo sončne opekline, vnetja kože nevarnost predvsem v času, ko koža še ni porjavela. UVA sevanje ima daljšo valovno dolžino in prodira v globlje plasti kože in negativno vpliva na imunski sistem. UVB povečuje nevarnost za opekline in možnost nastanka kožnega raka.

Biološki učinki,

Direktni in posredni učinki UV sevanja na kožo Klinično izražanje učinkov UV sevanja na kožo

-Zgodnje škodljive posledice izpostavljanja kože UV sevanju (sončne opekline kože, fototoksične in fotoalergijske reakcije, ipd.)

-Odložene in pozne škodljive posledice izpostavljanja UV sevanju (pospešeno staranje kože, motnje pigmentacije kože, kožni rak ipd.)

- Poškodbe oči

Zdravstvena tveganja

Splošno o zdravstvenih tveganjih in omejitvah

- melanocitna pigmentna znamenja
- kožne bolezni, ki so ovira za uporabo solarija (avtoimunske bolezni, porfirije, vitiligo ipd.)
- zdravila, ki povečajo občutljivost kože za UV sevanje

Navodila za varno uporabo solarija

Tipi kože,

šest tipov kože (po Fitzpatricku):

- koža, ki je ob izpostavljanju UV svetlobi vedno opečena ter nikoli ne porjavi
- koža, ki je ob izpostavljanju UV svetlobi vedno opečena in le včasih potemni
- koža, ki je ob izpostavljanju UV svetlobi včasih opečena in vedno potemni
- koža, ki ob izpostavljanju UV svetlobi vedno potemni in je le redko opečena
- koža, ki je vedno nekoliko pigmentirana
- temna polt

Doze izpostavljenosti.

- UV indeks
- Minimalna eritemska doza (MED)
- Povprečna vrednost UVA, UVB v naravnem okolju glede na letni čas
- Dnevna doza (UV na delovnem mestu za delavce, ki delajo z viri UV)

Ukrepi za varovanje pred sevanjem

- Splošne tehnične zahteve;
- Varnostne zahteve, oznake,
- ES-Izjava o skladnosti, listine
- Uporaba solarijev in varnostna opozorila
- Ukrepi za varovanje pred sevanjem; organizacijski, delovna oprema, osebna varovalna oprema, preventivni zdravstveni pregledi

III. PREDAVATELJI – IZVAJALCI PROGRAMA in reference

DELOVANJE SOLARIJEV IN UV SEVANJE

- Mag. Milan Srna univ. dipl. ing str. Direktor razvoja KOVA d.o.o. Celje
Predstavitev v prilogi dobitnik nagrade Avgusta Kuharja

DELAVNICE in POSVETI

Varstvo pri delu, varstvo pred požari in medicina dela Portorož 12. – 13. maj 2009

Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo

- Ali bo direktiva 2004/40/ ec varovanje zdravja zaposlenih zaradi direktnih in indirektnih vplivov elektromagnetnih sevanj spremenjena?

Posvet za strokovne delavce in pooblaščenec zdravnike Kranj 1.6.2010

Zbornica VZD

– *Uredba o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti umetnim optičnim sevanjem*

Posvet varstvo pri delu , Portorož 12-13. maj 2010

Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo

– *Direktiva 2006/25/ varovanje zdravja zaposlenih zaradi direktnih in indirektnih vplivov - Optična sevanja*

Delavnica KOVA Celje 8.4.2010

– *Direktivi EU s področja varnosti in zdravja pri delu:*

- *elektromagnetna sevanja*
- *optična sevanja*

ČLANKI

Revija Delo in varnost 2004

Milan Srna *Direktiva 2004/40/EC o minimalnih zahtevah za izboljšanje varnosti in zdravja pri izpostavljenosti delavcev fizikalnim dejavnikom (elektromagnetna polja)*

MENTORSTVO za strokovni izpit

Tom Zickero in Grman Marjan

OCENJEVANJE TVEGANJA ZA VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU , ki jih povzročajo fizikalni povzročitelji (elektromagnetna polja)

ZDRAVSTVENA TVEGANJA,

mag. Ana Benedičič, dr. med., specialistka dermatovenerologije

Benedičič Pilih, Ana, Bartenjev, Igor. Primarna preventiva malignih tumorjev kože – zaščita pred sončnimi žarki. *Zdrav Vestn* 2001; 70: II-47-51.

Benedičič Pilih, Ana, Bartenjev, Igor. Epidemiologija, etiopatogenetski vplivi in možnosti preprečevanja malignih tumorjev kože. *Zdrav Vestn* 1999;68: II-25-8.

(37) BENEDIČIČ, Ana. Trend incidence in preživetja bolnikov s kožnim malignim melanomom v Sloveniji v obdobju 1980-1999 glede na izbrane napovedne dejavnike preživetja : [magistrsko delo]. Ljubljana: [A. Benedičič Pilih], 2003. 78 str., graf. prikazi, tabele. [COBISS.SI-ID 2622228]

(40)GAJŠEK, Peter. Solariji in zdravje. Ljubljana: Inštitut za neionizirna sevanja: Uprava RS za varstvo pred sevanji, 2009. 15 str., ilustr. ISBN 978-961-92727-0-1. [COBISS.SI-ID 247537664]

UKREPI ZA VAROVANJE PRED SEVANJEM**Marjetka Vakselj,**

Tržni inšpektorat Republike Slovenije, Ministrstvo za gospodarstvo, Ljubljana

ČLANKI

REVIJA: Delo in varnost, april 2005, izdajatelj Zavod za varstvo pri delu d.d. ZVD Ljubljana; TEMA: Osebna varovalna opreme, zahteve EU, Nadzor na trgu in pri delodajalcih, uporaba;

REVIJA: Sporočila SIST, št. 11, 2007, Slovenski inštitut za standardizacijo. Tema: Osebna varovalna oprema, predpisi, kategorije, nadzor osebne varovalne opreme na trgu

REVIJA: Sporočila Slovenski inštitut za standardizacijo SIST 3(2008)
Kako zaščititi oči pred škodljivimi vplivi ultravijolične svetlobe

REVIJA: NIKA, Priloga Dnevnika, Nedeljskega dnevnika in Vestnika, 187, 23.6. 2010

Predavanje: Slovenski inštitut za standardizacijo in meroslovje, Šmartinska 152, Ljubljana, TEMA: nadzor Osebne varovalne opreme na trgu, 24.11.2005

Predavanje: Društvo varnostnih inženirjev Ljubljana, posvet: Osebna varovalna oprema 25. 10.2002

Predavanje na posvetu, «GASILNIKI», 22., in 29. Marec in 12. April 2006
Izobraževalni center za zaščito in reševanje RS, Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje

Predstavitev prezentacije: Zbornih referatov-Sekcija 5, Univerzitet v Nišu, Fakultet zaščite na radu u Nišu, dne 8.6.2007; Tema: najzahtevnejša osebna varovalna opreme.

Predavanje na seminarju: Slovensko združenje za požarno varstvo in gasilsko reševalna služba, dne 22. 4. 2006; Tema: Pregled novosti na področju gasilnikov in praktični preizkus gašenja požarov

Predavanje: Zbornica varnosti in zdravja pri delu, 10. 5. 2006, Posvet strokovnih delavcev medicine dela. Tema: nadzor TIRS nad proizvodi osebne varovalne opreme in izpolnitev predpisanih zahtev za OVO s poudarkom zagotavljanja zahtev za opremo kategorije III

Predavanje: Društvo varnostnih inženirjev Ljubljana , 11. 12. 2008 na temo varno delo na gradbiščih, delo na višini in raziskava nezgod pri delu; prispevek osebna varovalna oprema za delo na višini

Predavanje: Zbornica varnosti in zdravja pri delu, 3. 4. 2009, 10. posvet Sekcije za gradbeništvo in koordinatore VZD Koordinator VZD in zagotavljanje varnega dela na višini s predavanjem na temo SKLADNOST OSEBNE VAROVALNE OPREME

Seminar: ZVD d.d., LJUBLJANE, Tema: OSEBNA VAROVALNA OPREMA-splošno, razvrščanje, skladnost opreme za zaščito rok, 17. 2. 2009

Vodenje Twinning projekta EU Phare 2005 HR 05-IB-OT-01, Področje Direktive o osebni varovalni opremi 89/686/EGS; Tema: nadzor na trgu na področju tehničnih proizvodov-Osebna varovalna oprema

Literatura:

Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti (Uradni list št. 104/2009).

Uredba o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti umetnim optičnim sevanjem Uradni list RS, št. 34/2010 z dne 30. 4. 2010

Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD) Ur.l. RS, št. 56/1999, 64/2001

Pravilnik o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu Ur.l. RS, št. 89/1999

Pravilnik o varnosti in zdravju pri uporabi delovne opreme Ur.l. RS, št. 101/2004

Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS, Uradni list RS, št. 99/2004-UPB1)

Pravilnik o osebni varovalni opremi (Uradni list RS, št. 29/2005, 23/2006)

Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o osebni varovalni opremi (Uradni list RS, št. 75/2009)

Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej (Uradni list RS 27/04)

GAJŠEK, Peter, 1966- Solariji in zdravje / [besedilo Peter Gajšek]. - Ljubljana : Inštitut za neionizirna sevanja : Uprava RS za varstvo pred sevanji, 2009

Zbornik Izobraževanja ZDRAVI POD SONCEM Inštitut za varovanje zdravja RS marec 2009

*Družba za izvajanje kompletnega varstva pri delu,
Teharska 4, 3000 Celje*

Potrjuje,

da se je dne 14.06.2011

**IME IN PRIMEK:
ROJENA
PODJETJE: P.
OPRAVLJA DELO:**

udeležil/a

USPOSABLJANJA OSEBJA V SOLARIJIH¹

in

je uspešno opravil(a) preizkus znanja po 18. členu Pravilnika o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 104/2009)

po naslednjem programu:

- Delovanje solarijev, UV sevanje - mag. MILAN SRNA, Kova d.o.o.
- Biološki učinki, zdravstvena tveganja, tipi kože, doze izpostavljenosti - mag. Ana Benedičič, dr.med. specialistka dermatovenerologije
- Ukrepi za varovanje zdravja zaposlenih pri delu in uporabnikov solarijev pred sevanjem, tehnične zahteve - Marjetka Vakselj

Št. potrdila:

Celje, dne 16.06.2011

**Direktorica:
mag. Sandra Senčič**

¹ pooblastilo Uprave RS za varstvo pred sevanji št. 1865-8/2010 z dne 28.07.2010 za izvajanje usposabljanja osebja v solarijih skladu z 18. čl. Pravilnika o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 104/2009 z dne 18. 12. 2009)

Dermatovenerološki oddelek
Splošna bolnišnica Celje

VPRAŠALNIK ZA BOLNIKE Z NEOPLAZIJO KOŽE

Priimek in ime:
Datum rojstva:
(nalepka)

Spoštovani, prosimo, da ob pomoči vašega izbranega zdravnika pred pregledom izpolnite vprašalnik in ga izpolnjenega prinesete s seboj na pregled skupaj s kopijami izvidov ev. že opravljenih preiskav!

Spoštovani, odključajte kvadratke odgovorov, ki veljajo za Vas, ev. dopolnite! Hvala!

1	Bolniki s kožnim rakom v družini	NE	?	DA: ☐ mati ☐ oče ☐ sorojenec ☐ stari starši ☐ drugi
2	Bolniki z melanomom v družini	NE	?	DA: ☐ mati ☐ oče ☐ sorojenec ☐ stari starši ☐ drugi
3	Dedni kožni sindromi z rakom v širši družini	NE	?	DA: ☐ Sy. baza/noceličnih nevusov ☐ Dyskeratosis cong. ☐ Gardner sy ☐ Xeroderma pigmentosum ☐ Torre Muir sy. ☐ Peutz Jeghers sy. ☐ Drugo
4	Občutljivost vaše kože na soncu?	NE	?	DA: ☐ vedno le opečen, nikoli rjav(I) ☐ opečen, potem malo rjav(II) ☐ redko opečen, dobro porjavim(III) ☐ nikoli opečen, hitro porjavim(IV)
5	Ste Vi že imeli kožnega raka?	NE	?	DA: ☐ karcinom 1x ☐ karcinom ≥2x ☐ melanom ☐ drugo:
6	Ste se že zdravili zaradi raka kože	NE	?	DA: ☐ 1x ☐ 2x ☐ 3x ☐ 4-6x ☐ >6x
7	Ste imeli oz. imate kronično vnetno bolezen kože?	NE	?	DA: ☐ kožna TBC ☐ diskoidni lupus eritematozus ☐ golenja razjeda ☐ lichen sklerozus na spolovilu ☐ hipertrofične brazgotine ☐ drugo
8	Stanja z imunsko pomanjkljivostjo?	NE	?	DA: ☐ HIV/AIDS ☐ krvni rak (levkemije, limfomi) ☐ drugo:
9	Ste imeli imunosupresivno terapijo?	NE	?	DA: ☐ po presaditvi organov ☐ ob avtoimunskih boleznih ☐ drugo
10	Izpostavljenost rakotvornim snovem	NE	?	DA: ☐ katran ☐ poliklorirani aromatični ogljikovodiki ☐ arzen ☐ drugo:
11	Izpostavljenost ionizirajočemu sevanju?	NE	?	DA: ☐ radioterapija ☐ številne (>20x) rentgenske preiskave ☐ nesreče pri virih ionizirajočega sevanja ☐ drugo (delo pri virih ioniz. sevanja)
12	Daljša izpostavljenost UV sevanju	NE	?	DA: ☐ sonce ☐ solarij ☐ fototerapija ☐ PUVA-fotokemoterapija ☐ drugo
13	Občasno/intenzivno izpostavljanje soncu (št. dni/leto)	NE	?	DA: ☐ morje do 10dni ☐ morje >10dni ☐ hribi do 10dni ☐ hribi >10dni ☐ rekreacija (bazen, kolo ipd.) do 10dni ☐ rekreacija >10dni ☐ drugo
14	Poklic z veliko dela na prostem	NE	?	DA: ☐ kmetovalec ☐ ribič ☐ mornar ☐ akt. športnik ☐ trener ☐ drugo
15	Življenje v deželah z veliko sonca?	NE	?	DA: ☐ Mediteran ☐ Avstralija/Nova Zelandija ☐ Arabske dežele ☐ Sahara ☐ področje ekvatorja ☐ drugo:
16	Uporaba solarija	NE	?	DA: ☐ 1-5let ☐ >5 let ☐ nazadnje pred več kot 5 leti ☐ tudi zadnje leto
17	Imate kakšno internistično bolezen?	NE	?	DA: ☐ srca ☐ pljuč ☐ ledvic ☐ jeter ☐ krvi ☐ žlez ☐ živcev ☐ rak
18	Imate redno sistemsko terapijo (Odključajte vse, kar imate od naštetega!)	NE	?	DA: ☐ diabetes na inzulinu ☐ diabetes na tabletah ☐ art. hipertenzija ☐ antiagregacijska ☐ antikoagulantna ☐ hipolipemična ☐ diuretična ☐ antialergijska (astma, alergije sluznic in kože) ☐ psihofarmak
19	Pigmentno znamenje (»pig.nevus«) v 1/2 leta življenja	NE	?	DA: ☐ Ø do 2,5cm ☐ Ø2,6-5cm ☐ Ø5,5-19,5cm ☐ Ø≥20cm
20	Št. sončnih opeklin z mehurji ali intenzivno rdečino >1 dan	NE	?	DA: ☐ 1-2x do 15leta ☐ ≥3x do 15leta ☐ 1-2x po 15 letu ☐ ≥3x po 15letu
21	Uporaba zaščitnih pripravkov s SPF(»Sun protection factor«)	NE	?	DA: ☐ redna ne glede na letni čas ☐ redna le poleti ☐ občasna ☐ redka
22	Vaš SPF na začetku dopusta >15?	NE	?	DA: ☐ 15-20 ☐ >20-30 ☐ >30-50 ☐ 50+
23	Vaš SPF na koncu dopusta >15?	NE	?	DA: ☐ 15-20 ☐ >20-30 ☐ >30-50 ☐ 50+
24	Vaši razlogi za sončenje?	NE	?	DA: ☐ toplota ☐ žagorela polt ☐ večanje odpornosti ☐ počitek ☐ drugo
25	Zadnje leto senca med 10.-16. uro?	NE	?	DA: ☐ včasih ☐ vedno na dopustu ☐ vedno tudi izven dopusta ☐ drugo
26	Zadnje leto pokrivalo s krajci >7cm?	NE	?	DA: ☐ včasih ☐ vedno na dopustu ☐ vedno tudi izven dopusta ☐ drugo
27	Zadnje leto raba pokrivne obleke?	NE	?	DA: ☐ včasih ☐ vedno na dopustu ☐ vedno tudi izven dopusta ☐ drugo
28	Sončna očala?	NE	?	DA: ☐ včasih ☐ vedno na dopustu ☐ vedno tudi izven dopusta ☐ drugo
29	Znamenja foto-staranja kože?	NE	?	DA: ☐ komaj opazim ☐ izražena zmerno ☐ izražena močno, moteča
30	Znamenja okvare kože zaradi sonca na obrazu, vratu, vratnem izrežu?	NE	?	DA: ☐ suhost in krhkost kože, žilice ☐ povečana sivorjava lisavost kože ☐ gube ☐ hrpava žarišča na rdeči podlagi ☐ bulice ☐ ranice ☐ drugo:
31	Št. vseh pigmentnih nevusov ≥2mm:	NE	?	DA: ☐ le posamični ☐ do 10 ☐ 11-50 ☐ 51-100 ☐ 101-200 ☐ >200
32	Opazanje razvoja novih sprememb ali spreminjanja starih pig. nevusov?	NE	?	DA: ☐ nepravilnost oblike ☐ nepravilnost barve ☐ več barv (koliko:) ☐ neostri robovi ☐ večanje v širino ☐ dvigovanje ☐ krvavitev ☐ drugo:

Datum: _____ Podpis bolnika: _____ Žig in podpis os. zdravnika: _____

IZJAVA*

Mentor PETER ČEPIN TOVORNIK, v skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi z naslovom UPORABA SOLARIJA MED DIJAKI, katere avtorici sta LUCIJA NOVAK in ANA SAJOVIC

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo (-ičino) dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na spletnih portalih z navedbo, da je nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje.

Celje, 9. 3. 2013

Srednja zdravstvena šola Celje

Podpis mentorja

Podpis odgovorne osebe

* Pojasnilo

V skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje je potrebno podpisano izjavo mentorja(-ice) in odgovorne osebe šole uvezati v izvod za knjižnico, dovoljenje za objavo avtorja(-ice) fotografskega gradiva, katerega ni avtor(-ica) raziskovalne naloge, pa hrani šola v svojem arhivu.